

לאומי | תמצית דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2016

דוח זה אינו מהווה דוח תקופתי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970. הדוח התקופתי (אשר כולל את כל הפרטים לגבי דירקטורים ונושאי משרה בכירה הדרושים לפי הוראות בנק ישראל) דוח על הסיכונים והערכת האקטואר של זכויות עובדים נמצאים באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il. הדוח על הסיכונים ותאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il אודות < מידע כספי ואסיפות < גילויים פיקוחיים נוספים < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

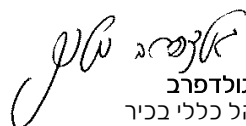
בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח רווח והפסד מאוחד
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	ביאור	
		במיליוני ש"ח		
10,012	8,784	9,552	2	הכנסות ריבית
2,649	1,666	2,026	2	הוצאות ריבית
7,363	7,118	7,526	2	הכנסות ריבית, נטו
472	199	(125)	13,30	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,891	6,919	7,651		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
795	1,610	1,282	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
4,167	4,092	3,967	4	עמלות
179	595	159	5	הכנסות אחרות
5,141	6,297	5,408		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
(^(א) 5,253	(^(א) 5,544	5,422	6	משכורות והוצאות נלוות
(^(א) 1,631	(^(א) 1,678	1,697	16	אחזקה ופחת בניינים וציוד
58	5	-	17	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
(^(א) 2,429	(^(א) 1,609	1,461	7	הוצאות אחרות
9,371	8,836	8,580		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,661	4,380	4,479		רווח לפני מסים
1,278	1,691	1,717	8	הפרשה למסים על הרווח
1,383	2,689	2,762		רווח לאחר מסים
			15	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
42	177	66		רווח נקי
1,425	2,866	2,828		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(12)	(31)	(37)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,413	2,835	2,791		המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)
0.96	1.92	1.85	9	רווח נקי בסיסי המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.96	1.92	1.84	9	רווח נקי מדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם. לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

רקפת רוסק-עמינח
 מנהל כללי ראשי

שלמה גולדפרב
 סגן מנהל כללי בכיר
 חשבונאי ראשי
 ראש חטיבת החשבונאות

דוד ברודט
 יושב ראש הדירקטוריון

עומר זיו
 סגן מנהל כללי בכיר
 ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 29 במרס 2017

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
1,425	2,866	2,828	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	31	37	בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,413	2,835	2,791	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
355	(423)	(281)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
192	(9)	(11)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)
(1,384)	683	(928)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
(108)	11	(20)	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות
(945)	262	(1,240)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
447	(161)	376	השפעת המס המתייחס
(498)	101	(864)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
-	-	-	בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(498)	101	(864)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים
927	2,967	1,964	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	31	37	בניכוי רווח כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
915	2,936	1,927	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף שנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר. ראה גם [ביאור 23](#).

ראה גם [ביאור 10](#) בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2016

31 בדצמבר			
2015	2016	ביאור	נכסים
		במיליוני ש"ח	
60,455	74,757	11	מזומנים ופיקדונות בבנקים
69,475	77,201	12	ניירות ערך ^{(א)(ב)}
1,764	1,284		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
265,070	265,450	13,30	אשראי לציבור
(3,671)	(3,537)	13,30	הפרשה להפסדי אשראי
261,399	261,913		אשראי לציבור, נטו
453	642	14	אשראי לממשלות
924	901	15	השקעות בחברות כלולות
3,095	3,147	16	בניינים וציוד
18	17	17	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
11,250	10,654	א28,ב28	נכסים בגין מכשירים נגזרים
7,666	8,087	18	נכסים אחרים ^(א)
416,499	438,603		סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
328,693	346,854	19	פיקדונות הציבור
3,859	3,394	20	פיקדונות מבנקים
750	900		פיקדונות הממשלות
938	539		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
21,308	22,640	21	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
11,098	10,677	א28,ב28	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
20,746	21,885	22,ד30	התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}
387,392	406,889		סך כל ההתחייבויות
28,767	31,347	א25	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
340	367		זכויות שאינן מקנות שליטה
29,107	31,714		סך כל ההון
416,499	438,603		סך כל ההתחייבויות וההון

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 33.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 12](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 488 מיליוני ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2015 - 482 מיליוני ש"ח).

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על השינויים בהון
לישנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

סך כל הון המניות וקרנות ההון	קרנות הון			הון מניות במיליוני ש"ח	
	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	פרמיה	הון מניות		
8,221	33	1,129	7,059		יתרה ליום 1 בינואר 2014
-	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות, נטו
-	-	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	-	-	שינויים בזכויות שאינן מקנות שליטה
8,221	33	1,129	7,059		יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות, נטו
10	10	-	-	-	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	-	-	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק
-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	-	-	שינויים בזכויות שאינן מקנות שליטה
8,231	43	1,129	7,059		יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	-	-	רווח נקי
-	-	-	-	-	התאמות בגין חברות כלולות, נטו
-	-	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
636	(7)	593	50		הנפקת מניות
-	-	-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
8,867	36	1,722	7,109		יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 2,389 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד (31 בדצמבר 2015 - 1,849 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2014 - 2,257 מיליון ש"ח) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין, ראה [ביאור 25.א.ה.](#)

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	עודפים שנצברו ^(ב)	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
25,147	340	24,807	(43)	17,680	(1,051)
1,425	12	1,413	-	1,413	-
75	-	75	-	75	-
(498)	-	(498)	-	-	(498)
1	-	1	1	-	-
(10)	(10)	-	-	-	-
(2)	(2)	-	-	-	-
26,138	340	25,798	(42)	19,168	(1,549)
2,866	31	2,835	-	2,835	-
(19)	-	(19)	-	(19)	-
10	-	10	-	-	-
101	-	101	-	-	101
42	-	42	42	-	-
(10)	(10)	-	-	-	-
(21)	(21)	-	-	-	-
29,107	340	28,767	-	21,984	(1,448)
2,828	37	2,791	-	2,791	-
17	-	17	-	17	-
(864)	-	(864)	-	-	(864)
636	-	636	-	-	-
(10)	(10)	-	-	-	-
31,714	367	31,347	-	24,792	(2,312)

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
			תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
1,425	2,866	2,828	רווח נקי לשנה
			התאמות:
			חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים) בלתי מחולקים של חברות כלולות ^(א)
15	666	(28)	
602	655	663	פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך) הפחתות
58	45	-	
472	199	(125)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(3)	3	-	הפסדים (רווחים) של נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
(28)	(11)	(44)	רווח ממכירת אשראי
(659)	(1,075)	(857)	רווחים ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
			רווח (הפסד) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
(456)	(62)	116	
-	(522)	(7)	רווח ממימוש השקעות בחברות כלולות
(83)	(485)	(66)	רווח ממימוש בניינים וציוד
12	283	6	הפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
-	10	10	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
^(ב) (174)	(278)	43	מסים נדחים - נטו
^(ב) 355	^(ב) 469	288	פיצויי פרישה ופנסיה - גידול בעודף העתודה על היעודה
			ריבית שהתקבלה מעבר לריבית שנצברה בתקופה (שטרם התקבלה) בגין אג"ח זמין למכירה
(67)	118	312	
1,000	^(ב) 722	782	ריבית שטרם שולמה בגין אג"ח וכתבי התחייבות נדחים
(839)	6	591	השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושוי מזומנים אחר, נטו
^(ב) (139)	13	-	
			שינוי נטו בנכסים שוטפים:
(1,215)	^(ב) 888	(207)	פיקדונות בבנקים
(11,029)	^(ב) (9,345)	(2,942)	אשראי לציבור
35	76	(189)	אשראי לממשלה
(640)	236	480	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(3,845)	5,664	595	נכסים בגין מכשירים נגזרים
(1,633)	1,112	3,322	ניירות ערך למסחר
203	(807)	(223)	נכסים אחרים
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
191	(708)	(447)	פיקדונות מבנקים
15,184	24,931	18,358	פיקדונות הציבור
39	275	156	פיקדונות הממשלה
614	(300)	(399)	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
2,086	(4,538)	(314)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
525	(869)	369	התחייבויות אחרות
2,006	20,237	23,071	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.
(ב) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
 דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
(33,427)	(81,408)	(92,212)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
22,673	33,513	35,438	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
26,347	30,366	45,457	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
344	^(א) 317	2,723	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(341)	(20)	-	רכישת מניות בחברות כלולות
-	711	73	תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות
(683)	(627)	(634)	רכישת בניינים וציוד
94	562	99	תמורה ממימוש בניינים וציוד
3	3	2	תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה
^(א) (297)	^(א) 22	173	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
14,713	(16,561)	(8,881)	מזומנים נטו מפעילות השקעה (לפעילות השקעה)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
-	^(א) 2,606	4,442	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(2,763)	^(א) (5,698)	(3,892)	פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(10)	(10)	(10)	דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
(2)	(41)	-	רכישה נוספת של מניות בחברות מאוחדות
1	42	-	פרעון הלוואות לעובדים
(2,774)	(3,101)	540	מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)
13,945	575	14,730	גידול במזומנים ושווי מזומנים
42,777	57,561	58,130	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
839	(6)	(591)	השפעת תנועות בשער חליפין על יתרות מזומנים
57,561	58,130	72,269	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
9,922	9,830	9,864	ריבית שהתקבלה
(3,455)	(3,209)	(3,041)	ריבית ששולמה
67	1,013	48	דיבידנדים שהתקבלו
(1,604)	(1,419)	(1,629)	מסים על הכנסה ששולמו

(א) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
 לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראה [ביאור 35](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

שנת 2016

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 119 מיליוני ש"ח.

במשך השנה הונפקו מניות כנגד המרת זכויות שנצברו לטובת העובדים בסך 636 מיליוני ש"ח.

ראה [ביאור 23.יב](#).

שנת 2015

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 37 מיליון ש"ח.

שנת 2014

במשך השנה נרכש רכוש קבוע כנגד התחייבויות לספקים בסך 49 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, למידע נוסף ראה [ביאור 35](#).

עמוד	פירוט הביאורים
118	1 עיקרי המדיניות החשבונאית
145	2 הכנסות והוצאות ריבית
146	3 הכנסות מימון שאינן מריבית
147	4 עמלות
147	5 הכנסות אחרות
148	6 משכורות והוצאות נלוות
148	7 הוצאות אחרות
149	8 הפרשה למיסים על הרווח
155	9 רווח למניה רגילה
155	10 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
157	11 מזומנים ופיקדונות בבנקים
157	12 ניירות ערך
163	13 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
166	14 אשראי לממשלות
167	15 השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה
170	16 בניינים וציוד
171	17 נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
172	18 נכסים אחרים
173	19 פיקדונות הציבור
174	20 פיקדונות מבנקים
174	21 אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
175	22 התחייבויות אחרות
175	23 זכויות עובדים
195	24 עסקאות תשלום מבוסס מניות
196	25 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
205	26 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
216	27 שעבודים ותנאים מגבילים
218	28 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
225	29 מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים
237	30 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
254	31 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
256	32 נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון
260	33 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
272	34 בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו
279	35 תמצית הדוחות הכספיים של הבנק
282	36 אירועים לאחר תאריך המאזן

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. תמצית הדוחות הכספיים סולו של הבנק ניתנת [כביאור 35](#).

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 במרס 2017.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה -

הבנק - בנק לאומי לישראל בע"מ.

הקבוצה - הבנק וחברות בנות שלו.

חברות מאוחדות - חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות - חברות, למעט חברות מאוחדות לרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות - חברות מאוחדות וחברות כלולות.

שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות מאוחדות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל, בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה - המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

בעלי עניין - כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד - מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

דיווח כספי מותאם - דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

עלות - עלות בסכום מדווח.

שווי הוגן - מחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או לחילופין המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתפי שוק במועד המדידה.

יתרת חוב רשומה - יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת חוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית. בדבר פירוט תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים אשר יישמו לראשונה ראה [סעיף \(ככ\) להלן](#).

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צויין אחרת.

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל ראה [סעיף \(ד\) להלן](#).

3. בסיס המדידה

3.1 כללי

הדוחות הכספיים מוצגים בסכומים מדווחים בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות והוראות המפקח על הבנקים.

3.2 מאזן

- פריטים לא כספיים ופריטי הון (בעיקר בניינים וציוד; השקעות במניות שאין להן מחיר מצוטט בשוק פעיל; הוצאות להפחתה בקשר להנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים, מיסים נדחים, נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים ונכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה) מוצגים בסכומים מדווחים.
- פריטים כספיים מוצגים במאזן בערכים נומינליים היסטוריים לתאריך המאזן למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים הנמדדים בשווי הוגן.
- השקעה בחברות כלולות נקבעת על בסיס הדוחות הכספיים של חברות אלו, בסכומים מדווחים או מתורגמים לשקל חדש.

3.3 דוח רווח והפסד

- הכנסות והוצאות הנובעות מפריטים לא כספיים (כגון פחת והפחתות והוצאות והכנסות מראש) או מהפרשות הכלולות במאזן נגזרות מהתנועה בין סכום מדווח ביתרת פתיחה לבין סכום מדווח ביתרת סגירה.
- חלק הבנק בתוצאות הפעולות של חברות מוחזקות וחלקם של בעלי המניות החיצוניים בתוצאות של חברות מאוחדות נקבע על בסיס הדוחות הכספיים בסכומים מדווחים של חברות אלו.
- יתר מרכיבי דוח רווח והפסד מוצגים בערכים נומינליים (כגון: הכנסות ריבית נטו ועמלות).

4. שימוש באומדנים

בעת הכנת הדוחות הכספיים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מהנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים

על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד בתנאי מפורט, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו. עקב הגידול המשמעותי בסבירות והשינוי במועדים לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק החליט הבנק לעדכן את אומדן ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד.

השפעת שינוי האומדן נכון ליום 31 במרס 2016 הסתכמה לסך של כ-117 מיליון ש"ח לפני מס ונזקפה לרווח כולל אחר. ראה גם [ביאור 23](#) להלן בנושא זכויות עובדים.

שיעור היוון של ההתחייבות הפנסיונית

שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים, של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה.

בכחינה לאורך זמן של המתודולוגיה, שנבחרה על ידי הבנק, נתגלו אנומליות אשר חזרו על עצמן, שאינן סבירות ברמה הכלכלית. אנומליות אלו נבעו בעיקר משינויים חדים ובלתי סבירים בשערי ריבית הפורוורד הנגזרים מעקום המרווח, אשר מביאים לשינויים חדים בעקום המרווח ובנוסף מליקויים בהתאמת המרווח לאופק התזרים המתאים. לפיכך, ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק, בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת, לאמץ את מתודולוגיית ההיוון החלופית, אשר מוסיפה לעקום המבוסס על אגרות חוב ממשלתיות בישראל מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA כאשר לצורך יישום המתודולוגיה החלופית, משתמש הבנק בנתונים המתפרסמים על ידי Bank of America Merrill Lynch של המרווח התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

השינוי טופל באופן פרוספקטיבי כשינוי אומדן. השפעת שינוי האומדן נכון ליום 30 בספטמבר 2016 הינה קיטון בהתחייבויות בגין זכויות עובדים, נטו מס, בסך של כ-432 מיליון ש"ח אשר נזקף לרווח כולל.

ד. מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

נכסים והתחייבויות נקובים במטבע חוץ או הצמודים לו כלולים לפי שערי חליפין יציגים, אשר פורסמו על ידי בנק ישראל, לתאריך המאזן או לתאריך מתאים אחר כדלקמן:

- נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין למועד הדיווח.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוגן. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו הנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.
- בדוח רווח והפסד כלולות הכנסות והוצאות במטבע חוץ לפי שערי החליפין היציגים השוטפים בעת ביצוע הפעולות והפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל.
- הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד פרט להפרשים הבאים המוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של:
- מכשירים פיננסיים הוניים מסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר מסווגים מחדש לרווח והפסד).
- התחייבויות פיננסיות המגדרות השקעות בפעילות חוץ בגין החלק האפקטיבי בגידור.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מטבע הפעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל

הבנק מיישם את IAS 21 בנושא השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ החל מיום 1 בינואר 2011, למעט הנחיות התקן בנושא סיווג של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל.

עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק.

ביום 14 בפברואר 2012 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר אופן קביעת מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות נדרש הבנק לבחון את מכלול הקריטריונים המפורטים להלן ולתעד את התוצאה:

- האם הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ופעילות השלוחה בשקל הינה שולית.
 - האם לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן עצמאי, כך שפעילות השלוחה מול לקוחות התאגיד הבנקאי או צדדים הקרובים אליהם אינה משמעותית.
 - האם פעילות השלוחה מול התאגיד הבנקאי עצמו ומול צדדים קשורים לו אינה משמעותית, ובין היתר אין תלות במקורות מימון של התאגיד הבנקאי או צדדים קשורים לו.
 - האם פעילות השלוחה עומדת בפני עצמה ואינה מהווה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של התאגיד הבנקאי.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים.
- הבנק בחן מחדש את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים וסיווג את השלוחות הבנקאיות בארה"ב ובשוויץ כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל.
- שינוי הסיווג טופל באופן של מכאן ולהבא כשינוי של מטבע הפעילות של השלוחות כך שהפרשי שער בגין התרגום הוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר והוצגו במסגרת "התאמות מתרגום של פעילות חוץ".

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש לרבות פירוק של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

בנוסף בעת שינויים בשיעור ההחזקה של הבנק בחברת בת שכוללת פעילות חוץ תוך שימור השליטה בחברה הבת, חלק יחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער שהוכרו ברווח כולל אחר מיוחס מחדש לזכויות שאינן מקנות שליטה.

כאשר הקבוצה מממשת חלק מהשקעה שהינה חברה כלולה הכוללת פעילות חוץ תוך שימור השפעה מהותית, החלק היחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער מסווג מחדש לרווח והפסד.

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (שקל), בין אם ההשקעה בפעילות חוץ נטו מוחזקת ישירות על ידי הבנק ובין אם דרך חברה מוחזקת.

הפרשי שער הנובעים מתרגום התחייבות פיננסית המגדרת השקעה נטו בפעילות חוץ נזקפים לרווח כולל אחר בגין החלק האפקטיבי בגידור, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום של פעילויות חוץ". החלק שאינו אפקטיבי נזקף לרווח והפסד. בעת מימוש השקעה בגינה בוצע הגידור, יועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים בשווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי בשנת			31 בדצמבר			
2014	2015	2016	2014	2015	2016	
(%)			(בש"ח)			
שער החליפין של:						
12.0	0.3	(1.5)	3.889	3.902	3.845	הדולר של ארה"ב
(1.2)	(10.1)	(4.8)	4.725	4.247	4.044	אירו
5.6	(4.6)	(18.3)	6.064	5.784	4.725	לירה שטרלינג
0.8	(0.1)	(4.0)	3.929	3.925	3.767	פרנק שווייצרי
מדד המחירים לצרכן:						
(נקודות)						
(0.1)	(0.9)	(0.3)	100.1	99.2	98.9	לחודש נובמבר - מדד ידוע
(0.2)	(1.0)	(0.2)	100.1	99.1	98.9	לחודש דצמבר - מדד בגין

ה. בסיס האיחוד

1. צירופי עסקים

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הקבוצה שולטת בנרכשת כאשר יש לה את היכולת לכוון את המדיניות והניהול בנרכשת. בבחינת שליטה לא נלקחות בחשבון זכויות פוטנציאליות. הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ולהתחייבויות שניטלו.

הבנק מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות במועד הרכישה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

במידה והקבוצה מבצעת רכישה במחיר הזדמנותי (רכישה הכוללת מוניטין שלילי), היא מכירה ברווח שנוצר כתוצאה מכך בדוח רווח והפסד במועד הרכישה, זאת לאחר שבוצעה בדיקה נוספת של הייחוס לנכסים ולהתחייבויות של הישות הנרכשת.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הוניות שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות הוניות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך המאזני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית - רווחים או הפסדים מהשקעה במניות" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות עסקה אשר מתהוות כתוצאה מעסקת צירוף עסקים נזקפות מיידית לרווח והפסד.

2. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של הבנק ושל ישויות בהן מתקיימת שליטה של הבנק. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק, למעט במקרים בהם הותר אחרת על ידי המפקח על הבנקים.

יתרות ועסקאות הדדיות בין החברות שאוחדו בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של שתי חברות בבעלות מלאה שהן חברות נכסים ושרות של הבנק מאוחדים במסגרת הדוחות הכספיים סולו של הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן החלק בהון בחברות בנות שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם. זכויות אלה המעניקות למחזיק בהן חלק בנכסים נטו של הנרכשת, נמדדות במועד הרכישה בשווי הוגן.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות לעודפים.

הסכום שבו מתואמות הזכויות שאינן מקנות שליטה מחושב כדלקמן:

- בעלייה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי הנרכש מיתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בדוחות הכספיים המאוחדים ערב העסקה.
- כירידה בשיעור ההחזקה, לפי החלק היחסי שמומש על ידי הבעלים של הבנק בנכסים נטו של חברת הבת לרבות מוניטין.
- בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברת בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר, בין הבעלים לבין זכויות שאינן מקנות שליטה.
- בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה הוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה הוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד.

חברות כלולות

3.

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. כמו כן, לשם קביעת השפעה מהותית נבחנים קריטריונים איכותיים אשר לעיתים גוברים על הנחה כמותית זו. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות הניתנות למימוש או להמרה באופן מידי למניות החברה המוחזקת.

השקעה במניות חברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת את עלויות העסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת השפעה מהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע.

ההשקעות כוללות מוניטין שחושב במועד הרכישה ומוצגות בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. המדיניות החשבונאית של החברות הכלולות שיושמה על ידן הינה בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים בישראל או לכללי חשבונאות בינלאומיים אם החברה הכלולה היא במדינת חוץ או שהותר אחרת על ידי המפקח על הבנקים.

הדוחות הכספיים של החברה הכלולה הוכנו תוך שימוש במדיניות חשבונאית אחידה עם התאגיד הבנקאי לגבי עסקאות ואירועים דומים בנסיבות דומות: למעט תיאומים למדיניות חשבונאית, המתייחסים לנושאים בליבת העסק הבנקאי, שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית.

חלקו של הבנק בתוצאותיהן הכספיות של חברות כאמור מוצג לאחר הפחתת עודף העלות שנוצר ברכישתן. עודף העלות שיוחס לנכסים והתחייבות מופחת על פני אורך החיים השימושיים של הנכס. מוניטין חיובי אינו מופחת ונכלל בערך בספרים של ההשקעה. מוניטין שלילי מוכר ברווח והפסד במועד הרכישה באישור המפקח על הבנקים.

בדוח על השינויים בהון העצמי, נזקף חלק הבנק ב"התאמות מתרגום" של יחידות, המוחזקות על ידי חברות כלולות, כיחידות שהפעילות שלהן היא במטבע פעילות השונה ממטבע הפעילות של הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

רווחים או הפסדים ממימוש חברות כלולות נזקף ברווח והפסד לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית - רווחים או הפסדים מהשקעה במניות" כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר. כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות מופחת לאפס.

הקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים של החברה המוחזקת אלא אם לקבוצה יש מחויבות נוספת כלפי החברה המוחזקת. בעת עליה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה. כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה, מסווג מחדש לרווח והפסד או לעודפים.

בעת אובדן השפעה מהותית, הקבוצה מפסיקה להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי. במועד זה יוכר ברווח כולל אחר ההפרש שבין השווי ההוגן של יתרת ההשקעה לבין ערך ההשקעה בספרים.

כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח והפסד או לעודפים.

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום ירידת ערך בגין השקעתו בחברות כלולות, ראה [סעיף \(כא.3\)](#) להלן.

1. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה למעט המפורט להלן:

- הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר וממכשירים נגזרים, מוכרות לפי השינויים בשווי הוגן.
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם נושאים הכנסה מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- עמלות ליצירת אשראי - עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, לא מוכרות באופן מיידי כהכנסה בדוח רווח והפסד, אלא נדחות ומוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה. הכנסות מעמלות כאמור נזקפות לפי שיטת הריבית האפקטיבית ומדווחות כחלק מהכנסות הריבית.
- עמלות פירעון מוקדם - הכנסות מעמלות פירעון מוקדם שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים או התקופה הנותרת של ההלוואה, לפי הקצרה מביניהן. עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מיידיית במסגרת הכנסות ריבית.
- שינוי בתנאי החוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן שאינו מהותי. במקרים כאמור כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פרעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.
- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן אשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות. לעניין זה הבנק מניח כי הסבירות למימוש ההתחייבות הינה קלושה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים נזקפות לרווח והפסד עם מתן השירות.
- בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות הריבית מהשקעות במכשירי חוב יוכרו בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב.

2. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן.

התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרכיב בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע בשוק המתקבל ממקורות כלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את רמת הנזילות של שווקים ואת מידת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

הרמה במדרג השווי ההוגן שאליה משתייכת מדידת השווי ההוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי ההוגן בשלמותו.

שיטות ההערכה המיושמות על ידי הבנק למדידת שווי הוגן נבחנות בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידו ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה [ביאור 333](#) - להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרכיב בנתונים נצפים תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי. השווי ההוגן נקבע לפי מודלים מקובלים לתמחור, בהתבסס על הערכות שהתקבלו ממומחים להערכת שווי של מכשירים פיננסיים או בהתבסס על מערכת עצמאית של הבנק. שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים, כגון עקומי ריבית, שערי מטבעות וסטיות תקן, תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

רובו של התיק מחושב מדי חודש על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן והוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקאות בשווקים פעילים. יתרת התיק משוערכת על בסיס ציטוטים מברוקרים או מיוצרי המכשירים, או בהתבסס על מערכת של הבנק.

מכשירים פיננסיים נגזרים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק עיקרי. במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן נערך תוך שימוש במודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר.

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

לרוב למכשירים פיננסיים בקטגוריה זו לא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון כשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, בהתאם להנחית הפיקוח על הבנקים, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, ידווחו בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם תיבחר חלופת השווי ההוגן יוכרו ברווח והפסד במועד התהוותן ולא יידחו. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל תיעשה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול. בנוסף, FAS 159 קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידיים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות. למרות האמור לעיל, הובהר על ידי הפיקוח על הבנקים כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהפיקוח על הבנקים. הבנק לא יעד מכשירים פיננסיים תחת חלופת השווי ההוגן.

ח. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2011, את תקן חשבונאות אמריקאי ASC 310, עמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב כפי שאומצו על ידי המפקח בהוראות הדיווח לציבור. כמו כן מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי מיום 1 בינואר 2012.

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת חוב רשומה מוגדרת כיתרת החוב לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.

הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני. ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני המסלולים הבאים:

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

• הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - ההפרשה מבוצעת על סמך מדידת ירידת הערך של החוב בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון (חוב שפרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד או מנכס אחר שמוחזק על ידי הלווה) או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה). הצורך בהפרשה הפרטנית נבחן ככלל, לגבי כל חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביותר משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכל חוב אחר שזוהה לצורך בחינה פרטנית על ידי הבנק. בחלק מחברות הבנות שמאוחדות הבחינה נעשית גם בסכומים נמוכים יותר. הפרשה פרטנית מחושבת לגבי כל חוב שסווג פגום (ראה להלן).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. מדידת הפסדי האשראי מבוססת על הכללים שנקבעו ב-FAS 5 (ASC 450) - טיפול חשבונאי בתלויות ובהוראות המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד הסטוריים בענפי המשק השונים בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי בטווח שנים מיום 1 בינואר 2011 ועד למועד הדיווח. בנוסף, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון התאמה בגין גורמים סביבתיים כגון: תנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות כפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בגין אשראי צרכני לאנשים פרטיים שיעור ההתאמה בגין הגורמים הסביבתיים לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית.

• ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון-סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

בגין הלוואות לדיור מחושבת הפרשה מזערית לחובות מסופקים לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור מתייחס לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. כמו כן על יתרת הלוואות לדיור שאין בהן פיגור מבוצעת הפרשה שמבוססת על סטטיסטיקת עבר. בנוסף הבנק מיישם את הוראות עדכון ניהול בנקאי תקין 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור". הבנק גיבש מדיניות שנועדה להבטיח כי הוא עומד בדרישות החדשות וכי החל מיום 30 ביוני 2013 יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי בהתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי.

כמו כן מחשב הבנק הפרשה נוספת וכללית לפי מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

הפרשות אלה משמשות רק כסמן לגבי ההפרשה הקבוצתית כך שבמידה וסך כל ההפרשה הקבוצתית נמוכה מההפרשה הנוספת והכללית יש לבצע את ההפרשה לפי הגבוה מבין שני החישובים.

סיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלה הבנק מסווג את יתרת החובות הבעייתיים השונים לסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

אשראי נחות

אשראי נחות הוא אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

אשראי פגום

זיהוי וסיווג אשראי פגום

אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי (Probable) שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בפרט, חוב מסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד מהמצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גביה.
- חוב שאורגן מחדש ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש (ארגון מחדש עוקב) וזאת בתנאי שהחייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש ושבהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. סעיף זה חל על ארגונים מחדש שיבוצעו או יחודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.

כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי למעט בארגון מחדש עוקב כאמור לעיל.

החזרה של חוב פגום למצב פגום צובר

חוב שלאחר הארגון מחדש קיים בטחון סביר שייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית של מצבו הפיננסי של החייב שמבוססת על פירוטנות רציפים של שישה חודשים לפחות ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמאליית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו-(2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר.

בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;
- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי;
- וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

לחייב הוענק ויתור גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית וזאת בהתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

- כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים);
- שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב;
- לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

בנוסף, הבנק לא מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. ככלל חוב בעייתי שאורגן מחדש ימשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שישולם במלואו. למעט אם עמד בתנאים של חזרה מפגימה כאמור לעיל.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמאליט עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, יטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה [סעיף \(ו\)](#) לעיל.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות בהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים בדרך כלל כתקופה העולה על שנתיים).
- במקרה של חוב שבגייטו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כאינו בר גבייה יימחק מיידית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי כאשר תקופת הפיגור עולה על - 150 יום.

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

ט. ניירות ערך

1. ניירות הערך בהם משקיע הבנק ניתנים לסווג לשלושה תיקים כדלקמן:

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות לפי העלות בתוספת ריבית והפרשי הצמדה ושער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. הבנק לא סיווג אגרות חוב לתיק המוחזק לפדיון.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. ניירות ערך למסחר

ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה וניירות ערך אשר התאגיד הבנקאי בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד. ניירות ערך למסחר מוצגים לפי השווי הוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שמומשו וטרם מומשו נזקפים לדוח הרווח וההפסד.

ג. ניירות ערך זמינים למכירה

ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי הוגן ביום הדיווח, למעט מניות וקרנות הון סיכון שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין המוצגות לפי העלות.

ההפרשים בין השווי הוגן לעלות המופחתת בניכוי עתודה למס, נזקפים לסעיף נפרד בהון העצמי, במסגרת רווח כולל אחר. ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפת לדוח רווח והפסד, כמפורט בסעיף 6 להלן.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות ערך זמינים למכירה שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד במשך תקופת הגידור בגין הסיכון המגודר.

2. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית

האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו כגון מכשירים פיננסיים מגובי נכסים כגון CMO, MBS, CLO, SCDO ו-CMO (למעט מכשירים באיכות אשראי גבוהה) מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית (הריבית העתידית שכוללת גם שינויים צפויים עתידיים), תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.

4. השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי שווי הוגן. במידה ולא מפורסם שער, יוצגו בעלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

5. שווי הוגן

בדבר קביעת שווי הוגן ראה [סעיף \(ז\)](#) לעיל.

6. ירידת ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך של ניירות הערך, בתיק הזמין למכירה, שאינה בעלת אופי זמני. הבחינה מתבצעת בהתקיים סממנים אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות שערכם של ניירות הערך נפגם. הקריטריונים לקביעה באם ירידת הערך הינה בעלת אופי שאינו זמני מתבססים על השיקולים והמבחנים כדלהלן:

- כוונה ויכולת להחזיק את נייר הערך עד להשבה החזויה של מלוא העלות.
 - הנכסים והביטחונות המגבים את נייר הערך.
 - שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.
 - משך התקופה בה השווי הוגן של הנייר נמוך מעלותו.
 - הערכת כושר החזר ודירוג.
 - שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- מדיניות הבנק היא להכיר בירידת ערך של נייר ערך כבעלת אופי אחר מאשר אופי זמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:
- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- אגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג מתחת ל-BBB מינוס בלבד נחשבת לירידת דירוג משמעותית לצורך סעיף זה.
 - אגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
 - אגרת חוב אשר לגביה חל כשל אשראי שלא תוקן תוך פרק זמן סביר.
 - נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו נמוך מהשווי בו נרכש לפרק זמן של לפחות תשעה חודשים לסוף תקופת הדוח הכספי ובסוף תקופת הדוח כמו גם במועד הסמוך למועד פרסום הדוח הוא נמוך בשיעור של 35% או יותר מהעלות (לגבי אגרת חוב – העלות המופחתת).
- לעניין זה מתאפשרת חריגה אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות מוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים אשר מוכיח ברמה גבוהה של בטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. הראיות האובייקטיביות והגורמים הרלבנטיים כוללים פרמטרים כגון: עליית שווי לאחר מועד הדוח הכספי, דירוג אשראי גבוה (קבוצה A או מעליה), ניתוח עמידות בתרחישי לחץ על ידי גורם מקצועי חיצוני או על ידי הבנק, גיבוי ובכלל זה השקעה ממשלתית ישירה בהון לצורך הבטחת האיתנות של הבנק המנפיק.
- עקרונות אלו תואמים את ההנחיה שהוציא המפקח על הבנקים, למטעם ההגדרות של "דירוג משמעותי" ו"ירידת ערך משמעותית" אשר נקבעו על ידי הבנק.
- כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. הפסדים מניירות ערך שאינם בעלי אופי זמני נזקפים לדוח הרווח והפסד. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מבסיס העלות החדש, נזקפות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

מכשירים פיננסיים נגזרים לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכונים מטבע חוץ וסיכונים ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים שלא לצורכי גידור לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור וכן האופן בו הבנק יעריך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך. כמו כן הבנק מיישם חשבונאות גידור בשיטה "המקוצרת" המניחה אפקטיביות מלאה בהתאם להוראות התקן.

1. גידור שווי הוגן

שינויים בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן שניתן ליחס אותם לסיכון המגודר, נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. גידור השקעה נטו בפעילות חוץ - ראה [סעיף \(ד\)](#) לעיל.

2. נכסים והתחייבויות

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

3. נגזרים אחרים

השינויים בשווי ההוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור או כיסוי חשיפות, נזקפים מיידית לרווח והפסד.

4. נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזרה המארח ומסופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזרה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ לרבות סיכונים אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, שינויים בשוויים ההוגן של נגזרים משובצים שהופרד נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 155, (ASC 815-15)), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משולבים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (re-measurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או שינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

5. שווי הוגן

בדבר קביעת שווי הוגן ראה [סעיף \(ז\)](#) לעיל.

יא. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 140 (ASC 860-10)), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי (FAS 166 (ASC 860-10)) העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים על שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך במועד ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונאלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות ולא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת כפי שמוגדר להלן, מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשכילים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, ניירות ערך שנשאלו או שהושאלו, וכן מכשירים פיננסיים אחרים שהועברו או שהתקבלו על ידי הבנק, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל מטופלים כחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקאות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישמו לפני העברתם.

ניירות הערך שנמכרו כאמור, לא נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך, וכנגדם הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר".

ניירות ערך שנרכשו נרשמים לפי שווים ביום ביצוע העסקה בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכש ומכר חוזר על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת במסגרת הכנסות (הוצאות) ריבית נטו.

בהתאם להוראות המפקח, עסקאות השאלת ניירות ערך המבוצעות כעסקאות אשראי "רגילות" בהן הבנק משאיל ניירות ערך כנגד תיק הביטחונות והשואל אינו מעביר לתאגיד הבנקאי מרווח בטחון (מרג'ן) המתייחס ספציפית לעסקת השאלת ניירות ערך, מוצגות כאשראי לציבור לפי שווי שוק ומצטרפות לחבות השואל. השינויים בשווי של ניירות ערך הנ"ל על בסיס צבירה נזקפים בדוח רווח והפסד לסעיף הכנסות ריבית מאשראי לציבור, וההתאמה לשווי שוק נזקפת להתאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

י.ב. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות – תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת הבנק מביח לספק בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פנסיה בשנים שלאחר שהעובד יפרוש. סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית.

הגדרות:

- שימור להיוון ההתחייבויות בגין זכויות עובדים – שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים של הבנק לפנסיה מבוסס על תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה.
- רווח / הפסד אקטוארי - השינוי בערך של מחויבות חזויה או של נכסי תכנית הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער או שנובע משינוי בהנחה אקטוארית.
- תשואה חזויה על נכסי תכנית - הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה יק עם הרכב נכסים דומה.
- מחויבות בגין הטבה חזויה – הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות על ידי נוסחת ההטבה של התכנית.

עלות פנסיה נטו לתקופה שנזקפת לרווח והפסד כוללת עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי התכנית, הפחתה של רווח או הפסד אקטוארי נטו, הפחתה של נכס או התחייבות נטו בגין המעבר (הפחתה של רווחים אקטואריים כפי שהוכרו ביום 1 בינואר 2013 מועד היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זכויות עובדים) נזקפו אל הרווח הכולל האחר המצטבר.

ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013 הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה שנקבעו על פי האמור לעיל נכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר. רווחים אקטואריים מיום 1 בינואר 2013 ואילך הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך תקופות הדיווח, נרשמו ברווח הכולל האחר המצטבר ואיפסו את יתרת ההפסד שנרשמה ליום 1 בינואר 2013.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפסדים ורווחים אקטוארים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך תקופות הדיווח והרווחים אקטואריים הנובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון במהלך תקופות הדיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד בגין המעבר כאמור לעיל, נזקפים אל הרווח הכולל האחר ומופחתים בשיטת קו ישר על פי תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

הפסדים ורווחים אקטואריים אחרים (אינם נובעים משינויים שוטפים בשיעורי היוון) והפער בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על נכסי התכנית נזקפים אל הרווח הכולל האחר ומופחתים בשיטת קו ישר על פי תקופת השירות הממוצעת הנוותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית.

המחויבות בגין ההטבה החזויה במאזן נרשמת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. כאשר המחויבות בין ההטבה החזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית תרשם במאזן התחייבות כגובה הפער האמור. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין ההטבה החזויה, ירשם במאזן נכס כגובה הפער האמור.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו, מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבון של העובד. בתכנית זו ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה ובחילוטם של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבון של אותו משתתף. במקרה זה עלות ההטבה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות. ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף ללא שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות. לצורך חישוב ההתחייבות בגין ימי חופשת יובל מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות נזקפים מידית לדוח רווח והפסד.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות תשלום מבוסס מניות כוללות עסקאות עם עובדים שסולקו מכשירים הוניים. הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדי. מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה. מענקים התחייבויות נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק.

י.ג. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (Determinable Amounts).

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.

הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בסעיף "עמלות".

הבנק בחר שלא לקזז במאזן יתרות בגין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר התחשבות נטו (master netting arrangement).

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ד. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע.

בניינים העומדים למכירה, מוצגים לפי הערך בספרים או שווי המימוש שלהם, כנמוך שבהם.

רווח או הפסד ממכירת רכוש קבוע נכלל בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף, נגרע מהספרים.

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח והתאמה של תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. כמו כן קבע הבנק סף מהותיות בסך 750 אלפי ש"ח להיוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנות. עלויות שהונו כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. עלויות עוקבות בגין תוכנה מוכרות כנכס אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות כנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

פחת והפחתות

הפחת מחושב מהעלות, בהתאם לאורך החיים השימושי, לפי שיטת הקו הישר החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש. הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע שנקבע לו אורך חיים שונה. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושים שלהם לפי התקופה הקצרה יותר. נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש. האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השיר נבחנים מחדש מעת לעת, ולפחות בכל סוף שנת כספים, ומותאמים בעת הצורך.

בקשר עם ירידת ערך נכסים לא כספיים ראה [סעיף \(כא\) להלן](#).

חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס מסוגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים ומוכרת התחייבות בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת, ככל שסכומם נגזר משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

תקופת החכירה, היא התקופה שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, כאשר במועד ההתקשרות בחכירה וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.

יתר החכירות מסוגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים במקרים אלו אינם מוכרים במאזן.

דמי חכירה ששולמו מראש למנהל מקרקעי ישראל בגין חכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש ונזקפים לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק על ידי הבנק (כבעלים או כחוכר בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או
2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

טו. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית על פני אורך החיים הצפוי של המכשיר המונפק.

טז. נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשאים בעייתיים

נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה עקב סילוק אשאים בעייתיים שנכללים בסעיף נכסים אחרים מוצגים על פי שווי הוגן של הנכס במועד העברתו או שווי הוגן כיום המאזן כנמוך שבהם. ההפחתות נזקפות לסעיף הוצאות תפעוליות ואחרות.

יז. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות מתאימות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק והנהלת החברות המאחדות, המתבססות על ההערכות היועצים המשפטיים, לא תדחינה או תתבטלנה, וזאת למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידי הבנק. בנוסף קיימים הליכים משפטיים שבשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהם ו/או תוצאותיהם, ומהטעם האמור לא בוצעה בגינם הפרשה.

התביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות, בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

- סיכון צפוי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים.
- סיכון אפשרי - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים אלא רק ניתן גילוי.
- סיכון קלוש - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

במקרים נדירים, בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית, לא מבוצעת הפרשה.

כמו כן הקבוצה חשופה לתביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו וזאת בין היתר בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראה דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לידיעת הקבוצה במספר דרכים. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת הקבוצה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

כביאור 26 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ניתנו פרטים בדבר סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שסכומן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה. כמו כן ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים כנגד הבנק וחברות מאוחדות.

יח. הוצאות מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המיסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מיסים נדחים

ההכרה במיסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. אולם, הקבוצה לא מכירה במיסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים:

- ההכרה לראשונה במוניטין.
 - ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס.
 - הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות ובחברות כלולות, במידה והקבוצה שולטת במועד היפוך הפרש, וכן צפוי שהם לא יתהפכו בעתיד הנראה לעין, בין אם בדרך של מימוש ההשקעה ובין אם בדרך של חלוקת דיבידנדים בגין ההשקעה.
- המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.
- המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.
- נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס שטרם נוצלו, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם. נכסי המיסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.
- לצורך הקביעה כי ניתן להכיר בנכס מס נדחה, הקבוצה מביאה בחשבון את כל הראיות הזמינות - הן הראיות החיוביות, התומכות בהכרה בנכס מס נדחה והן הראיות השליליות השוללות הכרה בנכס מס נדחה.

קיצוז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים

הבנק מקיזז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר כוונתן לסלק נכסים והתחייבויות בגין מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסים והתחייבויות בגין המיסים מיושבים בזמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

הקבוצה עשויה להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות הקבוצה. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר מדיניות חברות הקבוצה היא שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לחברה, יוצרת הקבוצה עתודה למס בגין תוספת המס שעשויה הקבוצה להתחייב בה, בגין חלוקת הדיבידנד.

מיסים על הכנסה נוספים, הנובעים מחלוקת דיבידנדים על ידי הבנק נזקפים לרווח והפסד במועד בו מוכרת ההתחייבות לתשלום הדיבידנד המתייחס.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת FIN48.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

כ. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לטיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן כמועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

כא. ירידת ערך נכסים לא כספיים

1. הבנק בוחן, בכל מועד דיווח, את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים הלא כספיים (כגון: בניינים וציוד, השקעות בחברות כלולות ונכסים לא מוחשיים לרבות מוניטין) כאשר ישנם סימנים, כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר-השבה שלהם. סכום בר-השבה של נכס או יחידה מניבת מזומנים הוא הגבוה מבין מחיר המכירה נטו (שווי הוגן בניכוי הוצאות מכירה) לבין שווי השימוש. שווי השימוש הוא הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בשיעור הריבית לפני מס, הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינה בלתי תלויה בעיקרה בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין אשר הוכר במסגרת צרוף עסקים, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממגזר פעילות. כאשר משתנה הרכב היחידה מניבת מזומנים, אחת או יותר, שאליהן הוקצה המוניטין, המוניטין יוקצה מחדש ליחידות שהושפעו.

נכסי מטה הבנק אינם מפיקים תזרימי מזומנים נפרדים. במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת ערך בנכס השייך למטה הבנק, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

כאשר ערכו בספרים של הנכס עולה על סכום בר-השבה הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך בגובה הפער בין ערכו בספרים של הנכס לסכום בר-השבה. ההפסד שהוכר כאמור יבוטל אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת סכום בר-השבה של הנכס מהמועד בו הוכר ההפסד האחרון מירידת ערך ובתנאי שהערך בספרים אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. כל זאת, למעט הפסד מירידת ערך מוניטין שאינו מבוטל.

2. ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-IAS 36 גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב SOP 98-1:

- א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - ד. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.
- באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-IAS 36, ירידת ערך נכסים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3.

ירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני

השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך בהתבסס על השווי ההוגן של ההשקעה. כאשר אין אפשרות למדוד את השווי ההוגן, ירידת ערך נבחנת כאשר חל שינוי בנסיבות אשר עלול להיות בעל השפעה שלילית מהותית על השווי ההוגן של ההשקעה.

ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. מוניטין המהווה חלק מחשבון ההשקעה בחברה הכלולה אינו מוכר כנכס נפרד ולכן אינו נבחן בנפרד לירידת ערך. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הקבוצה מבצעת הערכה של סכום בר השבחה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על השווי ההוגן ובלבד שהפסד זה אינו זמני. ירידת ערך שאינה זמנית מוקצית תחילה למוניטין עד לאיפוסו. הסכום הנותר מוקצה לנכסים הלא שוטפים של החברה הכלולה באופן יחסי ולאחר מכן ליתר נכסיה. הפסד מירידת ערך שאינה זמנית שהוכר בעבר לא יבוטל בתקופות עוקבות.

4.

פעילות מופסקת

פעילות מופסקת הינה רכיב של עסקי הקבוצה, המייצג קו עסקים משמעותי נפרד או איזור גיאוגרפי משמעותי נפרד של פעילות שמומש, שמוחזק למכירה או לחלוקה או שהינו חברת בת שנרכשה במטרה למוכרה. הסיווג כפעילות מופסקת נעשה במועד בו מומשה הפעילות או כאשר היא מקיימת את הקריטריונים לסיווג כמוחזקת למכירה.

נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה נמדדים לפי הנמוך מבין הערך בספרים או השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה.

כ.ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים שיושמו לראשונה

1.

כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות

ביום 10 ביוני 2015 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידי בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא צירופי עסקים, איחוד דוחות כספיים והשקעות בחברות מוחזקות".

בהתאם לחוזר, נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים שלהלן:

- כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 805 בקודיפיקציה בדבר "צירופי עסקים".
- הוראות נושא 810 בקודיפיקציה בדבר איחוד דוחות כספיים. זכויות פוטנציאליות - אין לקחת בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות. מדיניות חשבונאית אחידה - הדוחות הכספיים של הקבוצה צריכים להיות ערוכים בהתאם ל-US GAAP. זכויות שאינן מקנות שליטה - ימדדו על פי שווי ההוגן, יכללו בהון ויוצגו בנפרד מההון המיוחס לחברה האם.
- הוראות נושא 20-350 בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ונכסים אחרים" בקשר לטיפול החשבונאי בירידת ערך מוניטין שנרכש בצירוף עסקים. לצורך בחינת ירידת ערך יש לבדוק האם קיים פער בין הערך בספרים של היחידה המדווחת בגינה נוצר המוניטין לבין שווי ההוגן. במידה וקיים פער, תוכר ירידת ערך בגין המוניטין בגובה הפער שבין השווי ההוגן לערך בספרים וזאת עד לאיפוס הערך של המוניטין בספרים. הבחינה תעשה לפחות אחת לשנה ובתקופות הקצרות משנה כאשר קיימים אירועים או נסיבות אשר עלולים להצביע על ירידת ערך.
- כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חברות מוחזקות, לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי וההנחיות הנוגעות לירידת ערך שנקבעו בהוראות נושא 323 בקודיפיקציה בדבר "השקעות - שיטת השווי המאזני ועסקאות משותפות". מדידה - לישות יש אפשרות לבחור לטפל בהשקעות במוחזקות בשווי הוגן במקום בשיטת השווי המאזני. ירידה בשיעור החזקה - בעת ירידה בשיעור החזקה, ללא קשר לשאלה האם החברה איבדה השפעה מהותית. אם לא, יש להכיר ברווח או הפסד בגובה הפער שבין התמורה מהמכירה לחלק היחסי מהעלות המופחתת שנמכר. בעת איבוד השפעה מהותית, הזכויות שנותרו בהשקעה יוצגו לפי הערך בספרים של ההשקעה ערב השינוי.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- ירידת ערך - העודף של העלות המופחתת של ההשקעה על שוויה ההוגן. ירידת ערך אחרת מזמנית שהוכרה לא תבוטל בתקופות עתידיות.
- הפסדים - ככלל על המשקיע להפסיק ליישם את שיטת השווי המאזני לאחר שהכיר בהפסדים מהמוחזקת עד לאיפוס ההשקעה, כאשר בתקופות עוקבות על המשקיע לחזור וליישם את שיטת השווי המאזני רק לאחר שאיפס את ההפסדים שלא הוכרו. יחד עם זאת, על המשקיע להכיר בהפסד נוסף כאשר חזרתה של המוחזקת לרווחיות בעתיד הקרוב הינה מובטחת.
- מדיניות חשבונאית אחידה - המשקיע והמוחזקת צריכים ליישם US GAAP.
- בהתאם להוראות המעבר ניתן בשנים 2016-2017 לא לבצע תיאומים למדיניות החשבונאית שמושמת על ידי חברה כלולה ריאלית, העורכת את דוחותיה הכספיים בהתאם ל-IFRS.
- היישום לראשונה נעשה בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב.
- הבנק יישם את ההוראות באופן של יישום למפרע. ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית. ביאור 1.ה עודכן בהתאם.

2. יישום כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים

- ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא נכסים בלתי מוחשיים". בהתאם לחוזר תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 350 בקודיפיקציה בדבר "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ונכסים אחרים".
- להלן עקרי ההוראה:
- ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים מוגדר - הבחינה תעשה ברמת קבוצת נכסים (רמה מצומצמת ביותר של קבוצת נכסים שמפיקה תזרים מזומנים נפרד).
- יש לבחון האם הערך בספרים של קבוצת הנכסים גבוה מסכום תזרימי המזומנים הבלתי מהוון הצפוי לנכס ממנה. אם כן, יש להכיר בירידת ערך בגובה ההפרש שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של קבוצת הנכסים. ירידת הערך תוקצה באופן פרופורציונאלי בין הנכסים שבקבוצה ובלבד שערכו של נכס בודד לא ירד מתחת לשווי ההוגן.
- ירידת ערך נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר - הבחינה תעשה לפחות אחת לשנה. במידה והערך בספרים עולה על שווי ההוגן, תוכר ירידת ערך בגובה הסכום שבו הערך בספרים עולה על השווי ההוגן. ביטול הפסד מירידת ערך - ככלל לא ניתן לבטל הפסדים מירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים.
- היוון עלויות ליצירת נכס בלתי מוחשי - ככלל יוכרו כהוצאה בעת התהוותן למעט במקרים בהם קיימות הנחיות ספציפיות אחרות כגון לגבי עלויות לפיתוח ותכנה לשימוש עצמי שיהוונו בשלב הפיתוח ראה [סעיף יד](#). לעיל.
- הבנק מיישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2016 בדרך של יישום למפרע. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. מגזרי פעילות פיקוחיים ודיווח על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

- ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא "דיווח על מגזרי פעילות" אשר מעדכן הוראות הדיווח לציבור בנושא ובין השאר כולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהם ידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות עסקיים למגזרים הפיקוחיים על פי מחזור פעילותם ולקוחות פרטיים בהתאם למאפייניהם. ראה [ביאור 29.ב](#). התיקונים להוראות נועדו לחייב דיווח על מגזרי פעילות בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים.
- בנוסף, בחוזר נקבע כי הגילוי על "מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה" יינתן בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מגזרי פעילות (הנכללים ב-ASC 280) ככל שקיים הבדל מהותי בין גישת ההנהלה לבין מגזרי הדיווח על פי הנחיות הפיקוח.
- מגזר פעילות הוא רכיב של הקבוצה אשר עוסק בפעילויות עסקיות שמהן הוא עשוי להניב הכנסות ובגינן עשויות להתהוות לו הוצאות, התוצאות התפעוליות שלו נסקרות באופן סדיר על ידי ההנהלה לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכות ביצועים וכן קיים לגבי מידע פיננסי נפרד.
- החל מהדוח הכספי לרביע הראשון של שנת 2016 ניתן גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי ההשוואה הותאמו למפרע.
- לצורך הצגת מספרי ההשוואה ניתן להסתמך על סיווג הלקוחות למגזרי פעילות פיקוחיים נכון ליום 1 בינואר 2016. החל מהדוחות לרביע הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים למעט אופן ההצגה והגילוי.

4. ארגון מחדש של חוב בעייתי

ביום 22 במאי 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "ארגון מחדש של חוב בעייתי". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור עדכון מספר 02-2011 לקודיפיקציה שפרסם ה-FASB ולאור הנחיות חדשות של הרשויות הרגולטוריות בארה"ב.

עיקרי התיקון:

- כאשר חוב, שלא נחשב בעבר כחוב פגום באופן פרטני, מאורגן מחדש ונקבע כי הוא עומד בהגדרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, בדרך כלל אין זה נאות להקטין את אומדן ההפרשה להפסדי אשראי במועד הארגון מחדש.
- חוב בעייתי שאורגן מחדש ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסו להסכם נוסף של ארגון מחדש (ארגון מחדש עוקב) התאגיד הבנקאי אינו נדרש להתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וזאת בתנאי שהחייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב ושבהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב התאגיד הבנקאי לא העניק ויתור לחייב. כדי לעמוד בתנאים אלה נדרש שהסכם הארגון מחדש העוקב יהיה בתנאי שוק.

ההנחיות בחוזר ייושמו לראשונה מכאן ולהבא ויחולו על ארגונים מחדש שיבוצעו או יחודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016. לא נדרש לעדכן מספרי השוואה. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

כ.ג. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון לכללי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאיים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2015 בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2018.

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו לצורך היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. הוראות התקן אינן חלות על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית.

הבנק בוחן את השפעות יישום ההוראות החדשות.

2. דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים: סוגיות במטבע חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות ואירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 21 במרס 2016 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב". בהתאם לחוזר לאור החשיבות של הטיפול החשבונאי בנושאים כגון: סוגיות במטבע חוץ, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, אירועים לאחר תאריך המאזן, הוחלט להתאים את הטיפול החשבונאי של תאגידים בנקאיים בנושאים אלה לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב הנכללים בנושאי הקודיפיקציה הבאים וכפופים להנחיות שנקבעו בהוראות הפיקוח על הבנקים:

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא 830 בדבר "סוגיות במטבע חוץ" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלפו תקן חשבונאות בינלאומי 21 בדבר "השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ" ותקן חשבונאות בינלאומי 29 בדבר "דיווח כספי בכלכלות היפר אינפלציוניות" בהוראות נושא 830. למען הסר ספק, הובהר כי אין שינוי בנוגע למועד שבו הופסקה ההתאמה של דוחות כספיים לאינפלציה. בנוגע לפעילות חוץ נציין שקרן ההון מהפרשי תרגום תחושב בהתאם לשיטת האיחוד בשלבים בלבד.

נושא 250 בדבר "שינויים במדיניות חשבונאית ותיקון טעויות" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלף תקן חשבונאות בינלאומי 8 בדבר "מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות" בהוראות נושא 250.

תת נושא 10-855 בדבר "אירועים לאחר תאריך המאזן" - החל ממועד תחילת חוזר זה יוחלף תקן חשבונאות בינלאומי 10 בדבר "אירועים לאחר תקופת הדיווח" בהוראות תת נושא 10-855.

נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2017. בעת היישום לראשונה תאגיד בנקאי יפעל בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים. האמור כולל תיקון למפרט של מספרי השוואה אם הדבר נדרש בהתאם לנושאים אלה. יודגש כי ביישום הנחיות נושא 830 בקודיפיקציה בדבר מטבע חוץ בתקופות מדווחות עד ליום 1 בינואר 2019, לא יכללו הפרשי שער בגין אגרות חוב זמינות למכירה במסגרת ההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו בקרן ההון, אלא יכללו במסגרת הרווח והפסד.

ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על ההכנסה

3.

ביום 22 באוקטובר 2015 פורסם חוזר בנושא "דיווח של תאגידי בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה". בהתאם לחוזר, תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא זה, ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות בנושא 740 בקודיפיקציה בדבר "מיסים על הכנסה" ובנושא 830-740 בקודיפיקציה בדבר "סוגיות במטבע חוץ מיסים על הכנסה".

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידי בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב". החוזר כולל הבהרות מסוימות בנושא דיווח על מיסים על הכנסה לפי הכללים בארה"ב.

עיקרי התיקונים:

- הוראות המעבר עודכנו כך שהפרשים זמניים בגין תקופות קודמות ימשיכו להיות מטופלים לפי ההוראות שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2016.
- הובהר כי קנסות לרשויות המס והכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה יסווגו בסעיף "מיסים על הכנסה".
- הובהר כי חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".
- דרישות הגילוי בהוראות הדיווח לציבור, ומתכונת הגילוי בדבר "הפרשה למיסים על הרווח", הותאמו לדרישות בהוראות החדשות.
- הוסרה הדרישה להצגת ביאור מידע על בסיס נתונים נומינליים היסטוריים לצורכי מס.
- השקעות בחברות בנות מקומיות - יש להכיר בהתחייבויות מיסים נדחים אלא אם חוקי המס מתירים השבה של ההשקעה בפטור ממס ללא עלות משמעותית והחברה האם מצפה לבצע את ההשבה בדרך זו בסופו של דבר (יכולת וכוונה).
- השקעה בחברות בנות זרות - יש להכיר בהתחייבות מיסים נדחים למעט אם המשקיע יכול לשלוט במועד ההיפוך והרווחים הלא מחולקים ישקעו מחדש ללא הגבלת זמן או שהם יכולים להיות מחולקים בפטור ממס. נכס מיסים נדחים יוכר רק אם נראה שההפרש הזמני יתהפך בעתיד הנראה לעין. עם ההכרה בנכס, יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש על מנת לקבוע האם יש צורך ברישום Valuation Allowance. שינויים עוקבים ב-Valuation Allowance יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- עמדות מס לא וודאיות - יש להכיר בהטבת מס כאשר צפוי (יותר סביר מאשר לא) שהיא תנוצל. סכום הטבת המס שיוכר הוא הגבוה ביותר אותו צופים (מעל 50%) לקבל.
- אין להכיר בהתחייבויות או נכסי מסים נדחים בגין הפרשיים זמניים הקשורים לנכסים לא כספיים והתחייבויות לא כספיות כאשר בסיס המס שלהם נקבע במטבע שונה ממטבע הפעילות של הישות, כאשר הפרשים נוצרים בגין שינויים בשערי חליפין או בגין הצמדה לצורך מס.
- שינויים בשיעור המס - שינויים עוקבים במיסים נדחים הנוצרים בעקבות שינויים בשיעורי המס בדרך כלל ייזקפו לרווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם המיסים הנדחים הוכרו לראשונה בהון.
- נדרש ליישם הוראות אלה החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

4. עדכון תקינה חדש בנושא תשלום מבוסס מניות

ביום 30 במרס 2016 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2016 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות".
בהתאם לתיקון:

- יש להכיר בכל השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות בעת סילוק או פגיעה דרך הרווח והפסד. עד להכנסת התיקון, הטבות מס עודפות אשר עלו על ההוצאה שהוכרה בדוח רווח והפסד (המכונות "windfalls") היו מוכרות בהון, וגירעונות בהטבת מס אשר היו נמוכים מההוצאה שהוכרה ברווח והפסד (המכונות "shortfalls") היו מוכרים בהון עד לאיפוס יתרות קודמות מהטבות מס עודפות. בהעדף עודפים כאמור, גירעונות הוכרו ברווח והפסד. התיקון צפוי להגדיל את התנודתיות בהוצאות המסים על ההכנסה. נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא.
- הטבות מס עודפות יוכרו במועד התהוותן ולא ידחו עד למועד בו הן מקטינות את ההכנסה החייבת כפי שהיה עד כה. שינוי זה ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.
- כל תזרימי המזומנים הקשורים למיסים בגין תשלום מבוסס מניות יסווגו במסגרת הפעילות השוטפת בדוח תזרימי המזומנים. ניתן ליישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע או בדרך של יישום מכאן ולהבא.
- לעניין השפעת חילוטים על ההכרה בהוצאות בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, ניתן לערוך אומדן של חילוטים בהתאם לנדרש כיום או לחילופין להכיר בהשפעת החילוטים במועד התרחשותם. ככל שישות בוחרת לשנות את מדיניותה החשבונאית בנושא, השינוי ייושם למפרע תוך זקיפת ההשפעה המצטברת ליתרת הפתיחה של העודפים.
- נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2017. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

5. דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

- ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".
החוזר מעדכן, בין היתר, את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:
- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "פעילויות שהופסקו".
 - רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
 - רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
 - דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים".
 - דיווח לתקופות ביניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות ביניים".
 - היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".
 - מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נדרש ליישם את הנחיות החוזר החל מיום 1 בינואר 2018. בעת היישום לראשונה, תאגיד בנקאי נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו באותם נושאים בתקינה האמריקאית בשינויים המתחייבים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש על פי כללי התקינה האמריקאית בנושאים אלו.

6. **עדכון תקינה בנושא השפעת החלפות חוזה נגזר על יחסי גידור חשבונאי קיימים**

בחודש מרס 2016 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון ASU 2016-05 בנושא הקובע כי שינוי הצד הנגדי של נגזר שיועד כמכשיר מגדר בהתאם להוראות נושא 815 אינו פוגע ביעוד כשלעצמו ובלבד שכל הקריטריונים לחשבונאות גידור האחרים ממשיכים להתקיים. ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים שלאחר ה-15 בדצמבר 2016. חברות רשאיות לבחור ליישם את ההוראות החדשות מכאן ואילך או לחילופין ביישום מותאם למפרע. ניתן לבצע יישום מוקדם.

7. **עדכון תקינה בנושא מסים על הכנסה**

בחודש אוקטובר 2016 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון ASU 2016-16 בנושא שביטל את החריג לפיו אין להכיר במיסים שוטפים/נדחים בנין העברה של נכס בין חברות בתוך הקבוצה עד למכירת הנכס לגורם חיצוני. ההוראות יחולו על ישויות ציבוריות בארה"ב החל מהדוחות הכספיים השנתיים והביניים שלאחר ה-15 בדצמבר 2017. ניתן לבצע יישום מוקדם.

8. **שאלות ותשובות ליישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי**

ביום 20 בפברואר 2017 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". העדכון מתייחס בעיקר לסיווג של חוב, הגדרת חוב פגום ומדידת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה (**highly probable**) מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר החוזק הצפוי של מקור החזר הראשוני וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים (כגון: בטוחות, תמיכה של ערב, מימון מחדש על ידי צד שלישי). מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן (**sustainable**) אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. בקובץ השאלות והתשובות הובהר כי ככלל, כדי שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת, אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם. שינויים אלה יחולו מיום 1 ביולי 2017 ואילך. יישום השינויים עשוי לשנות את אופן הסיווג וגובה ההפרשה שרשומה בספרים. הבנק בוחן השלכות אפשריות מיישום ההוראה.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות ריבית^(א)			
9,053	8,170	8,697	מאשראי לציבור
18	15	18	מאשראי לממשלות
82	70	86	מפיקדונות בבנקים
146	39	42	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
702	487	707	מאגרות חוב ^(ב)
11	3	2	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
10,012	8,784	9,552	סך כל הכנסות הריבית
ב. הוצאות ריבית^(א)			
(1,585)	(945)	(1,224)	על פיקדונות הציבור
(6)	(4)	(4)	על פיקדונות מממשלות
(46)	(14)	(15)	על פיקדונות מבנקים
(1,003)	(700)	(781)	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(9)	(3)	(2)	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(2,649)	(1,666)	(2,026)	סך כל הוצאות הריבית
7,363	7,118	7,526	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית^(א)			
(45)	(46)	(42)	הכנסות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
593	399	638	זמינות למכירה
109	88	69	למסחר
702	487	707	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בגין איגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 197 מיליון ש"ח (2015 - 174 מיליון ש"ח, 2014 - 77 מיליון ש"ח).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
במיליוני ש"ח		
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים		
10	-	-
חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ^(א)		
1,896 ^(ב)	(257) ^(ב)	(213)
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ^(ב)		
1,906	(257)	(213)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים		
א.2. מהשקעה באגרות חוב		
208	201	387
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^(ח)		
(3)	(20)	(30)
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה ^{(ח)(ט)}		
205	181	357
סך הכל מהשקעה באג"ח		
(2,252)	310	700
א.3. הפרשי שער, נטו		
א.4. מהשקעה במניות		
497	1,048	576
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה ^{(ב)(ח)}		
(55)	(437)	(82)
הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ^{(ח)(ז)}		
-	522	24
רווח ממכירת מניות חברות כלולות		
10	170	10
דיבידנד ממניות זמינות למכירה		
-	-	(18)
הפסדים מחברות מוחזקות		
452	1,303	510
סך הכל מהשקעה במניות		
28	11	44
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו^(ו)		
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר		
339	1,548	1,398
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר^(ט)		
רווחים (הפסדים) שמושו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו ^(ד)		
423	67	(84)
רווחים (הפסדים) שמושו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ^(ה)		
33	(5)	(32)
סך הכל מפעילויות מסחר^(יא)		
456	62	(116)
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית		
795	1,610	1,282

(א) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול נכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) כולל בעיקר רווח ממכירת ויזה אירופה, החברה לישראל ודליה בסך של 378 מיליון ש"ח, 87 מיליון ש"ח, 61 מיליון ש"ח, בהתאמה (2015) - כולל בעיקר רווח ממכירת החברה לישראל, מובילאיי, קרן ספרה וכביש 6 בסך 289 מיליון ש"ח, 288 מיליון ש"ח, 52 מיליון ש"ח ו-100 מיליון ש"ח בהתאמה, 2014 - טאוור, מובילאיי, פרטנר ואוצר התיישבות היהודים בסך 150 מיליון ש"ח, 144 מיליון ש"ח, 70 מיליון ש"ח, ו-30 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(ד) מזה חלק הרווחים (ההפסדים) בסך 8 מיליון ש"ח (2015) - (36) מיליון ש"ח, 2014 - 33 מיליון ש"ח, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.

(ה) מזה חלק הרווחים (ההפסדים) בשנת 2015 בסך (62) מיליון ש"ח ובשנת 2014 בסך 58 מיליון ש"ח, הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.

(ו) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות לאגרות חוב זמינות למכירה בסך 3 מיליון ש"ח (2015) - 1 מיליון ש"ח, 2014 - 1 מיליון ש"ח.

(ז) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות למניות זמינות למכירה בסך 6 מיליון ש"ח (2015) - 283 מיליון ש"ח, 2014 - 12 מיליון ש"ח.

(ח) סווג מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.

(ט) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(י) לפירוט נוסף ראה [ביאור 4.26](#).

(יא) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).

(יב) סווג מחדש.

ביאור 4 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
821	762	715	ניהול חשבון
318	325	327	הפרשי המרה
196	200	177	טיפול באשראי
244	258	240	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ^(א)
117	126	131	פעילות סחר חוץ
816	675	592	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים
939	963	1,023	כרטיסי אשראי
42	48	47	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
30	22	16	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
50	56	61	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ^(ב)
487	542	534	עמלות מעסקי מימון
107	115	104	עמלות אחרות
4,167	4,092	3,967	סך כל העמלות התפעוליות

(א) בעיקר דמי הפצה של קרנות נאמנות.
(ב) בעיקר תפעול קופות גמל.

ביאור 5 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
1	-	1	רווחים ממימוש נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים
39	35	27	רווחים מקופות מרכזיות לפיצויים
85	523 ^(א)	89	רווחי הון ממכירת בניינים וציוד
(1)	(4)	(3)	הפסדי הון ממכירת בניינים וציוד
55	41	45	אחרות, נטו
179	595	159	סך כל ההכנסות האחרות

(א) כולל רווח ממכירה של בנין בחברת הבת בארה"ב בסך כ-380 מיליון ש"ח.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

2014	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
3,173 ^(א)	3,669 ^(א)	3,486	משכורות
-	10	10	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות
303	325	291	הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה
87	(371)	(90)	הטבות לזמן ארוך
720	815	769	ביטוח לאומי ומס שכר
			הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים) ^(א)
734	777	787	הטבה מוגדרת
171	172	158	הפקדה מוגדרת
16	126	11	הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה ^(א)
48	9	-	הטבות מיוחדות בגין פיטורין ^{(א)(ב)}
1	12	-	הוצאות בגין הטבות אחרות לעובדים ^(א)
5,253	5,544	5,422	סך כל המשכורות והוצאות הנלוות
685	632	491	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

- (א) ראה [ביאור 23](#), בדבר זכויות עובדים.
 (ב) הוצאות בגין הקדמת פרישת עובדים במסגרת תכנית לשינוי מבני בבנק.
 (ג) סווג מחדש.

ביאור 7 - הוצאות אחרות

2014	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
280	267	289	שיווק ופרסום
285 ^(ד)	304 ^(ד)	282	ייעוץ מקצועי: משפטיות, ביקורת חשבונות
159	161	156	תקשורת: דואר, טלפון, משלוחים וכו'
128 ^(ד)	142 ^(ד)	115	מחשב ^(א)
75	68	59	משרדיות
29	16	101	ביטוח
22	22	28	הדרכה והשתלמויות
187	180	151	עמלות
(1)	3	1	הפסד (רווח) בגין נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים
1,265	446	279	אחרות ^{(ב)(ג)}
2,429	1,609	1,461	סך כל ההוצאות האחרות

- (א) הסעיף כולל הוצאות בגין מיקור חוץ ואינו כולל הוצאות הבנק בגין מחשב מאחר ומערך התפעול הינו חלק מהבנק והוצאותיו נרשמו וסווגו בסעיפי ההוצאות השונים.
 (ב) לגבי שכר דירקטורים של הבנק הכלול בסעיף זה, ראה [ביאור 34](#).
 (ג) לרבות החזר ביטוחי בגין ההסדר עם הרשויות בחו"ל (2015 - הוצאה בסך 59 מיליון ש"ח, 2014 - הוצאה בסך 1,026 מיליון ש"ח).
 (ד) ראה [ביאור 1.ת26.א](#).
 סווג מחדש.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
מסים שוטפים:			
1,506	1,962	1,623	בגין שנת החשבון
(54)	7	51	בגין שנים קודמות
1,452	1,969	1,674	סך כל המסים השוטפים
בתוספת (בניכוי) שינויים במיסים נדחים:			
(174)	(327)	(260)	בגין שנת החשבון
-	49	303	בגין שנים קודמות
(174)	(278)	43	סך הכל שינויים במיסים הנדחים
1,278	1,691	1,717	הפרשה למיסים על ההכנסה
13	219	69	מזה: הפרשה למסים בחו"ל
מסים נדחים:			
(174)	(327)	(260)	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
-	49	303	שינוי בשיעור המס
(174)	(278)	43	סך כל המסים הנדחים

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי בישראל החל על הבנק לבין הפרשה למסים על הרווח כפי שנזקפה בדוח הרווח וההפסד

2014	2015	2016	
37.7%	37.6%	35.9%	במיליוני ש"ח
שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק			
1,003	1,646	1,608	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון מס) בגין:			
(18)	68	32	הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל
(40)	(18)	(102)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(6)	(109)	(46)	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
473	33	32	הוצאות אחרות לא מוכרות
(53)	50	(172)	הפסדים והפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מסים נדחים
(66)	(76)	(41)	הכנסות חברות מאוחדות בארץ
-	49	303	שינוי מסים נדחים עקב שינוי בשיעורי המס
(54)	7	51	מסים בגין שנים קודמות
39	41	52	אחר
1,278	1,691	1,717	הפרשה למסים על ההכנסה

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

שינויי חקיקה בתחום המס

מס חברות, מס שכר ומס רווח

ביום 5 בינואר 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר הפחית את שיעור מס חברות מ-26.5% ל-25%, בתוקף משנת 2016 ואילך. ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתה של שיעור מס חברות משיעור של 25% ל-23% בשתי פעימות. בפעימה הראשונה שיעור המס ירד ל-24%, החל מיום 1 בינואר 2017 ובפעימה השנייה שיעור המס ירד ל-23% החל מיום 1 בינואר 2018 ואילך.

יתרות המסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2016 מחושבות בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך. בהתאם לכך, השפעת השינויים המתוארים לעיל בשיעורי מס החברות על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2016 מתבטאת בקיטון ביתרות המסים הנדחים לקבל נטו בסך כ-380 מיליון ש"ח. קיטון יתרות המסים הנדחים הוכר כנגד הוצאות מסים נדחים בסך כ-303 מיליון ש"ח וכנגד הון בסך כ-77 מיליון ש"ח.

המיסים השוטפים לתקופות המדווחות בדוחות כספיים אלו מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה שלהלן:

טבלת שיעורי המס

המיסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף. להלן טבלת שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידים בנקאיים:

שנה	שיעור מס שכר ורווח	שיעור מס חברות	שיעור מס כולל	הערות
2014	18.00%	26.50%	37.71%	נובע מהעלאת מס חברות מיום 1 בינואר 2014
2015	17.75%	26.50%	37.58%	נובע מירידת מס ערך מוסף החל מיום 1 באוקטובר 2015 לשיעור של 17%
2016	17.00%	25.00%	35.90%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2016
2017	17.00%	24.00%	35.04%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2017
2018 ואילך	17.00%	23.00%	34.19%	נובע מירידת מס חברות החל מיום 1 בינואר 2018

ג. ככלל, הבנק, בתיאום עם רשויות המס, ממוסה על בסיס עליית ערך של ניירות הערך וזאת בהתאם לדרך הצגתם של ניירות הערך בדוחות הכספיים של המוסדות הפיננסיים.

ד. לבנק ולחברות המאחדות העיקריות הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2011. בגין שנת 2012 הוצאה לבנק שומה לפי מיטב השפיטה שהבנק חולק עליה ולפיכך הגיש עליה השגה. להערכת הנהלת הבנק קיימות בדוחות הכספיים הפרשות מתאימות.

ה. לחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים בסך כ-76 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 כ-98 מיליון ש"ח) שנתבעו לצורך מס ואשר בגינם לא נרשמו מסים נדחים כיוון שלפי הערכת הקבוצה, אין זה צפוי כי תהיה בעתיד הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל הטבות המס. ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות המאחדות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

1. להלן מרכיבי המסים הנדחים לקבל והעתודה למסים נדחים:

	2016	2015	2016	2015
שיעור המס הממוצע באחוזים			במיליוני ש"ח	
מיסים נדחים לקבל				
מהפרשה להפסדי אשראי	34%	37%	1,264	1,275
מהפרשה לחופשה ולמענקים ^(א)	34%	37%	298	398
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית ^(ב)	35%	37%	2,982	3,208
מריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	39%	40%	46	25
מניכויים מועברים לצורך מס	16%	16%	6	2
מפעילות בחו"ל	36%	37%	4	5
מניירות ערך	35%	-	-	49
מהתאמת נכסים לא-כספיים בני פחת	36%	21%	8	7
אחר - מפריטים לא כספיים	21%	21%	70	75
סך הכל			4,678	5,044
עתודה למיסים נדחים				
מניירות ערך	-	43%	(35)	-
בגין השקעות בחברות כלולות	20%	11%	(15)	(98)
מניכויים מועברים לצורך מס	36%	-	-	(4)
מהתאמת נכסים לא כספיים בני פחת	27%	29%	(126)	(122)
אחר - מפריטים כספיים	34%	37%	(22)	(19)
אחר - מפריטים לא כספיים	22%	25%	(33)	(24)
סך הכל			(231)	(267)
מיסים נדחים לקבל, נטו			4,447	4,777
מיסים נדחים שנכללו ^(ב) :				
בסעיף "נכסים אחרים"			4,570	4,960
בסעיף "התחייבויות אחרות"			(123)	(183)
מיסים נדחים לקבל, נטו			4,447	4,777

(א) כולל המרת זכויות למניות, ראה [ביאור 23.יב](#).
 (ב) יתרות המסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

1. 2. התנועה בנכסי והתחייבות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
ריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית	הפרשה לחופשה ולמענקים ^(א)	הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח			
46	2,982	298	1,264
(21)	151	127	111
-	329	-	-
-	(174)	(27)	(100)
-	(80)	-	-
25	3,208	398	1,275
25	3,208	398	1,275
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2016			
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד			
שינויים אשר נזקפו להון			
שינוי מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס אשר נזקף לרווח והפסד			
שינוי מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס אשר נזקף להון			
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016			
נכס מס נדחה			
יתרות הניתנות לקיזוז			
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016			
-	-	-	-
התחייבות מס נדחה			
יתרות הניתנות לקיזוז			
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2016			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015			
ריבית שלא נזקפה להכנסות השנה	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית	הפרשה לחופשה ולמענקים	הפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח			
61	2,995	396	1,197
(15)	284	(94)	83
-	(257)	-	-
-	(28)	(4)	(16)
-	(12)	-	-
46	2,982	298	1,264
46	2,982	298	1,264
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2015			
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד			
שינויים אשר נזקפו להון			
שינוי מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס אשר נזקף לרווח והפסד			
שינוי מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס אשר נזקף להון			
יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015			
נכס מס נדחה			
יתרות הניתנות לקיזוז			
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015			
-	-	-	-
התחייבות מס נדחה			
יתרות הניתנות לקיזוז			
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2015			

(א) כולל המרת זכויות למניות, ראה [ביאור 23.יב](#).

סך הכל	אחרים מפריטים לא כספיים	אחרים מפריטים כספיים	התאמות נכסים לא כספיים בני פחת	השקעות בחברות מוחזקות	ניירות ערך	פעילות בחול	ניכויים מועברים לצרכי מס
4,447	37	(22)	(118)	(15)	(35)	4	6
260	14	3	3	(82)	(39)	1	(8)
450	-	-	-	-	121	-	-
(303)	-	-	-	-	(2)	-	-
(77)	-	-	-	(1)	4	-	-
4,777	51	(19)	(115)	(98)	49	5	(2)
5,044	75	-	7	-	49	5	2
(84)							
4,960							
(267)	(24)	(19)	(122)	(98)	-	-	(4)
(84)							
(183)							

סך הכל	אחרים מפריטים לא כספיים	אחרים מפריטים כספיים	התאמות נכסים לא כספיים בני פחת	השקעות בחברות מוחזקות	ניירות ערך	פעילות בחול	ניכויים מועברים לצרכי מס
4,392	36	(24)	(46)	(181)	(69)	6	21
277	1	2	(72)	166	(61)	(2)	(15)
(161)	-	-	-	-	96	-	-
(49)	-	-	-	-	(1)	-	-
(12)	-	-	-	-	-	-	-
4,447	37	(22)	(118)	(15)	(35)	4	6
4,678	70	-	8	-	-	4	6
(108)							
4,570							
(231)	(33)	(22)	(126)	(15)	(35)	-	-
(108)							
(123)							

ביאור 8 - הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ו. 3. מסים על הכנסה שהוכרו מחוץ לרווח והפסד:

2014		2015		2016	
הוצאת נטו (הטבת) מס	לפני מס	הוצאת נטו (הטבת) מס	לפני מס	הוצאת נטו (הטבת) מס	לפני מס
במיליוני ש"ח					
418	(41)	459	9	-	9
(169)	98	(267)	(11)	7	(18)
215	(140)	355	(327)	96	(423)
(78)	30	(108)	16	5	11
75	(17)	92	(18)	(12)	(6)
(884)	500	(1,384)	414	(269)	683
(423)	430	(853)	83	(173)	256

ז. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

ח. בעקבות פרסום חוזר המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי הבנקים, ובכללם הבנק, הגיעו להסכמות עם רשות המסים בנוגע להכרה בהפרשות להפסדי אשראי לצרכי מס. ההסכם נחתם בתאריך ה-19 במרס 2012, וחל לגבי חובות פגומים שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011 (ההסכם הקודם חל על חובות מסופקים שנרשמו עד 31 בדצמבר 2010).

להלן עיקרי ההסכם החדש:

חובות פגומים גדולים בכחינה פרטנית - ההפרשה מותרת לניכוי לצרכי מס בשנה בה נרשמה כהוצאה בדוחות הכספיים. בשנת המס בה הוקטנה יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילה"), יתווסף לחבות המס של הבנק "מס נוסף", בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, אשר יביא לגביית המס שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי.

לעניין זה - "חוב גדול" הינו חוב של 1 מיליון ש"ח ומעלה, או סכום נמוך יותר על פי הודעת הבנק לפקיד השומה ובהתאם למאפייני הבנק.

חובות פגומים שאינם גדולים - ההוצאות בגין "מחיקות חשבונאיות" נטו (בקיצוץ גביות באותה שנה) - מחציתן יותרו לצרכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה, ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה.

הפרשה קבוצתית - אינה מוכרת לצרכי מס.

ט. על פי הסדר עם שלטונות המס מיום 14 באפריל 2005 ומיום 29 ביוני 2014, רשאי הבנק לקזז סכומי מס בתנאים מסויימים במידה ושיעור המס הכולל על הכנסות הבנק בישראל יהיה גבוה משיעור המס החל על חברות בנות בחו"ל. הסכומים שטרם קוזזו מחבות המס ושביגים לא נכלל במאזן חסכון במס בעתיד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם כ-36 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2015 כ-40 מיליון דולר). סכום מס מקסימלי הניתן לקיצוץ בשנה הינו בין 3 ל-5 מיליון דולר.

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי המיוחס לבעלי מניות

חישוב הרווח הבסיסי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
רווח בסיסי			
1,413	2,835	2,791	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)
1,473,551	1,473,551	1,473,798	יתרה ליום 1 בינואר
-	247	38,528	השפעת יחידות PSU, RSU שמומשו והנפקת מניות
1,473,551	1,473,798	1,512,326	ממוצע משוקלל של מספר המניות
0.96	1.92	1.85	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, באופן הבא:

2014	2015	2016	
			במיליוני ש"ח
רווח מדולל			
1,413	2,835	2,791	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק ממוצע משוקלל של מספר המניות
1,473,551	1,473,798	1,512,326	השפעת יחידות PSU, RSU שטרם מומשו
475	475	1,035	ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא
1,474,026	1,474,273	1,513,361	רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)
0.96	1.92	1.84	

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח כולל אחר	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר של חברות	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני לעובדים	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח כולל אחר של חברות	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני לעובדים	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
במיליוני ש"ח						
(1,051)	(4)	(1,055)	(1,020)	100	(314)	179
(498)	-	(498)	(884)	(78)	249	215
(1,549)	(4)	(1,553)	(1,904)	22	(65)	394
101	-	101	414	16	(2)	(327)
(1,448)	(4)	(1,452)	(1,490)	38	(67)	67
(864)	-	(864)	(679)	(20)	(12)	(153)
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)

(א) התאמות מתגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.
 (ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

		2014			2015			2016	
לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	לאחר	השפעת	לפני	
מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	מס	
במיליוני ש"ח									
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:									
729	(273)	1,002	166	(203)	369	376	(194)	570	
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן									
(514)	133	(647)	(493)	299	(792)	(529)	322	(851)	
רווחים (הפסדים) בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)									
215	(140)	355	(327)	96	(423)	(153)	128	(281)	
שינוי נטו במהלך השנה									
התאמות מתרגום ^(ב) :									
418	(41)	459	9	-	9	(9)	-	(9)	
התאמות מתרגום דוחות כספיים									
(169)	98	(267)	(11)	7	(18)	(3)	(1)	(2)	
גידורים ^(ג)									
249	57	192	(2)	7	(9)	(12)	(1)	(11)	
שינוי נטו במהלך השנה									
(78)	30	(108)	16	5	11	(20)	-	(20)	
חלק התאגיד הבנקאי ברווח כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני									
(78)	30	(108)	16	5	11	(20)	-	(20)	
שינוי נטו במהלך השנה									
הטבות לעובדים:									
(918)	521	(1,439)	274	(190)	464	(880)	361	(1,241)	
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה									
34	(21)	55	140	(79)	219	201	(112)	313	
הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי שסווג מחדש לדוח רווח והפסד									
(884)	500	(1,384)	414	(269)	683	(679)	249	(928)	
שינוי נטו במהלך השנה									
(498)	447	(945)	101	(161)	262	(864)	376	(1,240)	
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה ^(ד)									
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה									
(498)	447	(945)	101	(161)	262	(864)	376	(1,240)	
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק									
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה									

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
(ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק, לרבות התאמות בגין חברות כלולות.

(ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [ביאור 23](#) - זכויות עובדים.

ביאור 11 - מזומנים ופקדונות בבנקים

31 בדצמבר	
2015	2016
במיליוני ש"ח	
55,116	69,559
5,339	5,198
60,455	74,757
מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים	
פיקדונות בבנקים מסחריים ^(א)	
סך הכל	
מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים	
58,130 ^(א)	72,269
לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ^(ב)	

(א) בניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) מזה מזומנים משועבדים בסך 810 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 850 מיליון ש"ח).
 (ג) הוצג מחדש.

הערה: בדבר שיעבודים ראה [ביאור 27](#).

ביאור 12 - ניירות ערך

31 בדצמבר										
2015	2016									
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר										
עלות מופחתת (במניות-עלות)										
הערך במאזן										
שווי הוגן ^(א)										
רווחים הפסדים										
במיליוני ש"ח										
1. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -										
28,553	(7)	201	28,359	28,553	35,409	(108)	131	35,386	35,409	של ממשלת ישראל
8,128	(4)	5	8,127	8,128	11,929	(81)	12	11,998	11,929	של ממשלות זרות
35	-	2	33	35	23	-	1	22	23	של מוסדות פיננסיים בישראל
6,262	(26)	31	6,257	6,262	7,460	(19)	27	7,452	7,460	של מוסדות פיננסיים זרים
9,566	(88)	24	9,630	9,566	9,749	(164)	21	9,892	9,749	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
586	(1)	25	562	586	296	-	16	280	296	של אחרים בישראל
1,694	(24)	12	1,706	1,694	1,882	(23)	13	1,892	1,882	של אחרים זרים
54,824	(150)	300	54,674	54,824	66,748	(395)	221	66,922	66,748	
2,703	(14)	158	2,559	2,703	1,942	(15)	97	1,860	1,942	מניות וקרנות נאמנות ^(ב)
57,527	(164) ^(א)	458 ^(א)	57,233	57,527	68,690	(410) ^(א)	318 ^(א)	68,782	68,690	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערה - כולל סך של 7,506 מיליון ש"ח מסוג Supernationals, Sovereign and Agencies (SSA) (בשנת 2015 - 6,142 מיליון ש"ח).
 ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

31 בדצמבר										
2015					2016					
הפסדים	רווחים	עלות	הערך	הפסדים	רווחים	עלות	הערך	הפסדים	רווחים	עלות
שטרם מומשו	שטרם מומשו	מופחתת (במניות-)	במאזן	שטרם מומשו	שטרם מומשו	מופחתת (במניות-)	במאזן	שטרם מומשו	שטרם מומשו	מופחתת (במניות-)
מהתאמות שווי הוגן ^(א)	מהתאמות שווי הוגן	לשווי הוגן (עלות)		מהתאמות שווי הוגן ^(א)	מהתאמות שווי הוגן	לשווי הוגן (עלות)		מהתאמות שווי הוגן	מהתאמות שווי הוגן	לשווי הוגן (עלות)
במיליוני ש"ח										
2. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -										
6,664	(10)	17	6,657	6,664	5,091	(7)	12	5,086	5,091	של ממשלת ישראל
3,058	(29)	-	3,087	3,058	2,458	-	1	2,457	2,458	של ממשלות זרות
238	(1)	1	238	238	159	-	-	159	159	של מוסדות פיננסיים בישראל
148	(1)	-	149	148	104	(1)	-	105	104	של מוסדות פיננסיים זרים
751	(7)	4	754	751	280	(2)	2	280	280	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
152	-	2	150	152	132	-	2	130	132	של אחרים בישראל
320	(7)	1	326	320	286	(2)	4	284	286	של אחרים זרים
11,331	(55)	25	11,361	11,331	8,510	(12)	21	8,501	8,510	
617	(80)	10	687	617	1	-	-	1	1	מניות וקרנות נאמנות
11,948	(135) ^(ד)	35 ^(ד)	12,048	11,948	8,511	(12) ^(ד)	21 ^(ד)	8,502	8,511	סך כל ניירות הערך למסחר
69,475	(299)	493	69,281	69,475	77,201	(422)	339	77,284	77,201	סך כל ניירות הערך^(ה)

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (ב) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 981 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 1,050 מיליון ש"ח).
 (ג) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
 (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
 (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית ב-31 בדצמבר 2015 בסך 16 מיליון ש"ח.

הערות כלליות:
 ניירות ערך שהושאלו בסך 324 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 111 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.
 ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 4,272 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 3,131 מיליון ש"ח).
 לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3](#).
 ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2016										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך	מעל	20%-	0-	שווי	סך	מעל	20%-	0-	שווי	
הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	108	-	-	108	24,825	של ממשלת ישראל
-	-	-	- ^(ו)	38	81	-	1	80	5,438	של ממשלות זרות
3	-	-	3	16	16	-	-	16	4,810	של מוסדות פיננסיים זרים
1	-	-	1	53	163	-	-	163	7,782	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	- ^(ו)	3	של אחרים בישראל
-	-	-	-	-	23	-	-	23	1,018	של אחרים זרים
12	-	-	12	172	3	-	-	3	54	מניות וקרנות נאמנות
16	-	-	16	279	394	-	1	393	43,930	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

31 בדצמבר 2015										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך	מעל	20%-	0-	שווי	סך	מעל	20%-	0-	שווי	
הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	הכל	35% ^(ה)	35% ^(ד)	20% ^(ג)	הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	7	-	-	7	15,057	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	4	-	-	4	5,730	של ממשלות זרות
3	-	-	3	34	23	-	-	23	3,961	של מוסדות פיננסיים זרים
25	-	-	25	742	63	-	-	63	6,863	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	1	-	-	1	126	של אחרים בישראל
-	-	-	- ^(ו)	39	24	-	9	15	778	של אחרים זרים
6	-	-	6	91	8	-	-	8	136	מניות וקרנות נאמנות
34	-	-	34	906	130	-	9	121	32,651	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיצית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומשו

31 בדצמבר 2016						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
(76)	2,970	(1)	52	(75)	2,918	ניירות ערך מגובי משכנתאות (BSM)
(88)	4,417	-	-	(88)	4,417	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
-	448	-	1	-	447	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
(164)	7,835	(1)	53	(163)	7,782	סך הכל

31 בדצמבר 2015						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח						
(27)	1,947	(2)	87	(25)	1,860	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
(43)	3,879	(24)	558	(22)	3,321	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
(18)	1,779	(2)	97	(16)	1,682	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
(88)	7,605	(25)	742	(63)	6,863	סך הכל

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

31 בדצמבר								
2015				2016				
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)					
שווי	הפסדים	הוגן	עלות	שווי	הפסדים	הוגן	עלות	
הפסדים	הוגן	הפסדים	הוגן	הפסדים	הוגן	הפסדים	הוגן	
במיליוני ש"ח								
1. אגרות חוב זמינות למכירה ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)								
11	-	-	11	273	(8)	-	281	ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA
1,224	(21)	-	1,245	1,986	(53)	-	2,039	ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
790	(6)	-	796	728	(15)	-	743	ניירות ערך אחרים
2,025	(27)	-	2,052	2,987	(76)	-	3,063	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (pass through)
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו-CMO)								
4,950	(42)	5	4,987	4,455	(85)	1	4,539	ניירות ערך שהונפקו על ידי MCFHL, FNMA, או GNMA, או בערבותם
494	(1)	1	494	543	(3)	2	544	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות
5,444	(43)	6	5,481	4,998	(88)	3	5,083	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
7,469	(70)	6	7,533	7,985	(164)	3	8,146	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)								
92	(2)	-	94	-	-	-	-	חייבים בגין כרטיסי אשראי
4	-	-	4	336	-	4	332	אשראי אחר לאנשים פרטיים
1	-	-	1	1	-	-	1	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
2,000	(16)	18	1,998	1,427	-	14	1,413	אגרות חוב מסוג CLO
2,097	(18)	18	2,097	1,764	-	18	1,746	סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים
9,566	(88)	24	9,630	9,749	(164)	21	9,892	סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר							
2015				2016			
הפסדים	רווחים			הפסדים	רווחים		
שטרם מומשו	שטרם מומשו			שטרם מומשו	שטרם מומשו		
מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	עלות מופחתת		מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	עלות מופחתת	
שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)			שווי הוגן	שווי הוגן ^(א)		
במיליוני ש"ח							
2. אגרות חוב למסחר ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (through securities-Pass)							
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC							
8	-	-	8	6	-	-	6
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות (through pass)							
8	-	-	8	6	-	-	6
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS ו-CMO)							
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם							
408	(3)	1	410	-	-	-	-
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות							
93	-	1	92	86	-	-	86
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים							
501	(3)	2	502	86	-	-	86
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)							
509	(3)	2	510	92	-	-	92
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)							
חייבים בגין כרטיסי אשראי							
12	-	-	12	12	-	-	12
קווי אשראי לכל מטרה בביטחון דירת מגורים							
1	-	-	1	-	-	-	-
אשראי לרכישת רכב							
67	(1)	-	68	51	-	-	51
אשראי אחר לאנשים פרטיים							
14	-	-	14	12	-	-	12
אחרים							
148	(3)	2	149	113	(2)	2	113
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים							
242	(4)	2	244	188	(2)	2	188
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים							
751	(7)	4	754	280	(2)	2	280

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לחשבון רווח והפסד.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2016					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
112,550	45	512	113,107	7,890	120,997
שנבדקו על בסיס פרטני					
35,212	79,086	38,045	152,343	4,148	156,491
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
909 ^(א)	78,656	-	79,565	-	79,565
מזה: לפי עומק פיגור					
סך הכל חובות^{2(א)}					
147,762	79,131	38,557	265,450	12,038	277,488
מזה ² :					
1,971	-	87	2,058	-	2,058
חובות בארגון מחדש					
1,524	-	71	1,595	-	1,595
חובות פגומים אחרים					
3,495	-	158	3,653	-	3,653
סך הכל חובות פגומים					
161	719	123	1,003	-	1,003
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
2,634	-	409	3,043	-	3,043
חובות בעייתיים אחרים					
6,290	719	690	7,699	-	7,699
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,913	6	214	2,133	1	2,134
שנבדקו על בסיס פרטני					
362	467	575	1,404	-	1,404
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
-	462 ^(ב)	-	462	-	462
מזה: לפי עומק פיגור					
2,275	473	789	3,537	1	3,538
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁴					
671	-	12	683	-	683
מזה: בגין חובות פגומים					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 294 מיליון ש"ח.
 (ג) יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2015					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
116,180	45	1,438 ^(ד)	108,665	7,515	116,180
שנבדקו על בסיס פרטני					
159,659	81,760	36,548	156,405	3,254	159,659
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
81,630	80,616	-	81,630	-	81,630
מזה: לפי עומק פיגור ¹					
275,839	81,805	37,986	265,070	10,769	275,839
סך הכל חובות^(א)					
מזה: ²					
2,278	-	86	2,278	-	2,278
חובות בארגון מחדש					
1,643	-	26	1,643	-	1,643
חובות פגומים אחרים					
3,921	-	112	3,921	-	3,921
סך הכל חובות פגומים					
942	770	105	942	-	942
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
3,461	11	299 ^(ה)	3,461	-	3,461
חובות בעייתיים אחרים					
8,324	781	516	8,324	-	8,324
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
2,240	15	45 ^(ד)	2,237	3	2,240
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,434	498	581	1,434	-	1,434
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
498	497 ^(ב)	-	498	-	498
מזה: לפי עומק פיגור ³					
3,674	513	626	3,671	3	3,674
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁴					
867	-	51 ^(ה)	867	-	867
מזה: בגין חובות פגומים ⁴					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 310 מיליון ש"ח.

(ג) יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) סווג מחדש.

(ה) הוצג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)
ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,981 ^(N)	513	659 ^(N)	4,153	3	4,156
(571)	(9)	457	(123)	(2)	(125)
(524)	(31)	(691)	(1,246)	-	(1,246)
843	-	400	1,243	-	1,243
319	(31)	(291)	(3)	-	(3)
(2)	-	-	(2)	-	(2)
2,727	473	825	4,025	1	4,026
452	-	36	488	-	488
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה					
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
מחיקות חשבונאיות					
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
מחיקות חשבונאיות נטו					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹					
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					

(א) סווג מחדש.

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר	דיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח						
4,297	2	4,295	(N) 448	498	(N) 3,349	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
472	2	470	356	24	90	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,148)	-	(1,148)	(560)	(10)	(578)	מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
843	-	843	364	-	479	מחיקות חשבונאיות נטו
(305)	-	(305)	(196)	(10)	(99)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
22	-	22	(4)	1	25	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
4,486	4	4,482	604	513	3,365	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
494	-	494	47	1	446	

(א) סווג מחדש.

ביאור 14 - אשראי לממשלות

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
262	206	אשראי לממשלה
191	436	אשראי לממשלות זרות
453	642	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. הרכב

31 בדצמבר	
2015	2016
חברות כלולות במיליוני ש"ח	
924	901
סך כל השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות רכוש אחר ומוניטין)	
411	442
מזה - רווחים שנצברו ממועד הרכישה	
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:	
(1)	(6)
התאמות בגין חברות כלולות	
פרטים בדבר מוניטין:	
0-20 שנה	0-20 שנה
262	262 ^(א)
קצב ההפחתה	
256	247
הסכום המקורי, נטו	
יתרה להפחתה	

(א) נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, טרם השלימה חברת הבת את ייחוס תמורת הרכישה לנכסים ולהתחייבויות הנרכשים.

פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות:

31 בדצמבר			
2015		2016	
שווי שוק	ערך בספרים	שווי שוק	ערך בספרים
במיליוני ש"ח			
203	154	205	119
אבגול תעשיות 1953 בע"מ			

ב. חלק הקבוצה ברווחים או בהפסדים של חברות כלולות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
במיליוני ש"ח		
88	223	69
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות		
(46)	(46)	(3)
הפרשה למסים נדחים		
42	177	66
חלק הקבוצה ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס		

2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
ערבויות עבור				תרומה לרווח				השקעות	השקעה
החברה לטובת			רווח	הנקי המיוחס			הוניות	אחרות ⁽²⁾	במניות
גופים שמחוץ			כולל	לבעלי מניות					לפי
לקבוצה			אחר	הבנק					שווי מאזני
									במיליוני ש"ח
-	-	8	-	86	-	-	-	716	-
487	487	(245)	(5)	403	145	1,139	1,049	1,289	1,430
-	1	-	-	1	5	-	-	995	1,000
-	-	-	-	144	147	-	-	1,329	1,440
-	-	-	-	4	3	-	-	45	49
-	-	-	-	1	(80)	-	-	586	543
-	-	2	(5)	1	3	-	-	374	371
-	-	73	(93)	239	94	-	-	2,418	2,419
-	-	29	(8)	45	(64)	484	300	845	870
-	-	(4)	(17)	(134)	(64)	197	-	290	209
-	-	-	-	(24)	(38)	-	-	111	73
21	1	(2)	-	(39)	(1)	25	-	103	10
-	-	(1)	(1)	(41)	2	-	-	148	149

ביאור 16 - בניינים וציוד

א. הרכב

סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין ^(א)	במיליוני ש"ח
עלות נכסים^(ב)				
12,457	^(ג) 5,495	3,445	3,517	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
766	^(ג) 555	156	55	תוספות
(1,678)	^(ג) (1,345)	(135)	(198)	גריעות
1	-	1	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
11,546	4,705	3,467	3,374	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
753	151	556	46	תוספות
(434)	(237)	(79)	(118)	גריעות
(4)	(3)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
11,861	4,616	3,944	3,301	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
פחת והפסדים מירידת ערך				
9,295	^(ג) 4,471	^(ג) 2,889	1,935	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014
653	390	^(ג) 166	^(ג) 97	פחת לשנה
2	-	-	2	הפסד מירידת ערך
(1,499)	(1,230)	(133)	(136)	גריעות
-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
8,451	3,631	2,922	1,898	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
663	416	158	89	פחת לשנה
-	-	-	-	הפסד מירידת ערך
(401)	(235)	(79)	(87)	גריעות
1	1	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
8,714	3,813	3,001	1,900	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
3,162	1,024	556	1,582	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2014
3,095	1,074	545	1,476	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2015
3,147	803	943	1,401	הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2016

(א) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(ב) לרבות הוצאות שהונו בקשר לפיתוח עלויות תוכנה לשימוש עצמי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 284 מיליון ש"ח (2015 - 288 מיליון ש"ח).

(ג) סווג מחדש.

ביאור 16 - בניינים וציוד (המשך)

ב. שיעור הפחת הממוצע

31 בדצמבר		
2015	2016	
4.57%	3.16%	בניינים ומקרקעין
13.75%	14.01%	ציוד, ריהוט וכלי רכב
^(א) 25.09%	23.95%	תוכנות

(א) הוצג מחדש.

- ג.** הקבוצה הינה בעלת זכויות בדרך של שכירות או חכירה מהוונת במקרקעין וביציוד, לתקופה של מ-1 עד 99 שנים מתאריך המאזן בסכום (לאחר פחת) של 152 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 129 מיליון ש"ח). יתרת תקופת החכירה המהוונת המקסימלית הינה 80 שנים.
- ד.** נדל"ן להשקעה - בניינים ומקרקעין שאינם בשימוש הקבוצה, בעיקר בניינים מושכרים, כלולים במאזן בסך 68 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 45 מיליון ש"ח).
- ה.** סעיף בניינים וציוד כולל שיפורים וזכויות שכירות, לרבות תשלומים על חשבון. חלק מהבניינים על קרקע חכורה. נכסים בסך 172 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 147 מיליון ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין. הסיבות העיקריות לאי רישומם הינן העדר הסדר רישום מקרקעין באזור ("פרצלציה") ואי רישום פרויקט כבית משותף על ידי הקבלן/היזם.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים וציוד העומדים למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2016 - 66 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - בסך 77 מיליון ש"ח) לא צפוי הפסד ממימוש בניינים וציוד העומדים למכירה, מעבר להפרשות שנעשו בניגום.

ביאור 17 - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

א. נכסים בלתי מוחשיים

סך הכל	תיקי ניירות ערך לקוחות	מוניטין	
			במיליוני ש"ח
עלות			
358	83	275	ליום 31 בדצמבר 2014
-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
358	83	275	ליום 31 בדצמבר 2015
(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
357	83	274	ליום 31 בדצמבר 2016
הפחתות והפסדים מירידת ערך			
315	83	232	ליום 31 בדצמבר 2014
25	-	25	הפחתות והפסדים מירידת ערך
340	83	257	ליום 31 בדצמבר 2015
-	-	-	הפחתה לשנה
340	83	257	ליום 31 בדצמבר 2016
17	-	17	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2016
הערך בספרים			
43	-	43	ליום 31 בדצמבר 2014
18	-	18	ליום 31 בדצמבר 2015
17	-	17	ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 17 - נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין (המשך)

ב. מוניטין

תנועה במוניטין לפי מגזרי פעילות פיקוחיים ולפי גישת הנהלה

פעילות חו"ל	אחר	במיליוני ש"ח
43		ליום 31 בדצמבר 2014
25		הפסדים מירידת ערך
18		ליום 31 בדצמבר 2015
1		הפחתה לשנה
17		ליום 31 בדצמבר 2016

ביאור 18 - נכסים אחרים

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
4,570	4,960	מסים נדחים לקבל, נטו - ראה ביאור 8(ו)
73	118	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
1,144	971	קופה מרכזית לתשלום פיצויים
4	5	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
37	42	יתרת הוצאות הנפקה להפחתה של אגרות חוב, שטרי התחייבויות וכתבי התחייבות נדחים
440	431	שווי פוליסת ביטוח בשלוחה בחו"ל
189	225	הוצאות מראש
157	139	הכנסות לקבל
^(ב) 548	978	נכסים בגין פעילות במסלקת מעוף ^(א)
^(ב) 504	218	חייבים אחרים ויתרות חובה
7,666	8,087	סך כל הנכסים האחרים

(א) מוצג בשווי הוגן.

(ב) סווג מחדש.

ביאור 19 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
בישראל		
לפי דרישה		
72,060	79,516	אינם נושאים ריבית
80,521	97,328	נושאים ריבית
152,581	176,844	סך הכל לפי דרישה
149,697	143,289	לזמן קצוב
302,278	320,133	סך כל פיקדונות בישראל ¹
מחוץ לישראל		
לפי דרישה		
9,872	10,306	אינם נושאים ריבית
3,693	4,339	נושאים ריבית
13,565	14,645	סך הכל לפי דרישה
12,850	12,076	לזמן קצוב
14	32	מזה: שאינם נושאים ריבית
26,415	26,721	סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
328,693	346,854	סך כל פיקדונות הציבור¹
מזה: ¹		
135,595	143,644	פיקדונות של אנשים פרטיים
^(א) 55,889	55,862	פיקדונות של גופים מוסדיים
^(א) 110,794	120,627	פיקדונות של תאגידים ואחרים

(א) סווג מחדש.

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפיקדון
95,789	96,368	עד 1
83,813	93,912	מעל 1 ועד 10
58,268	60,809	מעל 10 ועד 100
30,868	37,271	מעל 100 ועד 500
59,955	58,494	מעל 500
328,693	346,854	סך הכל

ביאור 20 - פיקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
בישראל		
בנקים מסחריים:		
2,754	1,849	פיקדונות לפי דרישה
545	1,045	פיקדונות לזמן קצוב
459	423	קיבולים
מחוץ לישראל		
בנקים מסחריים:		
16	3	פיקדונות לפי דרישה
1	-	פיקדונות לזמן קצוב
84	74	קיבולים
3,859	3,394	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאור 21 - אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים

31 בדצמבר		שעור תשואה פנימי ^(ב)	משך חיים ממוצע ^(א)	
2015	2016	באחוזים	שנים	
במיליוני ש"ח				
אגרות חוב ושטרי התחייבות^(ג):				
2,023	5,285	0.6	3.5	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן
1,159	1,159	3.0	6.5	במטבע ישראלי לא צמוד
כתבי התחייבות נדחים^(ד,ה):				
4,545	5,133	2.3	3.8 ^(ד)	במטבע ישראלי לא צמוד
13,581	11,063	0.8	3.0 ^(ד)	במטבע ישראלי צמוד למדד המחירים לצרכן ^(ה)
סך כל אגרות החוב, שטרי ההתחייבות וכתבי ההתחייבות הנדחים				
21,308	22,640			

- (א) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווה לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (ב) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את תזרים התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (ג) יתרת הנכיון בקיזוז הפרמיה על אגרות חוב ועל כתבי התחייבות נדחים שטרם נזקפה לדוח רווח והפסד קוזה מאגרות החוב.
- (ד) משך חיים ממוצע למועד שינוי הריבית מבוסס על חישוב משך חיים ממוצע אפקטיבי כפי שמחושב לצורך החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית. בכתיבת התחייבות נדחים לא צמודים 2.7 שנים, בצמודים למדד 2.6 שנים.
- (ה) מזה שטרי הון נדחים (לא סחירים) המהווים הון רובד 2 בסך 1,446 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 514 מיליון ש"ח) אשר בנסיבות מסוימות ניתנים להמרה למניות. ראה [ביאור 25.א](#).
- (ו) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב סך של 8,664 מיליון ש"ח צמוד מדד וסך של 5,084 מיליון ש"ח לא צמוד (2015 - 10,915 מיליון ש"ח צמוד ו-4,499 מיליון ש"ח לא צמוד).
- (ז) הון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל III.

ביאור 22 - התחייבויות אחרות

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
8,998 ^(א)	10,129	עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התוכנית - ראה ביאור 23(ד)
619	383	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
454	378	הכנסות מראש
5,686	5,726	זכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי
746	903	הוצאות לשלם בגין שכר והוצאות נלוות
815	768	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
482	488	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים
373	371	הוצאות לשלם
376 ^(א)	323	הפרשות אחרות בגין זכויות עובדים
227	208	הפרשה לחופשה
123	183	עתודה למסים נדחים, נטו - ראה ביאור 8(ו)
524	82	חופשות ומענקי יובל ^(א)
548 ^(א)	978	התחייבויות בגין פעילות במסלקת המעוף ^(ב)
775 ^(ג)	965	זכאים אחרים ויתרות זכות
20,746	21,885	סך כל ההתחייבויות האחרות

(א) בשנת 2016 חופשת יובל צבורה בלבד.

(ב) מוצג בשווי הוגן.

(ג) סווג מחדש.

ביאור 23 - זכויות עובדים

א. חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול")

ביום 12 באפריל 2016 פורסם החוק. בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה ועובדים אחרים בתאגידים פיננסיים שהעיקרית הינה קביעת תקרת תגמול שנתי של 2.5 מיליון ש"ח.

ביום 29 בספטמבר 2016 ניתן פסק דין הדוחה עתירה שהוגשה כנגד חוקתיות החוק, תוך שביהמ"ש קבע שהחוק אינו חל על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני תום תקופת ההתארגנות (12 באוקטובר 2016), אף אם אלו ישולמו בעתיד.

על רקע הגידול המשמעותי בסבירות להקדמת סיום הכהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק, אישר דירקטוריון הבנק, לאור הערכת ההנהלה ובהתאם לחוות דעת משפטיות, לעדכן את ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד. זאת, על פי הזכויות שנצברו, בהתאם לתנאי העסקתם של חברי הנהלה ושל מנהלים אחרים שמועסקים בחוזים אישיים. בהתאם לאמור לעיל, הגדיל הבנק את סך הפרשה בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 בגין אוכלוסיית נושאי המשרה ובעלי התפקיד המרכזי כאמור בסך של כ-117 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה סך של כ-36 מיליון ש"ח הינו בגין חברי הנהלה, ובכלל זה המנכ"ל הראשי. בהתאם לכללי החשבונאות ולהוראות הדיווח לציבור, עדכון האומדן כאמור נזקף לרווח כולל אחר. [ראה ביאור 1.ב](#). סכום זה יופחת בתקופות דיווח עוקבות לדוח רווח והפסד.

ב. פיצויי פרישה ופנסיה

1. כללי

לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור ב'") וטרם קבלו קביעות במועד חתימת הסכם קיבוצי מיוחד בשנת 2000 בעניין הסדר פנסיוני, קיימות הפקדות שוטפות לתוכנית פנסיה חיצונית. לבנק לא תהיה כל חבות פנסיונית לגבי עובדים אלה להוציא השלמה לפיצויי פיטורין בהתאם להסכם.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

לעובדים, שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 (להלן "עובדי דור א") וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם דלעיל, הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה, למעט אלו המוזכרים לעיל **וב-ג)** להלן, הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי תגמולים או בקבלת פנסיה מהבנק, תוך ויתור על כספי התגמולים והפיצויים, והכל כפוף להוראות הדין. הזכאות לפנסיה מחושבת לפי שיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה ושל 1.5% לכל שנה לאחר מכן, עד לשיעור מירבי של 70%.

העתודות לפנסיה מבוססות על חישוב אקטוארי הלוך בחשבון את גיל הפרישה על פי חוק גיל פרישה, התשס"ד-2004. החישוב האקטוארי נערך בשיטת הערכה של הטבות נצברות בהתחשב בפרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים (שיעור ניצול זכויות הפנסיה הקיים הינו כ-76% והיתר מושכים פיצויים ותגמולים) וכן ניסיון העבר לגבי נכות וכו'. צבירת ההתחייבות הינה בשיטת הקו-הישר עד לגיל הפרישה המוקדמת (ממוצע גילאי הפרישה בפועל של עובדי דור א' בשנים האחרונות, גברים ונשים). לאחר מועד זה, הטבות נוספות המיוחסות לשנים העוקבות נצברות בהתבסס על נוסחת תכנית ההטבות של עובדי דור א'.

החישוב האקטוארי מבוסס על הוראות עדכניות של האקטואר הראשי במשרד האוצר לגבי שיעורי תמותה מחודש מרס 2013 אשר נקבעו על ידי הממונה על שוק ההון בטוח וחסכון לחברות הביטוח, ואשר אומצו לאוכלוסיית עובדי הבנק.

חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה למועד הדיווח. מסיבות פרקטיות נקבע שחישוב המרווח יתבסס על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב. כמו כן מבוצע החישוב בהנחת עליית שכר ריאלית המבוססת על ניסיון העבר ומשתנה בהתאם לגיל העובד.

החישוב נעשה לפי תכנית פנסיה מקיפה הכוללת פנסית זקנה, פנסית נכות ופנסית שאירים, ומביא בחשבון גם את העובדים שטרם מלאה תקופת הכשרתם לקבלת פנסיה (15 שנות עבודה).

2. הטבות ל"בוגרי לאומי"

פרט לתשלומי הפנסיה ו/או הפיצויים, זכאי כל "בוגר לאומי" לפי בחירתו, להטבות נוספות שעיקרן שי לחג, והשתתפות בעלויות רווחה נוספות ופעילויות חברתיות.

"בוגר לאומי" הינו מי שסיים עבודתו בבנק, בגיל כלשהו, לאחר שהשלים 25 שנות עבודה בבנק, או שסיים עבודתו בגיל הפרישה על פי החוק, לאחר שהשלים 15 שנות עבודה לפחות.

הסכום שנצבר ליום 31 בדצמבר 2016 עבור העלויות הצפויות בגין הזכויות הנ"ל בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה על פי חישוב אקטוארי מסתכם בכ-255 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 239 מיליון ש"ח).

ג. תנאי העסקה ופרישה לבעלי חוזים אישיים

1. עובדים בעלי הסכמי העסקה אישיים בבנק (שאינם חברי הנהלה), להם הסכם העסקה במתכונת דור א' בבנק עברו החל משנת 2014 לתנאי העסקה במתכונת דור ב', כדלקמן: זכויותיהם לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לזכויותיהם כדור א' יהיו רק בגין המשכורת המוקפאת (המשכורת במועד המעבר מדור א' לדור ב' בתוספת הצמדה למדד), כאשר הזכויות לגבי תוספות השכר מעבר למשכורת המוקפאת יהיו על פי תנאי דור ב' (הפרשות לקופת גמל חיצונית ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק).

2. על פי תנאי העסקה במתכונת דור א', חברי הנהלה של הבנק שזכאים לפנסיה תקציבית וקבוצת מנהלים בכירים, זכאים במקרה של פיטורים, לפנסיה מיידית, אם הסיכום המספרי של גילם בתוספת הוותק בעבודה בבנק מסתכם ל-75 או 80 בחוזים האישיים החדשים. שנות הכהונה כחבר הנהלה (אם העובד כיהן לפחות 7 שנים כחבר הנהלה) תספרנה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת השנים כאמור.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

שיעור הפנסיה לחברי הנהלה הינו בשיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה, ושל 1.5% לשנה בגין כל שנה עד לחתימה על חוזה אישי, 2% בגין כל שנה שהיה עם חוזה אישי ו-2.5% בגין כל שנה של כהונה כחבר הנהלה, עד לשיעור מירבי של 70%. שיעור הפנסיה לקבוצת המנהלים הבכירים הינו בשיעור של 40% לשנה בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד החתימה על החוזה ו-2% בגין כל שנה שלאחריה עד לשיעור מירבי של 70%. לחלופין, זכאים העובדים הנ"ל לבחור, במקרה של פיטורים, בפיצויי פיטורין בגובה 200% (ו-250% אם לא צבר גיל בתוספת ותק בעבודה בבנק בסך הכל של 75 שנה או 80 שנה כאמור) מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הכספים שנצברו בקופת התגמולים, ובמקרה זה אינם זכאים לפנסיה.

עובד המתפטר מרצונו יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בגובה 100% בתוספת כספי קופת התגמולים.

לבנק ולעובדים הנ"ל יש אפשרות להפסיק את יחסי עובד-מעביד תוך מתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים.

החוזים האישיים של חברי הנהלה קובעים בין היתר כי: עובד המתפטר מרצונו בהגיעו לגיל 62 שנה או יותר יהיה זכאי, בהתקיים מספר תנאים, לקבל פיצויי פיטורין בגובה 200% בתוספת כספי קופת התגמולים. עובד שבעת סיום יחסי העבודה לא ניצל את חופשת היובל יהיה זכאי לתקופת הודעה מוקדמת של חודש אחד נוסף. בתקופת צינון, שאינה חופפת לתקופת הודעה מוקדמת, העובד יהיה זכאי למשכורת וליתר התנאים הנילווים.

על פי החוזים האישיים עם חברי הנהלה של הבנק, שאינם נמנים על דור א' או על דור ב' בבנק, במקרה של פיטורים, חברי הנהלה אלו לא יהיו זכאים לפנסיה מהבנק, אלא לפיצויי פיטורין בגובה 150% מהמשכורת החודשית נכון ליום 1 באוקטובר 2016 כפול מספר שנות הותק עד אז, בתוספת 100% מהמשכורת האחרונה, מוכפל בותק עבודתם בבנק במועד הפסקת יחסי עובד מעביד ובניכוי הסכומים שנצברו בקופת הפיצויים שלהם.

הבנק אישר חוזים אישיים לקבוצת מנהלים בכירים מקרב עובדי דור ב' בבנק. מנהלים אלו אינם זכאים לפנסיה מהבנק בתנאי דור א'. לפיכך, נקבע בחוזים אישיים אלו כי הבנק מתחייב במקרה של פיטורים, לשלם פיצויים בגובה 250% מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הפרשות לתגמולים ובקיזוז הסכומים שנצברו בקופת הפיצויים.

אם פוטר מנהל אשר גילו הינו 55 שנה או יותר, ואשר ותק עבודתו בבנק הינו 25 שנה או יותר - אזי יהיה המנהל רשאי לבחור בעת פיטורים, בפיצויים בגובה 200% מהמשכורת החודשית האחרונה לכל שנת עבודה בבנק בתוספת הפרשות לתגמולים ובקיזוז הסכומים שנצברו בקופת הפיצויים או לחלופין - לקבל את כל הכספים והזכויות בקופת הפיצויים והתגמולים, כאשר עד למועד הזכאות לקבלתם על פי תנאי תקנון הקופה והוראות הדין, הוא יהיה זכאי לקבל מהבנק קיצבה.

סכום ההוצאה המירבית הנוספת שתרשם, במידה והעובדים הכלולים בסעיף זה יפוטרו מיידית, יסתכם בסך 194 מיליון ש"ח (כולל מס שכר על הפנסיה) (2015 - 285 מיליון ש"ח). הסיבה לירידה נובעת משינויים בהנחות מועד וסבירות הפרישה.

בדצמבר 2016 ועדת התגמול והדירקטוריון אישרו, על פי הקבוע בסעיף 272(ג1) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובסעיף 2 לחוק מגבלת התגמול, עדכון לתנאי הכהונה וההעסקה של חברי הנהלת הבנק. העדכון לתנאי הכהונה וההעסקה כאמור כולל עדכון לרכיבי התגמול הקבוע, כולל משכורת, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים למשכורת, וכן לרכיבי תגמול משתנה, כולל מענק שנתי, הכל בהתאם למדיניות התגמול החדשה של הבנק שאושרה באסיפה הכללית ביום 3 בנובמבר 2016 ובהתאם למגבלות שנקבעו במסגרת חוק מגבלת התגמול.

המנכ"ל

3.

גב' רקפת רוסק-עמינח מכהנת כמנכ"ל ראשי של הבנק החל מיום 1 במאי 2012. שכרה החודשי של המנכ"ל הראשי הינו בסך של 195,400 ש"ח (צמוד לעליית המדד).

לפרטים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה הקודמים של המנכ"ל הראשי, ראה פרק בדבר "[שכר נושאי משרה בכירה](#)" וביאור 3.3.23. לדוחות הכספיים לשנת 2015 של הבנק כפי שפורסמו במסגרת הדו"ח התקופתי לשנת 2015 של הבנק, אשר האמור בהם נכלל להלן על דרך ההפניה (להלן: "[תנאי הכהונה הקודמים](#)"). תנאי הכהונה הקודמים תואמים את מדיניות התגמול הקודמת של הבנק.

בעקבות כניסתו לתוקף של חוק מגבלת התגמול, הותאמו תנאי כהונתה והעסקתה של המנכ"ל הראשי להוראותיו.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ביום 3 בנובמבר 2016, לאחר שנתקבל אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה וההעסקה החדשים של המנכ"ל הראשי של הבנק (לרבות הענקת כתב התחייבות לשיפוי מתוקן), בהתאם למדיניות התגמול החדשה כהגדרתה וכמפורט להלן, אשר הינם בתוקף החל מיום 12 באוקטובר 2016 (להלן: "מועד התחילה"), ולרבות הסמכה של הדירקטוריון להעסיק מחדש את המנכ"ל הראשי ללא צורך בקבלת אישור נוסף של האסיפה הכללית.

עיקר השינויים ביחס לתנאי הכהונה הקודמים הינם: התאמת גובה התגמול הכולל של המנכ"ל הראשי לקבוע בחוק מגבלת התגמול, ובכלל זה ויתור המנכ"ל הראשי על זכאותה להמשך צבירת זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק בהתאם לתנאי העסקה של דור א' בבנק ("קצבת הפרישה") בגין התקופה שלאחר מועד התחילה, תוך הקפאה ושימור הזכויות שכבר נצברו לזכותה עד למועד התחילה והפקדת הסכום האמור בקופה חיצונית.

1. **משכורת** - המנכ"ל הראשי זכאית החל ממועד התחילה למשכורת חודשית בסך כולל של כ-195,400 ש"ח, צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן הידוע באוקטובר 2016¹ ("המשכורת").

המנכ"ל הראשי זכאית, בכפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף. גובהו של רכיב זה ייקבע כך שסך רכיבי התגמול למנכ"ל הראשי (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול². בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

2. **הפסקת עבודה בהודעה מוקדמת** - הסכם העסקה החדש של המנכ"ל הראשי הוא לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בהסכם במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש³.

3. **הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות** - הבנק יבצע הפרשות לתגמולים ולביטוח בגין אובדן כושר עבודה בגין המנכ"ל הראשי, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5% וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 5% ממשכורת המנכ"ל הראשי לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8^{1/3}% ממשכורת⁴ המנכ"ל הראשי וכן יפריש עבור המנכ"ל הראשי לקרן השתלמות, על חשבון, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, כפי שתהיה מעת לעת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון המנכ"ל הראשי, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.

4. **זכויות המנכ"ל הראשי בעת ניתוק יחסי עבודה על פי תנאי העסקה החדשים** - במקרה של ניתוק יחסי העבודה בין המנכ"ל הראשי לבין הבנק (פיטורין, התפטרות או פרישה לפנסיה) תהיה זכאית המנכ"ל הראשי לפיצויים בשיעור 100% בנוסף לזכויות שצברה עד מועד התחילה, שהופקדו בקופה חיצונית. מענק אי תחרות - המנכ"ל הראשי תחייב כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של 6 חודשים ממועד סיום כהונתה של המנכ"ל הראשי בפועל (להלן: "תקופת אי תחרות"). בתקופת האי תחרות תהיה זכאית המנכ"ל הראשי למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים, למעט הפרשות לתנאים סוציאליים.

5. **פטור, ביטוח ושיפוי** - המנכ"ל הראשי זכאית לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.

6. **הוראות בנושא מענקים שנתיים**

המנכ"ל הראשי לא תהיה זכאית למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה.

המנכ"ל הראשי זכאית למענק שנתי משתנה בהתאם לתנאי הכהונה הקיימים בגין חלק יחסי של שנת 2016 עבור התקופה בשנת 2016 בה תנאי הכהונה הקודמים היו בתוקף.

לעניין תשלום מענק שנתי משתנה שנדחה, בהתאם למדיניות התגמול הקודמת וכן לעניין תשלום מענק שנתי משתנה בעת סיום יחסי עובד מעביד - יחולו הוראות מדיניות התגמול החדשה.

¹ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת (בכפוף לעמידה בהוראות חוק מגבלת התגמול).

² יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי אם כתוצאה מכך יעלה סך עלות השכר של המנכ"ל הראשי על התקרה שנקבעה בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר לא יוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 17(32) לפקודת מס הכנסה.

³ על אף האמור, סיום יחסי העבודה על ידי המנכ"ל במהלך שנת 2016 יכול שיעשה בהודעה מוקדמת של 3 חודשים.

⁴ לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

4. יושב ראש הדירקטוריון של הבנק

מר דוד ברודט נבחר לראשונה לכהן כדירקטור בבנק וכיו"ר הדירקטוריון בשנת 2010. בשנים 2013 ו-2016 נבחר יו"ר הדירקטוריון לכהן כדירקטור בבנק וכיו"ר הדירקטוריון לשתי קדנציות נוספות בנות שלוש שנים כל אחת. נכון למועד דוח זה, שכרו החודשי של יו"ר דירקטוריון הבנק הינו בסך של 168,200 ש"ח (צמוד לעליית המדד).

ביום 4 בנובמבר 2010 אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור הדירקטוריון וועדת הביקורת, את תנאי ההתקשרות בין הבנק לבין יו"ר הדירקטוריון מר דוד ברודט, שכיהן כיו"ר דירקטוריון פעיל של הבנק וביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית, לאחר אישור הדירקטוריון וועדת התגמול, לגבי כל אחת מהשנים 2013 עד 2016. לפרטים ביצועיים בהתאם ובכפוף לאמור במדיניות התגמול הקודמת, לגבי כל אחת מהשנים 2013 עד 2016. לפרטים בדבר תנאי הכהונה וההעסקה הנוכחיים של יו"ר הדירקטוריון, לרבות התגמולים ששולמו לו בשנים 2014 ו-2015 של בקשר עם כהונתו, ראה פרק בדבר "שכר נושאי משרה בכירה" וביאור 4.23. לדוחות הכספיים לשנת 2015 של הבנק כפי שפורסמו במסגרת הדו"ח התקופתי לשנת 2015 של הבנק, אשר האמור בהם נכלל להלן על דרך ההפניה (להלן: "תנאי הכהונה הקודמים"). תנאי הכהונה הקודמים תואמים את מדיניות התגמול הקודמת של הבנק.

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, את תנאי הכהונה והעסקה החדשים של יו"ר הדירקטוריון של הבנק (לרבות שיפוי), בהתאם למדיניות התגמול החדשה, אשר הינם בתוקף החל מיום 22 ביולי 2016, מועד תחילת כהונתו הנוכחית של מר ברודט כדירקטור ויו"ר דירקטוריון.

תנאי הכהונה החדשים אושרו בהתאם להוראה 30 1A במסגרתה נקבע כי יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לתגמול קבוע בלבד ותנאים סוציאליים והוצאות נלוות, כמקובל לנושאי משרה בבנק. כמו כן ולנוכח חוק מגבלת התגמול, הותאמו והופחתו תנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר הדירקטוריון כך שיעמדו בדרישות חוק מגבלת התגמול. תנאי הכהונה החדשים תואמים את תנאי מדיניות התגמול החדשה, כהגדרתה וכמפורט להלן.

יו"ר הדירקטוריון זכאי בהתאם לתנאי הכהונה הקודמים למענק משתנה בגין חלק יחסי של שנת 2016 עבור התקופה בשנת 2016 בה תנאי הכהונה הנוכחיים הינם בתוקף.

תנאי העסקה החדשים של יו"ר הדירקטוריון

1. **משכורת** - החל ממועד התחילה, יהיה זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת חודשית בסך כולל של כ-168,200 ש"ח צמוד לעליית המדד הידוע במועד התחילה⁵ ("המשכורת").

2. **תגמול קבוע המותאם להוראות הדין החדשות** - יו"ר הדירקטוריון זכאי, בכפוף לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון, לרכיב תשלום קבוע נוסף. גובהו של רכיב זה ייקבע כך שסך רכיבי התגמול ליו"ר הדירקטוריון (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול⁶.

בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

3. **תקופת ההעסקה וסיימה** - הסכם העסקת יו"ר הדירקטוריון הוא לתקופת העסקתו החל ממועד התחילה ("תקופת ההעסקה"). במהלך תקופת ההעסקה כל אחד מהצדדים יהיה רשאי לסיים את ההתקשרות במתן הודעה מוקדמת של 6 חודשים מראש (במקרה שבו על פי הדין ניתן לנתק את יחסי העבודה ללא חובת הודעה מוקדמת, מותר להביא את יחסי העבודה לגמר לאלתר) ("הודעה מוקדמת").

מובהר כי הבנק יהיה רשאי לדרוש כי תקופת ההודעה המוקדמת תהיה בעבודה בפועל של יו"ר הדירקטוריון, כולה או חלקה. בתקופת ההודעה המוקדמת יהיה זכאי היו"ר למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים (כולל תנאים סוציאליים).

⁵ מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת.

⁶ יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

4. הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות -

- 4.1. הבנק יבצע הפרשות לתגמולים⁷ בגין יו"ר הדירקטוריון, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5%, וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 5% ממשכורת יו"ר הדירקטוריון לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). לחילופין, יו"ר הדירקטוריון יהיה רשאי לבחור, לפי שיקול דעתו הבלעדי, כי חלק מההפרשות לתגמולים, כולן או חלקן, ישולמו לו באופן שוטף הסכומים שהיו אמורים להיות משולמים כהפרשות הבנק לתגמולים.
- 4.2. הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8^{1/3}% ממשכורת⁸ יו"ר הדירקטוריון.
- 4.3. הבנק יפריש עבור יו"ר הדירקטוריון לקרן השתלמות, על חשבוננו, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, כפי שתהיה מעת לעת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון יו"ר הדירקטוריון, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.
5. **תנאי פרישה** - זכויות יו"ר הדירקטוריון בעת סיום כהונה יהיו כדלקמן:
- 5.1. **פיצויים ותגמולים** - עקב סיום כהונתו של יו"ר הדירקטוריון בבנק, מכל סיבה שהיא (למעט בנסיבות חריגות בהן ניתן לשלול מן היו"ר פיצויים), יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לזכויות הבאות:
- א. בגין תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון בעבר - תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון משנת 2010 ועד מועד התחילה ("תקופת העבר") יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויים בסך 150% מהמשכורת האחרונה ששולמה ליו"ר הדירקטוריון לפני מועד התחילה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון בתקופת העבר, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים והפיצויים בגין הפרשות לתגמולים ולפיצויים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון בגין תקופת העבר.
- ב. בגין תקופת כהונת יו"ר הדירקטוריון החל ממועד התחילה ועד לסיום כהונתו בבנק ("התקופה הנוספת") יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לפיצויים בסך 100%⁹ מהמשכורת האחרונה כפול מספר שנות (ו/או כל חלק מהן) כהונתו כיו"ר הדירקטוריון במהלך התקופה הנוספת, וזאת בנוסף לזכאותו של היו"ר לכספים ולזכויות שנצברו בקופת התגמולים בגין ההפרשות לתגמולים שבוצעו על ידי הבנק ויו"ר הדירקטוריון בגין התקופה הנוספת.
- 5.2. **מענק הסתגלות** - הסתיימה העסקתו של היו"ר כיו"ר הדירקטוריון, יהיה זכאי היו"ר למענק הסתגלות בסכום של 6 משכורות חודשיות¹⁰ ("מענק הסתגלות" או "תקופת הסתגלות"), אשר יכול ויתנה בהתחייבות היו"ר לתקופת אי-תחרות של עד 6 חודשים ממועד הפסקת כהונתו בפועל כיו"ר דירקטוריון הבנק, כפי שיחליט דירקטוריון הבנק ("תקופת אי התחרות").
6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - היו"ר זכאי לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.
7. **ימי חופשה**, דמי הבראה וימי מחלה - כמקובל לבכירים בבנק על פי נהלי הבנק¹¹.
8. **תנאים נלווים** - יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי להטבות כמקובל לבכירים בבנק.

⁷ כולל ביטוח מפני אובדן כושר עבודה, ככל שיירכש ביטוח כזה.

⁸ לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

⁹ זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של ההפרשות לפיצויים שנעשו בגין התקופה הנוספת או סכום השווה לגובה ההפרשות כאמור.

¹⁰ כולל תנאים נלווים אך למעט זכויות סוציאליות.

¹¹ לאחר מועד התחילה יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי לצבירת ימי חופשה ולצבירת ימי מחלה בלבד (בכפוף לקבוע בדין), אך לא יהיה זכאי עוד לפדיון ימי מחלה ו/או ימי חופשה (ככל שהיה זכאי בהתאם לנהלי הבנק). הבנק יפדה וישלם ליו"ר את ימי החופשה וימי המחלה שנצברו לפדיון עד מועד התחילה.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

9. הוראות בנושא מענקים שנתיים

9.1. יו"ר הדירקטוריון לא יהיה זכאי למענק שנתי משתנה החל ממועד התחילה.

מובהר לעניין זה כי יו"ר הדירקטוריון יכול שיהיה זכאי למענק שנתי משתנה בהתאם לתנאי הכהונה הנוכחיים בגין חלק יחסי של שנת 2016 עבור התקופה בשנת 2016 בה תנאי הכהונה הנוכחיים הינם בתוקף.

9.2. הוראות הקבועות במדיניות התגמול החדשה, לעניין תנאי הבשלת חלק המענק הנדחה, יחולו, בהתאמה, גם ביחס למכשירים מבוססי מניות שהוקצו (ויוקצו, ככל שיוקצו) ליו"ר הדירקטוריון מכוח מדיניות התגמול הקודמת, ועל אף האמור לעניין זה במדיניות התגמול הקודמת.

ד. עתודה לחופשה

בסעיף התחייבויות אחרות קיימת הפרשה בגין ימי חופשה שטרם נוצלו אשר חושבה על כסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בנוסף קיימת הפרשה עבור ימי מחלה שיומרו לימי חופשה אשר חושבה על כסיס אקטוארי. ההפרשות מסתכמות לסך 208 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 227 מיליון ש"ח).

ה. התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק

הבנק מפקיד, עבור העובדים בדור א', כספים לתגמולים ולמרכיב פיצויים בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים של עובדי הבנק, אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה.

בחודש מרס 2015, התקשר הבנק עם גופים מוסדיים מקבוצת מגדל בהסכם להעברת כספי תגמולים שנצברו או ייצברו משנת 2008 ואילך וכספי פיצויים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, על שם עובדי דור א' שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של הסדר ביטחון סוציאלי מתמשך (מלא או חלקי), אל קופה משלמת בניהול מגדל.

כמו כן, ביום 25 במרס 2015, התקבל בבנק אישור מרשות המסים להעברת כספי פיצויים הצבורים בקופה המרכזית לפיצויים של הבנק לטובת מרכיב הפיצויים בקופות גמל אישיות המתנהלות על שם העובדים וכן נקבעו תנאים ומנגנון למשיכת עודפי הכספים מהקופה המרכזית לפיצויים.

ו. מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק (2013-2015 וחלק משנת 2016)

ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישור והמלצת ועדת תגמול ואישור הדירקטוריון, מדיניות תגמול לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק (לרבות נושאי משרה בכירה) בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים לעניין מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ("מדיניות התגמול הקודמת") הכוללת תוכנית מענקים לנושאי המשרה בבנק ("תוכנית המענקים הקודמת"). מדיניות התגמול הקודמת ותוכנית המענקים הקודמת תהיינה תקפות לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 וחלק משנת 2016. לפירוט בעניין מדיניות התגמול הקודמת לרבות תוכנית המענקים הקודמת, ראה [ביאור 23.1. לדוח הכספי של הבנק לשנת 2015](#).

ז. מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק בגין חלק משנת 2016 ובגין השנים 2017, 2018 ו-2019

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק מדיניות תגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק שתחול החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד לתום שנת 2019 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול החדשה"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול. מדיניות התגמול החדשה מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301 A המתוקנת להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק מגבלת התגמול.

מדיניות התגמול החדשה ותוכנית המענקים החדשה תהיינה תקפות לגבי הרבעון האחרון של שנת 2016 ולגבי כל אחת מהשנים 2017, 2018 ו-2019.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

מדיניות התגמול החדשה כוללת, בין השאר, התייחסות לעניינים המפורטים בחלק א' לתוספת ראשונה א' לחוק החברות, ונקבעו בה, בין השאר, ההוראות המפורטות בחלק ב' לתוספת האמורה. מדיניות התגמול החדשה גובשה במטרה להתאים את מנגנוני התגמול הקבועים בה לגודלו של הבנק, לאופי עסקיו ולמטרות וליעדים אותם נועדה מדיניות התגמול של הבנק להגשים, חרף המגבלות המחמירות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול. במדיניות התגמול החדשה נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק, והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע, שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה (כאשר חברי הדירקטוריון, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן המנכ"ל הראשי של הבנק, לא יהיו זכאים על פי מדיניות התגמול החדשה למענק שנתי משתנה), הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה (למעט תנאי פרישה המסווגים כרכיב תגמול משתנה, כמפורט בהמשך להלן), וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע, ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים, המורכב מרכיב מענק המבוסס על התשואה להון של הבנק ורכיב מענק המבוסס על תשואת המנייה של הבנק בהשוואה לתשואת מדד ת"א-בנקים; ממענק אישי איכותי, המתבסס על השגת יעדים אישיים וקריטריונים איכותיים בהתאם לתחומי אחריותו של נושא המשרה הרלוונטי; וממענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבלו בתקרה של 7 משכורות חודשיות בשנה ולדירקטוריון הבנק הסמכות להפחית את המענק המותנה בכיצועים בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול החדשה, בהתאם להוראה 301A, מנגנון של השבת המענקים המשתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה. לפירוט בדבר תכנית המענקים החדשה ראה [סעיף 2.ח](#), בביאור זה להלן.

1. עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול החדשה הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה, אשר תשלומם כפוף לעמידת הבנק ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה.
 2. כמו כן, מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין השמירה על הזכויות בעת פרישה, לרבות הזכויות הפנסיוניות, של נושאי המשרה בבנק, שנצברו ויצברו בגין התקופה שעד לתום תקופת המעבר של חוק מגבלת התגמול.
 3. בשים לב לכך שמדיניות התגמול החדשה גובשה על רקע הסדרים המצויים בהליכי התהוות, נקבעו במדיניות התגמול החדשה מנגנונים והסדרים שונים שנועדו לאפשר לוועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לאשר עדכונים במדיניות התגמול החדשה או ברכיבי התגמול בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שמדיניות התגמול החדשה חלה עליהם במהלך תקופת מדיניות התגמול החדשה, מבלי להידרש לקבלת אישור מחדש של האסיפה הכללית של הבנק במועד העדכון כאמור. עדכונים כאמור במדיניות ייעשו ככל שהנסיבות הקיימות במועד העדכון, יצדיקו לדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק את ביצוע העדכונים כאמור.
- כך למשל, נקבע במדיניות התגמול החדשה מנגנון המצמיד את התגמול הנמוך ביותר בבנק לצורך סעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול¹² לתקרת התגמול של נושאי המשרה בבנק, באופן שסך רכיבי התגמול לנושאי המשרה (למעט תגמול שהוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים) יעלה בשיעור זהה לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק באותה עת.

ח. תוכנית מענקים לבכירים

1. **תכנית מענקים בגין השנים 2013, 2014, 2015 וחלק משנת 2016**
מדיניות התגמול הקודמת - כהגדרתה לעיל, כוללת תוכנית מענקים לנושאי המשרה בבנק ("תכנית המענקים הקודמת"). תכנית המענקים הקודמת תהייה תקפה לגבי כל אחת מהשנים 2013, 2014, 2015 וחלק משנת 2016.
- תכנית המענקים הקודמת קובעת, בין היתר, את אופן קביעת המענק השנתי לבכירים ואת אופן קביעת המענק השנתי לנושאי משרה שאינם בכירים, את זכאות המנכ"ל הראשי למענק שנתי קבוע, את זכאות הבכירים הנמנים על פונקציות הביקורת והבקרה למענק שנתי קבוע, ואת אפשרות האורגנים המוסמכים בבנק לאשר מענק חתימה לנושא משרה חדש בבנק הכל בהתאם לקבוע במדיניות התגמול הקודמת. לפירוט בעניין מדיניות התגמול הקודמת לרבות תכנית המענקים הקודמת, ראה [ביאור 23.ו. לדוח הכספי של הבנק לשנת 2015](#).

¹² התגמול הנמוך ביותר בבנק לצורך סעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול, בשנה שקדמה למועד אישור מדיניות התגמול החדשה, עמד על סך של כ-67 אלף ש"ח לשנה (לא כולל הפרשה לפיצויים ותגמולים כדון).

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

2. תכנית מענקים בגין חלק משנת 2016 ובגין השנים 2017, 2018 ו-2019

מדיניות התגמול החדשה, כהגדרתה לעיל, כוללת תוכנית מענקים לנושאי המשרה בבנק ("תוכנית המענקים החדשה"). תכנית המענקים החדשה תהיה תקפה בגין חלק משנת 2016 ובגין כל אחת מהשנים 2017, 2018 ו-2019. במידה ויוחלט על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לשלם מענק משתנה לנושאי משרה בבנק בגין שנת 2016, זכאות נושאי המשרה בבנק בגין הרבעון האחרון לשנת 2016 תהיה בהתאם למדיניות התגמול החדשה, כמפורט להלן.

במדיניות התגמול החדשה נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק, והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע, ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים; מענק אישי איכותי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבלו בתקרה של 6 משכורות חודשיות בשנה (ובנוסף משכורת אחת כמענק מיוחד) ולדירקטוריון הבנק הסמכות להפחית את המענק המותנה בביצועים בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול החדשה, בהתאם להוראה 30 1A, מנגנון של השבת המענקים המשתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול החדשה הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה והתנאים לשחרור מענקים שנדחו, אשר יחולו גם על מענקים שנדחו בטרם כניסת תכנית התגמול החדשה לתוקף.

מדיניות התגמול החדשה, פורסמה בדוח זימון האסיפה הכללית המיוחדת של הבנק, מיום 21 באוקטובר 2016 (אסמכתא: 2016-01-066408).

למידע בנוגע לעדכון תנאי העסקה של יו"ר הדירקטוריון ושל המנכ"ל הראשי ראה [סעיפים ג.3 ו-4.1](#) לעיל לביאור זה.

ט. הקצאת יחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (PSU) לנושאי המשרה בבנק

חלק מהמענק השנתי המשתנה בגין שנת 2016 ישולם במזומן וחלק יוענק באמצעות יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע (PSU) ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי המשרה האחרים בבנק.

לפרטים בדבר הקצאת יחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (PSU), ראה [ביאור 24א](#).

י. עדכון בתנאי העסקה של עובדים מרכזיים

ביום 31 במרס 2015 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, עדכון בתנאי העסקה של עובדים מרכזיים (כמשמעות מונח זה בהוראה 30 1A של המפקח על הבנקים ובמדיניות התגמול של הבנק מכח הוראה 30 1A האמורה) ושל נושאי משרה בבנק, ובכללם המנכ"ל הראשי, כדלקמן:

1. ביטול מלוא זכאות נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק, ובכלל זה המנכ"ל הראשי, למענקי יובל ולחופשות יובל (הטבות להן זכאים נושאי המשרה בבנק על פי הקבוע בהסכמי העסקה בינם לבין הבנק), בתוקף מיום 31 בדצמבר 2014, כדלקמן:

הזכויות שנצברו עבור כל נושא משרה ועובד מרכזי בגין מענקי יובל וחופשות יובל, במהלך תקופת העסקתו בבנק ועד למועד ביטול הזכאות, קרי עד ליום 31 בדצמבר 2014, הופחתו, ללא כל פיצוי ו/או תמורה, בשיעור של כ-45% (באופן דומה להפחתה שבוצעה בהסכם הקיבוצי לכלל עובדי הבנק). יתרת הזכויות הצבורות כאמור עבור נושא המשרה או העובד המרכזי, לפי העניין, בוטלה כנגד תשלום פיצוי חד פעמי, בסכום השווה ליתרת הפרשה החשבונאית שנותרה בספרי הבנק, ליום 31 בדצמבר 2014, לאחר ההפחתה, בגין אותו נושא משרה או עובד מרכזי, לפי העניין. בכפוף לאמור לעיל, זכאותם של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים למענקי יובל ולחופשות יובל בוטלה במלואה והסכמי העסקת נושאי המשרה והעובדים המרכזיים יתוקנו בהתאם. בהתאם לכך, לאחר ביטול הזכאויות כאמור, הבנק הפסיק לרשום הוצאה שוטפת בגין צבירת זכויות למענקי חופשות יובל עבור נושאי המשרה והעובדים המרכזיים.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ההחלטה לבטל את מענקי היובל וחופשות היובל לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים בבנק כאמור לעיל, התקבלה בשים לב לקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי, אשר אינו מאפשר מתן מענק משתנה שאינו תלוי ביצועים ואשר מותנה בעבודה בלבד (לנושאי המשרה בבנק). בהתאם להוראות המעבר של ההוראה כאמור, ניתן היה לתקן את הסכמי ההעסקה עם נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בעניין זה כנדרש בהוראה 301A, עד לסוף שנת 2016, אך בשל ההסדר עם יתר עובדי הבנק במסגרת ההסכם הקיבוצי שנחתם לאחרונה בבנק, ובמסגרתו ויתרו העובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי על חלק מזכאותם למענקי יובל ולחופשות יובל, הוחלט לבטל, כבר בשלב זה, את זכאותם של נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק למענקי יובל ולחופשות יובל. לעניין זה יצוין, כי תשלום הפיצוי המוקטן לנושאי המשרה והעובדים המרכזיים כנגד ביטול זכאותם למענקי יובל וחופשות יובל, כמפורט להלן, לא יצר הוצאה חשבונאית לבנק, וזאת הואיל ובספרי הבנק נרשמה לאורך השנים הוצאת שכר עבור נושאי המשרה והעובדים המרכזיים בבנק בגין זכאותם למענקי יובל וחופשות יובל וכמתואר לעיל מנגנון הפיצוי הקנה לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים תשלום שהינו כמחצית מהעתודה החשבונאית שנרשמה בספרי הבנק. בנוסף, לאור ביטול הזכאות למענקי יובל וחופשות יובל לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים הפסיק הבנק לרשום הוצאה שוטפת בגין צבירת זכויות כאמור. במסגרת ביטול הזכאות למענקי יובל ולחופשות יובל, נרשמה בשנת 2015 בספרי הבנק הכנסה בסך כ-16 מיליון ש"ח ונחסכה הוצאה שוטפת שנתיית בסך כ-3 מיליון ש"ח, בגין נושאי המשרה והעובדים המרכזיים.

2. העלאה בשכרם של נושאי משרה בבנק, שאינם דירקטורים, בתוקף החל מיום 1 בינואר 2015. בכלל זה אושר כי שכר המנכ"ל הראשי של הבנק יעלה בשיעור שנתי של כ-4% מסך עלות תנאי העסקת המנכ"ל הראשי בבנק, שכר המנכ"ל הראשי של הבנק, לאחר העדכון האמור, יעמוד על 195,400 ש"ח. עדכון תנאי ההעסקה כאמור נעשה בהתאם לתכנית התגמול של הבנק ולאחר שועדת התגמול והדירקטוריון בחנו את עלות ההעסקה המקובלת לבעלי תפקידים מקבילים בחברות ההשוואה ולאחר שבחנו את התרומה של נושאי המשרה כאמור ושל המנכ"ל הראשי לפעילות הבנק.

3. בדומה למקובל בבנק לכלל העובדים, מכח ההסכמים הקיבוציים, הגדלת שיעור הפרשות הבנק לתגמולים (חלק המעסיק) עבור עובדים מרכזיים ונושאי המשרה בבנק, ובכללם נושאי המשרה הותיקים בבנק אשר ויתרו בעבר על זכאותם להיכלל בתנאי דור א' ועברו לתנאי דור ב', ובכלל זה עבור המנכ"ל הראשי של הבנק, כך ששיעור הפרשות הבנק לתגמולים (חלק המעסיק) יעמוד על 7.5% משכר העובד להפרשות (במקום 5%). והגדלה בשיעור הפרשות לתגמולים כאמור היא רק בגין חלק השכר של נושאי המשרה אשר אינו משולם בתנאי דור א' (ככל שרלבנטי). דהיינו, התוספת תתווסף לקופה חיצונית ללא זכויות לפנסיה תקציבית מהבנק, ורק לגבי חלק השכר שאינו נכלל בתנאי דור א'.

ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק אישרו, כי עדכון תנאי ההעסקה כאמור לעיל מהווה עדכון לא מהותי ביחס לתנאי הכהונה וההעסקה הקיימים של נושאי המשרה בבנק, ובכלל זה המנכ"ל הראשי, כאמור בסעיף 272ד) לחוק החברות וכי עדכון תנאי ההעסקה כאמור הינו לטובת הבנק, בשים לב לתרומתם של נושאי המשרה ולחשיבות תגמולם באופן שיקנה להם את המוטיבציה להתמיד בתפקידם לאורך זמן. עוד סברו ועדת התגמול והדירקטוריון, כי יש בעדכונים שנקבעו בתנאי ההתקשרות המעודכנים עם נושאי משרה בבנק, כמפורט לעיל, כדי לעודד נושאי משרה אלה להוסיף ולהשקיע את מירב המאמצים לטובת הבנק בשים לב לאתגרים העומדים בפני הנהלת הבנק בטווח הקצר והארוך, ובהתחשב בעומס העבודה המוטל עליהם כחלק מההתמודדות השוטפת עם אתגרים אלו.

ביום 25 בדצמבר 2016 אישר הדירקטוריון, לאחר קבלת אישור והמלצת ועדת התגמול של הדירקטוריון, עדכון מדיניות תגמול החלה על "עובדים מרכזיים" בבנק, שאינם נושאי משרה, בהתאם לקבוע ולנדרש בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

מדיניות התגמול ל"עובדים מרכזיים" כאמור, קובעת את המסגרת לתגמול עובדים מרכזיים והיא כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, לתנאי הפרישה, ולמרכיב המענקים השנתי. מדיניות זו גובשה בשים לב לעקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, בהתאמות הנדרשות.

יא. מדיניות תגמול לכלל העובדים

בחודש דצמבר 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, את עדכון מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק שתכנית התגמול לעובדים מרכזיים ולנושאי משרה אינה חלה עליהם. במרץ 2017, ועדת התגמול אישרה והמליצה בפני דירקטוריון הבנק לאשר עדכון למדיניות התגמול הנ"ל, וזאת לאחר עדכון מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, כמפורט לעיל.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק מושתתת על הקבוע בהוראה 30 1A להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים.

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק נועדה לשמש כלי לקידום עמידה ביעדים העסקיים של הבנק ובכלל זה לאפשר גיוס עובדים איכותיים לעבוד בבנק, לשמר אותם לאורך זמן להניע אותם לשיפור בביצועים ולהשגת המטרות והיעדים העסקיים של הבנק, תוך מניעת נטילת סיכונים שחורגים מתיאבון הסיכון של הבנק.

מדיניות התגמול מתייחסת לתגמול השוטף לעובדים, ובכלל זה למשכורת ולתנאים הנלווים לשכר וכן למענקים, לתנאי פרישה ולתשלומים אחרים להם זכאים כלל העובדים.

י.ב. חתימת הסכם קיבוצי בנושא המרת זכויות למניות

ביום 17 בפברואר 2016, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין נציגות עובדי הבנק לבין הבנק להמרת זכויות, שנצברו לטובת עובדים בבנק, למניות של הבנק שיונפקו לעובדים בסכום אותן זכויות, על בסיס הסכום בו רשומות אותן זכויות בספרי הבנק, וכמפורט להלן.

הנפקת המניות בוצעה לפי מחיר השוק של המניות במועד שנקבע בתכנית המיתאר, אשר פורסמה לצורך ביצוע ההנפקה. הנפקת המניות בוצעה תמורת ויתור של העובדים על הזכויות שהומרו הרשומות בספרי הבנק בסכום שווה המניות שהונפקו. המניות שהונפקו חסומות לשנתיים.

הבנק טיפל בהנפקת המניות כסילוק של ההתחייבויות הרלבנטיות.

הזכויות שהומרו למניות:

1. מענק שנתי בגין שנת 2015. המרה זו בוצעה לכלל העובדים, לרבות נושאי משרה בחברות בנות של הבנק, שהינם עובדים של חברות בנות.

2. המרה וולונטרית של עד 25% מזכויות פנסיוניות ("הסדר ביטחון סוציאלי"), שנצברו לטובת עובדים הזכאים לכך במניות הבנק תמורת ויתור על זכויות באותו סכום, כפי שהזכויות רשומות לטובת העובד בספרי הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2015, למעט שימוש בריבית היוון בשיעור של 3.5%, במקום שיעור היוון של כ-2.68%, בו נעשה שימוש, בהתאם להוראות בנק ישראל. כל עובד שחל עליו הסדר "דור א" וזכאי ל"פנסיה תקציבית" היה רשאי לבחור את שיעור הזכויות שיומרו למניות הבנק. עובד, ששכרו לצורך הפרשות סוציאליות לא עלה, נכון לחודש דצמבר 2015, על 10,000 ש"ח, לא היה זכאי להמיר זכויות כאמור. הקיטון בהתחייבויות נזקף לרווח כולל אחר.

3. המרת הזכאות הרשומה בספרי הבנק למענקי יובלות וחופשות יובל, שנצברו לטובת עובדים שזכאים למענקי יובל, ואשר מועד תשלום מענק היובל הינו החל מיום 1 בינואר 2017. המרה זו בוצעה לכלל העובדים הזכאים למענקי יובלות למעט עובדים שהיו זכאים למענקי יובלות בשנת 2016. הקיטון בהתחייבויות נזקף לרווח והפסד.

הבנק החיל את המרת הזכויות הרלבנטיות גם על המנהלים ונושאי המשרה שמועסקים בבנק בחוזים אישיים.

ביום 18 בפברואר 2016 הבנק פרסם תכנית מיתאר להנפקת מניות לעובדים לשם ביצוע האמור בהסכם הקיבוצי המיוחד. בהתאם לתכנית המיתאר עובדים יכלו להמיר זכויות כמפורט [בסעיף 2](#) לעיל החל מיום 8 במרס 2016, ובתום תקופת ההיענות שנקבעה בוצעה הנפקת המניות.

תוצאות ההצעה לעובדים ונושאי משרה על פי המתאר פורסמו בדוח מידי בתאריך 20 במרס 2016, לפיו:

1. הסכום הכולל של זכויות עובדים ונושאי משרה שהומרו למניות הבנק על פי המתאר מסתכם לכ-636 מיליוני ש"ח, לפי חלוקה כדלקמן: (א) בגין זכויות עובדים לקבלת מענקי יובל - כ-259 מיליוני ש"ח; (ב) בגין זכויות עובדים ונושאים משרה לקבלת מענקי שנת 2015 - כ-292 מיליוני ש"ח; ו-(ג) בגין זכויות הב"ס - כ-85 מיליוני ש"ח.

2. שווי מניית הבנק לצורך המרת הזכויות הינו 13.0 ש"ח (שער הנעילה של מניות הבנק ביום 6 במרס 2016). בהתאם לכך אישר הדירקטוריון הנפקה של 48,938,037 מניות, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק (לאחר ההקצאה). בהתאם להוראות המתאר, המניות תוקצינה לנאמן, שיחזיק במניות בנאמנות עבור העובדים, בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה.

3. סך כמות המניות שהונפקה על פי המתאר כמפורט לעיל כוללת 1,955,016 מניות שהונפקו לנושאי משרה של הבנק.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

יג. התייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - "הוראת התייעלות"). בהתאם למכתב, דירקטוריון תאגיד בנקאי יתווה תכנית רב-שנתית להתייעלות. תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו במכתב יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת עלויות התוכנית לענין חישוב הלימות ההון על פני חמש שנים בקו ישר.

ביום 1 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות, וזאת לאחר קבלת אישור עקרוני מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת התייעלות.

עיקרי תכנית התייעלות והשינויים הנלווים (להלן: "תכניות התייעלות"):

- מימוש התכנית תלווה בביצוע שינויים תפעוליים וארגוניים;
 - בהתאם לתכנית יתאפשר לכ-700 עובדים לפרוש מהבנק בפרישה מוקדמת ולקבל מהבנק הטבות בקשר עם הפרישה המוקדמת;
 - ההטבות שהוצעו היו: (א) פיצויים מוגדלים בשיעור של עד 270%; או (ב) הסדר פנסיה מוקדמת עד לגיל הפרישה על פי דין, וזאת לזכאים לפנסיה תקציבית מהבנק אשר עומדים בפרמטרים שמוגדרים בתכנית. במסגרת תנאי הפרישה ניתנו הטבות נוספות שאינן מהותיות.
 - הפרישה המוקדמת תבוצע, ככל הניתן, עד לסוף שנת 2016.
- לשם יישום תכנית התייעלות, ולצורך הירתמות ציבור העובדים וארגון העובדים למימוש התכנית, הנהלת הבנק הגיעה להסכמה עם ארגון העובדים, לתשלום מענק חד פעמי (להלן: "מענק הירתמות"). המענק כאמור שולם בחודש יוני 2016 לעובדים שמאוגדים בהסכמים קיבוציים בלבד העלות הכוללת של מענק הירתמות עומדת על כ-155 מיליון ש"ח. להלן עיקרי הטיפול החשבונאי, כפי שנכללו בדוחות הכספיים לשנת 2016:
- עלויות ההתייעלות האקטואריות לעובדים בשל תכנית התייעלות הינה בסך של כ-529 מיליון ש"ח, לפני מס (339 מיליון ש"ח לאחר מס) טופלו כהפסד אקטוארי ונזקפו לרווח כולל אחר (כאשר לאחר מכן יופחתו עלויות אלו לרווח והפסד ראה [ביאור 1.ב](#)).
 - עלויות מענק הירתמות בסך של כ-155 מיליון ש"ח, לפני מס (99 מיליון ש"ח לאחר מס) נזקפו לרווח והפסד.
 - בהתאם לכללי החשבונאות החלים על הבנק נקבעו תנאים שונים ומגבלות, לרבות כמותיות, לגבי היקפי תכניות התייעלות. לאור זאת החליט הדירקטוריון, כי לא יבוצעו שינויים או הרחבות לתכנית, אם אלה יגרמו לכך שלא ניתן יהיה לטפל חשבונאית בתכנית בהתאם לאמור לעיל.
- בהתאם להנחיות בנק ישראל, הבנק יינה מהקלה בחישוב יחסי הלימות ההון בהתאם בגין עלות תוכנית התייעלות בסך של כ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). בהתאם לכך, השפעת עלות התייעלות תפרסם על פני חמש שנים וזאת החל מיוני 2017.
- 695 עובדים חתמו על הסדרי פרישה במסגרת תוכנית התייעלות וסיימו את העסקתם עד ליום 30 בדצמבר 2016. בנוסף, במהלך חמש השנים הקרובות צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-633 עובדים נוספים. הבנק נערך לפרישה ומשקיע מאמצים בהתאמת המכנים הארגוניים, השלמת פערים במקצועות קריטיים, ביצוע הדרכות ושימור הידע באמצעות מתודולוגיה ותוכנית שגובה בנושא.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י.ד. הרכב הטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים		
16,256	15,764	16,948
סכום ההתחייבות		
7,041	6,766	6,819
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
9,215	8,998	10,129
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
חופשות ומענקי יובל		
942	524	82
סכום ההתחייבות ^(א)		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
942	524	82
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
הטבות אחרות		
499	549	559
סכום ההתחייבות		
-	-	-
השווי ההוגן של נכסי התכנית		
499	549	559
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)		
סך הכל¹		
10,656	10,071	10,770
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"		
222	111	117
¹ מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל		

(א) בשנת 2016 חופשת יובל צבורה בלבד.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
14,367	16,256	15,764
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת השנה		
223	198	163
עלות שירות		
838	735	687
עלות ריבית		
49	46	48
הפקדות משתתפי תכנית		
1,410	(701)	1,174
הפסד (רווח) אקטוארי		
43	(9)	(38)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ		
(722)	(739) ^(ב)	(865)
הטבות ששולמו ^(א)		
48	(22) ^(ב)	-
תיקונים בתוכנית לרבות שינוי מבני		
-	-	15
אחר		
16,256	15,764	16,948
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף השנה		
15,374	15,074	16,011
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה		

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.
(ב) סווג מחדש.

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
7,119	7,041	6,766
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה		
388	53	257
תשואה בפועל על נכסי תכנית:		
157	169	158
הפקדות לתוכנית על ידי התאגיד הבנקאי		
49	46	48
הפקדות משתתפי תוכנית		
37	(10)	(37)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ		
(708)	(510)	(449)
הטבות ששולמו ^(א)		
-	(22)	-
תיקונים בתכנית לרבות שינוי מבני		
(1)	(1)	76
אחר		
7,041	6,766	6,819
שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף השנה		
9,215	8,998	10,129
מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף השנה		

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
-	-	-
9,215	8,998	10,129
9,215	8,998	10,129

סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים

סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

התחייבות נטו שהוכרה בסוף שנה

4. סכומים שהוכרו בהפסד (רווח) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
1,958	2,329	3,241
974	-	-
2,932	2,329	3,241

הפסד אקטוארי, נטו

התחייבות נטו בגין המעבר

יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה שנכללו בהפסד (רווח)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
במיליוני ש"ח		
223	198	163
838	735	687
(380)	(392)	(373)
53	206	310
-	9	-
48	30	-
782	786	787

עלות שירות

עלות ריבית

תשואה חזויה על נכסי התכנית

הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד (רווח) אקטוארי נטו

צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין

אחר לרבות שינוי מבני

סך עלות ההטבה, נטו

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

ד. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה (המשך)

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו בהפסד (רווח) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2014	2015	2016	
מבוקר			
במיליוני ש"ח			
1,402	(362)	1,290	הפסד (רווח) אקטוארי נטו לשנה
(53)	(206)	(310)	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
-	^(א) (30)	(64)	אחר לרבות שינוי מבני
2	^(א) (5)	(4)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
1,351	(603)	912	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
782	786	787	סך עלות ההטבה נטו
2,133	183	1,699	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

(א) סווג מחדש.

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל מצטבר אחר לדוח רווח והפסד כהכנסה (הוצאה) בשנת 2017 לפני השפעת המס

מבוקר	
במיליוני ש"ח	
(291)	הפסד אקטוארי נטו
(291)	סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו לתקופות שהסתיימו ביום 31 בדצמבר.
1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה.

31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
באחוזים		
2.63%	2.68%	2.49%
שיעור היוון		
2.20%	1.78%	1.90%
שיעור עליית המדד		
0.1%-2%	0.1%-3.7%	0.1%-3.7%
שיעור עזיבה		
0.8%-7.2%	0%-6.3%	0%-6.3%
שיעור גידול בתגמול		

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה.

31 בדצמבר		
2014	2015	2016
מבוקר		
באחוזים		
3.26%	2.91%	2.48%
שיעור היוון		
^(ב) 5.32%	5.50%	5.50%
תשואה חזויה על נכסי תוכנית לטווח ארוך על נכסי תוכנית		
0.8%-7.2%	0%-6.3%	0%-6.3%
שיעור גידול בתגמול		

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

(ב) משיקולים פרקטים הבנק בחר להשתמש בשיעורי התשואה בפועל לצורך קביעת שיעורי התשואה החזויים בתקופת אלו. ראה גם [ביאור 1.ב](#).

ב. השפעה על שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס^(א)

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר			31 בדצמבר		
2014	2015	2016	2014	2015	2016
מבוקר					
במיליוני ש"ח					
2,630	2,577	2,745	(2,081)	(2,059)	(2,191)
שיעור היוון					
247	210	131	(242)	(206)	(130)
שיעור עליית המדד					
(238)	(256)	(241)	277	237	222
שיעור עזיבה					
(662)	(585)	(581)	745	661	663
שיעור גידול בתגמול					

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים כאמור, חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 31 בדצמבר 2016			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח			
279	-	1	278
מזומנים ופקדונות בבנקים			
2,401	33	126	2,242
מניות			
1,630	-	110	1,520
אגרות חוב ממשלתיות			
1,940	-	100	1,840
אגרות חוב קונצרניות			
569	261	167	141
אחר			
6,819	294	504	6,021
סך הכל			

ליום 31 בדצמבר 2015			
סך הכל	רמה 3	רמה 2	רמה 1
במיליוני ש"ח			
183	30	9	144
מזומנים ופקדונות בבנקים			
2,363	43	97	2,223
מניות			
1,895	-	201	1,694
אגרות חוב ממשלתיות			
1,838	-	115	1,723
אגרות חוב קונצרניות			
487	153	142	192
אחר			
6,766	226	564	5,976
סך הכל			

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2017

יעד הקצאה		אחוז מנכסי התכנית	
31 בדצמבר			
	2017	2016	2015
באחוזים			
מזומנים ופקדונות בבנקים	2%	4%	3%
מניות	38%	36%	35%
אגרות חוב ממשלתיות	19%	24%	28%
אגרות חוב קונצרניות	31%	28%	27%
אחר	10%	8%	7%
סך הכל	100%	100%	100%

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
תשואה בפועל על נכסי התוכנית						
יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו		רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו		יתרה סגירה	
	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/ מחוץ		
במיליוני ש"ח						
30	-	-	(30)	-	-	מזומנים ופקדונות בבנקים
43	2	(4)	(8)	-	33	מניות
153	5	4	99	-	261	אחר
226	7	-	61	-	294	סך הכל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
תשואה בפועל על נכסי התוכנית						
יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו		רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו		יתרה סגירה	
	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/ מחוץ		
במיליוני ש"ח						
22	-	-	8	-	30	מזומנים ופקדונות בבנקים
12	-	-	31	-	43	מניות
167	10	(3)	(21)	-	153	אחר
201	10	(3)	18	-	226	סך הכל

ביאור 23 - זכויות עובדים (המשך)

י. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים
א. הפקדות

הפקדות בפועל			
לשנה שהסתיימה ביום			תחזית ^(א)
2014	2015	2016	2017
מבוקר			
במיליוני ש"ח			
206	215	206	195
			הפקדות

(א) אומדן ההפקדות שצפוי לשלמן לתוכנית להטבה מוגדרת במהלך שנת 2017.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2017	604
2018	593
2019	628
2020	659
2021	675
2022-2026	4,080
2027 ואילך	10,938
סך הכל	18,177

(א) בערכים מהוונים.

ביאור 24 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. כללי

בהתאם למדיניות תגמול שאושרה ביום 11 בפברואר 2014 על ידי האסיפה הכללית של הבנק, מחצית מהמענק השנתי המשתנה לנושאי משרה בכירה בבנק ישולם ביחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units או יחידות PSU).
פרטים ראה [ביאור 25 א.ב.1](#).

בנוסף, הבנק העניק לשני נושאי משרה בבנק מניות חסומות (Restricted Share Units או יחידות RSU). יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים, מומרות אוטומטית למניות רגילות של הבנק, המוחזקות על ידי הבנק כמניות רדומות וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו.
יחידות RSU מוקצות בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961.
פרטים ראה [ביאור 25 א.ב.1](#).

ב. פרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

מספר יחידות ליום 31 בדצמבר 2016									
מנהלים בכירים	חברי הנהלה	מנכ"ל	יו"ר דירקטוריון	מנהלים שפרשו	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות
-	16,139	54,276	234,619	-	56,912	-	47,488	-	65,603
-	73,476	-	630,585	-	130,717	-	103,879	-	-
-	(8,069)	(27,138)	(117,311)	-	(28,456)	-	(23,744)	-	(32,801)
-	-	(8,384)	(163,980)	-	-	-	-	-	163,980
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	81,546	18,754	583,913	-	159,173	-	127,623	8,384	196,782
מספר יחידות ליום 31 בדצמבר 2015									
מנהלים בכירים	חברי הנהלה	מנכ"ל	יו"ר דירקטוריון	מנהלים שפרשו	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות
-	24,208	81,414	378,658	-	85,367	-	71,232	-	98,404
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	(8,069)	(27,138)	(126,220)	-	(28,455)	-	(23,744)	-	(32,801)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(17,819)	-	-	-	-	-	-
-	16,139	54,276	234,619	-	56,912	-	47,488	-	65,603

ביאור 25 - הון

א. הון המניות

31 בדצמבר 2015		31 בדצמבר 2016	
מונפק ונפרע ^(א)	רשום	מונפק ונפרע ^(א)	רשום
ש"ח			
1,473,797,649	3,215,000,000	1,522,973,205	3,215,000,000

(א) כל המניות שהונפקו רשומות על שם. המניות שהונפקו ושינופקו הומרו או יומרו לסטוק רגיל הניתן להעברה ביחידות בנות 1.0 ש"ח. הזכויות הנלוות למניות הבנק קבועות בתקנון הבנק.

הסטוק הרגיל רשום למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

400,000,000 ש"ח ע.ג. פיקדונות/שטרי הון נדחים (לא סחירים) צמודי מדד, שהונפקו ביוני וביולי 2002, הניתנים לפרעון ביוני וביולי 2101 ואשר הוכרו על ידי בנק ישראל כהון משני עליון של הבנק, ניתנים להמרה בנסיבות מסוימות אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים בהתאם לנוסחת המרה כקבוע בתנאי הפיקדון/שטר הון נדחה, כ-151,121,833 מניות רגילות של הבנק, נכון לתאריך הדוח. ביום 26 בינואר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לפדות במהלך יוני-יולי 2017 בפדיון מוקדם מלא את פקדונות/שטרי הון נדחים הנ"ל.

925,750,000 ש"ח ע.ג. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 400), הונפקו על ידי הבנק ביום 21 בינואר 2016, וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות לסך של עד 147,492,625 מניות רגילות של הבנק. לפירוט נוסף ראה [סעיף 3.3](#) להלן.

לפירוט בנושא הקצאת 48,938,037 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. של הבנק לעובדי הבנק, כנגד המרה של זכויות צבורות של העובדים, ראה [סעיף 7.1](#) להלן.

ב. תוכנית תגמול מבוסס מניות

1. ביום 11 בפברואר 2014 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק בגין השנים 2013-2016 (להלן - "מדיניות התגמול הקודמת"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצת ועדת התגמול. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק ועל הקבוע בהוראה 301 A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בהתאם למדיניות התגמול הקודמת, מחצית המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה בכירה בבנק ישולם ביחידות מניה חסומות מותנות ביצועים (Performance Share Units או יחידות PSU).

בהתאם לאמור במדיניות התגמול הקודמת, שיעור הכמות הכוללת והמצטברת של יחידות ה-PSU שתוקצינה לכלל הבכירים (יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי וחברי הנהלת הבנק) בגין כל שנות תכנית המענקים (2013 עד 2016) לא תעלה על 0.38% מההון המונפק והנפרע של הבנק. (ראה [ביאור 123](#)).

כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2013 ובהתאם למדיניות התגמול הנ"ל, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק בחודש מרס 2014 הקצאה ללא תמורה של 657,869 יחידות PSU (להלן - "יחידות PSU 2014") ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות PSU 2014 הנ"ל על שם הנאמן, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן"). בהתקיים התנאי למימוש יחידות PSU 2014 בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן תבשלה יחידות PSU 2014 ויומרו באופן אוטומטי ל-657,869 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.04% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת יחידות PSU 2014. על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 31 במרס 2014, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות PSU 2014 הסתכם לסך של כ-8.97 מיליון ש"ח.

בנוסף, כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים לנושאי המשרה בבנק בגין שנת 2015 ובהתאם למדיניות התגמול הקודמת, ביום 15 במרס 2016 הנפיק הבנק 938,657 יחידות PSU חדשות (להלן - "יחידות PSU 2016"), על שם הנאמן עבור יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל הראשי ונושאי משרה אחרים בבנק במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. בהתקיים התנאי למימוש יחידות PSU 2016 בכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט להלן, תבשלה יחידות PSU 2016 ויומרו באופן אוטומטי ל-938,657 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, אשר היוו כ-0.064% מההון המונפק והנפרע של הבנק במועד הנפקת היחידות PSU 2016. על פי דוח ההצעה הפרטית שפורסם על ידי הבנק ביום 29 בפברואר 2016 כולל ההבהרות שפורסמו בנינו ביום 13 במרס 2016, השווי ההוגן המצטבר של כל יחידות PSU 2016 הסתכם לסך של כ-12.3 מיליון ש"ח.

ביאור 25א - הון (המשך)

הבשלת יחידות PSU 2014 ויחידות PSU 2016 בכל אחד ממועדי ההבשלה תותנה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, תידחה הבשלת המנה הרלבנטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שיפרסם.

יחידות PSU 2014 ויחידות PSU 2016 שהוקצו כאמור אינן סחירות, כאשר בהתאם לאישור הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן - "הבורסה"), המניות שתנבענה מהבשלת היחידות הנ"ל תירשמה למסחר בבורסה על-שם החברה לרישומים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

הבשלתן של יחידות PSU 2014 ויחידות PSU 2016 תיעשה בשלוש מנות שוות והיא מותנית כאמור לעיל בעמידת הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש בהתאם לדוחות הכספיים שמפרסם הבנק בכל אחת מן השנים הקלנדאריות 2014, 2015 ו-2016 בנין יחידות PSU 2014, ושל כל אחת מן השנים הקלנדאריות 2016, 2017 ו-2018 בגין יחידות PSU 2016, כאשר בכפוף להתקיימות כל התנאים הנדרשים ביחס לאותו מועד הבשלה, תומר כל יחידת PSU באופן אוטומטי למניה אחת בת 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק, בהגיע כל מועד הבשלה.

בסמוך לאחר אישור הדוחות הכספיים לשנת 2016 צפוי הדירקטוריון לאשר, לאחר קבלת אישור ועדת תגמול, הנפקת יחידות PSU לנושאי משרה בבנק, בהתאם למדיניות התגמול הקודמת וזאת בגין שלושת הרבעונים הראשונים לשנת 2016. מדיניות התגמול מסתיימת עם כניסתה לתוקף של מדיניות תגמול החדשה שאושרה באסיפה הכללית של הבנק ביום 3 בנובמבר 2016 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"). בגין הרבעון האחרון לשנת 2016, זכאות נושאי משרה בבנק למענק משתנה תהיה בהתאם לקבוע במדיניות תגמול החדשה. לפירוט בנושא מדיניות התגמול החדשה, ראה [ביאור 23](#).

2. בחודש מרס 2014 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק הקצאה ללא תמורה של 81,414 יחידות מניה חסומות (Restricted Share Units) (להלן - "יחידות RSU") לשני נושאי משרה בבנק, במסלול הוני עם נאמן לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, בהתאם להוראות מדיניות התגמול לעניין מענק חתימה לנושא משרה חדש, וכמפורט בדוח ההצעה הפרטית 2014. בהתאם לכך, הנפיק הבנק ביום 13 באפריל 2014 את יחידות ה-RSU הנ"ל על שם הנאמן.

הבשלתן של יחידות ה-RSU תיעשה בשלוש מנות שוות והיא מותנית בהמשך עבודתו של כל אחד מנושאי המשרה הניצעים בבנק או בקבוצת הבנק, במועד ההבשלה של כל אחת מהמנות, בהתאם ובכפוף לאמור בדוח ההצעה הפרטית 2014.

ג. שינויים בהון הבנק

1. מועד ההבשלה השלישי של יחידות PSU 2014 צפוי להיות לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים. בנוסף, מועד ההבשלה הראשון של יחידות PSU 2016 צפוי להיות לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים.
2. מועד ההבשלה השלישי של יחידות RSU צפוי להיות לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים.
3. על פי דוח הצעת מדף מיום 20 בינואר 2016, הנפיק הבנק, בתאריך 21 בינואר 2016 סך של 926 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים מסוג COCO (לאומי התחייבות נדחית סדרה 400). כתבי התחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 21 בינואר 2026 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-21 בינואר 2021 ולא לאחר ה-21 בפברואר 2021, אינם צמודים לבסיס הצמדה כלשהו, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.25% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית. בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או ארוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, כמקדם שביניהם), יומר כתבי התחייבות הנדחים למניות על פי שווי השוק של המניות במועד ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (6.78 ש"ח למניה), כגבוה מביניהם. כתבי התחייבות אלו כשירים להכלל בהון רובד 2 החל ממועד ההנפקה.

ביאור 25 - הון (המשך)

ד. מיתאר הנפקה לעובדים

ביום 17 בפברואר 2016, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין נציגות עובדי הבנק לבין הבנק, לפיו הומרו זכויות, כמפורט להלן, שנצברו לטובת עובדים בבנק, במניית של הבנק שיופקו לעובדים בסכום אותן זכויות, על בסיס הסכום בו רשומות אותן זכויות בספרי הבנק.

ההתקשרות בהסכם הקיבוצי המיוחד נעשתה לאחר קבלת אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק. ההסכם הקיבוצי המיוחד נחתם גם על-ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה.

לפירוט נוסף [כביאור 23.יב](#).

ה. דיבידנד

בגין השנים 2011-2016, הבנק לא חילק דיבידנדים.

ביום 29 במרץ 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם למדיניות הדיבידנד, הבנק יחלק מדי רבעון, 20% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

מגבלות בחלוקת הדיבידנדים

בנוסף למגבלות על פי חוק החברות, ביום 15 בינואר 2013 פרסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים. לאור דרישות שנוספו בשנים האחרונות להוראות הדיווח לציבור המחייבות לרשום רווחים והפסדים מסוימים של הבנק ברווח כולל אחר ולא ברווח והפסד, עודכנו המבחנים לחלוקת דיבידנד. בהתאם לעדכון, "רווחים ראויים לחלוקה" כוללים את מרכיבי רווח כולל אחר והבנק לא יבצע חלוקת דיבידנד (אלא אם קיבל מראש את אישור המפקח) בין היתר כאשר:

- יתרת העודפים המצטברת בניכוי הפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר אינה חיובית או כאשר הסכום המוצע לחלוקה יגרום ליתרת עודפים כאמור.
- אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל.
- כאשר התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פרסם הדוח הכספי האחרון, מראה על הפסד או על הפסד כולל.

בתיקון אף נקבע כי הבנק לא יבצע חלוקה מתוך קרנות הון, או מתוך הפרשים בזכות שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר. התיקון נכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013.

כמו כן, במכתב המפקח על הבנקים בנושא מדיניות הון לתקופת ביניים, נקבע כי לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5% או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל. בנוסף, במכתב הפיקוח על הבנקים בנושא מסגרת באזל 3 - יחסי הון ליבה מינימאליים נדרשו הבנקים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד אם בעטייה הוא עלול שלא לעמוד בדרישות ליעדי הון שנקבעו בו.

על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש או בכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

- רכיבי ההון הפיקוחי
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר סופי בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל בכל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים צדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקאות נגזרים סחירים בבורסה ועסקאות מימון ניירות ערך.

ההנחיות מגדירות מהו צד נגדי מרכזי כשיר ומהו אינו צד נגדי מרכזי כשיר. כאשר לראשון נקבעו דרישות הון מופחתות. עיקרי השינויים נוגעים לחישוב החשיפות הבאות:

- ככלל, חשיפות של תאגיד בנקאי חבר מסלקה לצד נגדי מרכזי ישוקללו במשקל סיכון של 2% לעומת ערך חשיפה אפס ערב התיקון.
- חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפעיל בבורסה שחושבה לפי כללי הבורסה תבוטל. על פי התיקון יש לחשב את דרישת ההון לחשיפות אלה כאילו מדובר בעיסקה דו צדדית, לרבות הקצאת הון בגין סיכון CVA.
- כמו כן נקבעו הוראות לעניין חישוב חשיפות של תאגיד בנקאי ללקוח הפועל באמצעות חבר מסלקה וכן הטיפול בביטחונות שהפקיד תאגיד בנקאי אצל חבר מסלקה או אצל צד נגדי מרכזי.
- חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר ישוקללו בהתאם למשקל הסיכון הרלוונטי לצד הנגדי בעוד העברות לקרן סיכונים ישוקללו ב-1250%.

האמור בחוזר זה יחול מיום 1 ביולי 2016 כאשר עד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לבורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר. הבנק פועל לעדכן את אופן חישוב יחסי ההון ויחס המינוף בהתאם לעדכון ההוראה כאמור. כמו כן הבנק בוחן את השפעת עדכון ההוראה כאמור על תכנון ההון, יעדי ההון ויעד המינוף שלו. בשלב זה הבנק נערך ליישום ההוראה.

ביום 28 בדצמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב המציין כי על אף האמור לעיל, חישוב סכום החשיפה בגין לקוחות הפעילים בבורסת המעו"ף ימשיך להיות על פי גישת התרחישים.

להערכת הבנק, ההשפעה הצפויה של אימוץ חוזר "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" נכון למועד הדיווח הינה שינוי של כ-0.02% ביחס הון עצמי רובד 1, ושינוי של כ-0.03% ביחס ההון הכולל של הבנק וכ-0.05% ביחס מינוף.

יצוין כי הערכה זו בוצעה בהנחה כי הבורסה לניירות ערך עומדת בתנאי הכשירות הנדרשים ומוכרת כצד נגדי מרכזי כשיר.

ביטוח לתיק ערבויות מכוח חוק מכר

ביום 8 במרס 2016 הושלמה התקשרות עם מבטחי משנה בינלאומיים, בעלי דירוג בינלאומי גבוה, לרכישת ביטוח לתיק ערבויות מכוח חוק מכר(דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. רכישת הביטוח מאפשרת את הפחתת ההון המרוחק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ותרמה לשיפור של כ-0.23% בהלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 31 במרס 2016.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה

ביום 4 באפריל 2016 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון. מטרת העדכון להבהיר את אופן הטיפול במרכיב מס שכר בכל הקשור לחישוב דרישות ההון ובניכוי מההון בגין נכס מס נדחה. על פי ההבהרה, כאשר תאגיד בנקאי מגיע למסקנה כי בנסיבות הקיימות במועד הדוח קיימת סבירות קרובה לוודאי (virtually certain) לגבי נכס המס הנדחה בגובה סכום מס השכר הכלול בספרי הבנק, ניתן שלא להחיל את ניכוי הסף הכלול בסעיף 13 להוראה על חלק זה של נכס המס הנדחה. לצורך כך, הבנק יהיה רשאי ליישם את הבחינה של ניכוי הסף על סכום המיסים הנדחים נטו, לאחר ניכוי מס השכר כאמור לעיל. נכס המס הנדחה כאמור, שלא נוכה מההון, ישוקלל כנכס סיכון בשיעור של 250%. הבנק מיישם את ההנחיות החל ממועד פרסומן באופן של מכאן ולהבא, ללא התאמות מספרי השוואה ובכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים. עדכון זה תרם ליום 31 במרס 2016 לשיפור של כ-0.20% בהלימות הון עצמי רוברד 1 של הבנק ושל כ-0.17% ביחס ההון הכולל.

השפעת שיטור היוון של מחויבות פנסיונית

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע והצפוי להשפיע באופן מהותי ביותר על הון עצמי רוברד 1 של לאומי, כעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו מביאה עימה.

ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור מאת בנק ישראל לעניין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת הלימות ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון תחושב על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי יושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנודתיות הנובעת משינויים בריבית ההיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA. השפעת שינוי זה על ההון הפיקוחי ליום 30 בספטמבר 2016 הסתכמה לסך של כ-296 מיליון ש"ח.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 15,966 מיליון ש"ח והון עצמי רוברד 1 32,586 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 16,864 מיליון ש"ח והון עצמי רוברד 1 31,994 מיליון ש"ח.
למידע נוסף ראה [ביאור 4.1.1](#).

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31 בדצמבר		
2016	2015 ^(א)	במיליוני ש"ח
א. נתונים		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
29,001	32,586 ^(ב)	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
12,593	11,850	הון רובד 2, לאחר ניכויים
41,594	44,436	סך הכל הון כולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
277,034	266,534 ^(ב)	סיכון אשראי
5,167	4,788	סיכוי שוק
20,432	20,843	סיכון תפעולי
302,633	292,165	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון		
9.58%	11.15%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
13.74%	15.21%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.10%	9.24%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
12.60%	12.74%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)
ב. חברות בנות משמעותיות		
לאומי קארד בע"מ		
16.89%	16.81%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
17.82%	17.79%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
12.50%	11.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
בנק לאומי ארה"ב		
12.33%	12.21%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
15.13%	14.75%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.00%	8.00%	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על ידי השלטונות המקומיים
10.00%	10.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9% ו-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיר למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.27% ו-13.77% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 30 ביוני 2021. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [סעיף ד](#). להלן, מסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 116 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

ביום 31 בדצמבר 2015 מוזג בנק ערבי עם ולתוך לאומי.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון^(א)

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
1. הון עצמי רובד 1		
28,767	31,347	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
262	245	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט
894	868	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - בגין הטבות לעובדים
-	137	התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום 8 רבעונים ^(א)
29,923	32,597	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(273)	(265)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(643)	(120)	מיסים נדחים לקבל
-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור
(6)	(19)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(922)	(404)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
-	393	סך ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות
29,001	32,586	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
9,450	8,662	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
3,143	3,188	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
12,593	11,850	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
ניכויים:		
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
12,593	11,850	סך הכל הון רובד 2
41,594	44,436	סך הכל הון כולל

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים. למידע נוסף ראה סעיף "[השפעת שיעור ההיוון של מחויבות פנסיונית](#)" לעיל.

הערה:

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר "מדידה והלימות הון".

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תוכנית ההתייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1

31 בדצמבר	
2015	2016
באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון	
8.93%	10.66%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות ^(א)	
0.65%	0.35%
השפעת הוראות המעבר	
9.58%	11.01%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות	
-	0.14%
השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות	
9.58%	11.15%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון	

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רוברד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31 בדצמבר	
2015	2016
במיליוני ש"ח	
א. בנתוני המאוחד	
29,001	32,586
הון רובד 1 ^(א)	
462,680	481,384
סך החשיפות	
יחס המינוף	
6.27%	6.77%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות	
לאומי קארד בע"מ	
11.66%	11.73%
יחס המינוף	
5.00%	5.00%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	
בנק לאומי ארה"ב	
9.98%	8.94%
יחס המינוף הנדרש על ידי השלטונות המקומיים	

(א) להשפעת הוראות המעבר והשפעת ההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות, ראה [סעיף ד](#). לעיל.

ו. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנתון מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתית ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ב-1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

בהתאם לכך, נקבע בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 התווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במאוחד ובסולו (בכפוף לתחולה) במסגרת ביאור לדוחות הכספיים אשר שמו ישונה ל"ביאור הלימות הון ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים".

הגורמים אשר השפיעו באופן מהותי על יחס כיסוי הנזילות, כוללים בין היתר, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים הנובע מהנפקות של מכשירי חוב וגידול בהיקף הפיקדונות.

יחס כיסוי הנזילות של התאגיד הבנקאי חושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות יחס כיסוי הנזילות המאוחד חושב על בסיס ממוצע תצפיות חודשיות לתקופה.

ביאור 225 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

31 בדצמבר	
2015	2016
באחוזים	
א. בנתוני המאוחד	
105%	132%
60%	80%
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי	
103%	130%
60%	80%

הערה: לאומי קארד ובנק לאומי ארה"ב אינן נדרשות ביחס כספי נזילות.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה^(א)

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה^(ב)

ליום 31 בדצמבר	
2015	2016
במיליוני ש"ח	
454	354
2,039	1,685
27	7
2,520	2,046

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ליום 31 בדצמבר:

סך הכל 2015	סך הכל 2016	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח	
			מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
במגזר הצמוד למדד^(א)								
105	85	-	6	20	17	22	20	תזרימים חוזיים עתידיים
104	85	-	6	20	17	22	20	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
95	74	-	4	16	15	20	19	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ^(ג)
במגזר השקלי הלא צמוד								
14	12	-	-	1	1	2	8	תזרימים חוזיים עתידיים
14	12	-	-	1	1	2	8	תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
14	12	-	-	1	1	2	8	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ^(ג)

(א) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלות גבייה (במקום מרווח).
 (ב) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגין בסך 113 מיליון ש"ח, שנה קודמת 146 מיליון ש"ח, לא נכללו בלוח זה.
 (ג) כולל מגזר מט"ח.
 (ד) ההיוון בוצע לפי שיעור 3.69% (2015) - לפי שיעור 2.73%.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בכנסים למשכנתאות:

2015	2016	
במיליוני ש"ח		
מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בכנסים למשכנתאות:		
11	16	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
10	21	הלוואות עומדות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

2015 ^(א)	2016	
במיליוני ש"ח		
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות		
324	301	בשנה ראשונה
223	203	בשנה שניה
197	169	בשנה שלישית
164	148	בשנה רביעית
138	117	בשנה חמישית
1,248	1,160	מעל 5 שנים
2,294	2,098	סך הכל חוזי שכירות לזמן ארוך
466	920	(2) התחייבויות לרכישת ניירות ערך
26	38	(3) התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם

(א) הוצג מחדש.

(4) פעולות מכירת אשראי

2014	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
316	268	2,663	הערך בספרים של האשראי שנמכר
-	38	-	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
344	317	2,723	תמורה שהתקבלה במזומן
-	-	(16)	התחייבות שירות נדחית
28	11	44	סך הכל רווח נטו ממכירת אשראי

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-41 מיליון ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות שהוגשו נגד הבנק שהסכום הנטען בהן מהותי. לדעת הנהלת הבנק המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

1.1 תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו)

א. ביום 11 בפברואר 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים, בטענה שהבנקים נותנים הטבות לסטודנטים, אולם מגבילים את גילם של הסטודנטים. סכום התביעה הכולל מוערך על ידי התובע ב-219 מיליון ש"ח.

ב. ביום 7 במרס 2016 הוגשה לבית המשפט בארצות הברית תביעה, על ידי מספר רב של תובעים, כנגד עשרות נתבעים, וכיניהם: הבנק, בנק לאומי USA ובנק הפועלים, בטענה שהנתבעים תומכים בהתנחלויות, באופן שפוגע בתושבים פלסטינאים, ברכושם ובזכויותיהם, בין היתר, באמצעות ביצוע העברות בנקאיות. סכום התביעה הנטען נגד כל הנתבעים יחדיו היה במקור 34.5 מיליארד דולר ובהמשך הופחת לסך של 1 מיליארד דולר ארה"ב.

ג. ביום 22 במאי 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד בנקים אחרים, בטענה שכאשר הבנקים גובים במזומן עמלות פעולה על ידי פקיד, הם גובים את העמלה הנקובה בתעריפון ללא הטבות שאמורות לחול על קבוצות אוכלוסיה מסוימות, וכן אינם לוקחים עמלות אלו בחשבון בעת חישוב עמלת המינימום הנגבית בחשבון הלקוחות. לדברי המבקשים, הם אינם יכולים להעריך את הסכום המדויק שנגבה לטענתם שלא כדין על ידי הנתבעים השונים מכל חברי הקבוצה.

1.2 תביעות שהסתיימו בתקופת הדוח (ולאחריו ככל שהיו)

א. ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בסכום נטען של 7 מיליארד ש"ח. לטענת המבקשת, הבנקים גבו מלקוחותיהם ריבית בגין אשראי שקלי לא צמוד, עמלת הקצאת אשראי ודמי ניהול קבועים בחשבונות חח"ד, בשיעורים ובסכומים זהים, וזאת כתוצאה מהסדר כובל. במסגרת הליכי ערר על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים מיום 26 באפריל 2009 ניתן ביום 15 ביוני 2014, על ידי בית הדין להגבלים עסקיים תוקף של צו מוסכם להסכמה לפיה, בין היתר, בכפוף להפקדת סכום של 70 מיליון ש"ח על ידי הבנקים (חלקו של הבנק - 21.425 מיליון ש"ח) בידי נאמן, תהא הקביעה בטלה. עוד נקבע במסגרת הצו המוסכם, כי הבנקים שהם צד לו יוכלו להשתמש בכספים אלו לשם ביצוע הסדרי פשרה בתביעות שונות, וכיניהן התביעות המנויות בסעיף זה, בסעיף ב' להלן, ותביעות ייצוגיות נוספות שהוגשו נגד הבנקים בנושא תיאום לכאורה של ריביות, אשר הסתיימו במהלך שנת 2015, בכפוף לתנאים שפורטו בצו. ביום 15 במאי 2016 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך המתואר בסעיף זה, ובהליך המתואר בסעיף ב' להלן, ובכך הסתיימו ההליכים.

ב. ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ובנקים אחרים. המבקשים טוענים כי הבנקים גובים בגין אשראי למגזר משקי הבית ריבית בשיעור גבוה בהרבה מזה הנגבה מן המגזר המסחרי והמגזר העסקי. הנזק הנטען הינו כ-5.6 מיליארד ש"ח. ביום 21 בינואר 2014, החליט בית המשפט להעביר את הדיון בתיק לבית המשפט שדן בהליך המתואר בסעיף א'. לעיל. ראה בסעיף א'. לעיל, עדכון לגבי סיום ההליכים גם בתיק זה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, נגד שלושה בנקים נוספים ונגד משיבים נוספים. סכום התביעה 386 מיליון ש"ח (מתוכו יוחס לבנק כ-130 מיליון ש"ח) לטענת המבקשים, המשיבים גבו ממנהלי קרנות נאמנות בשליטתם עמלות עבור קניה ומכירה של ניירות ערך (עמלות ברוקראז') ועבור ביצוע פעולות במט"ח, שהיו גבוהות יותר מן העמלות שגבו מגופים אחרים. המבקשים טענו כי גבית העמלות העודפות (לפי הנטען) נמשכה שלא כדין גם לאחר מכירת השליטה בקרנות הנאמנות על ידי הבנקים למשיבים האחרים. ביום 10 במאי 2016 ניתן פסק דינו של בית המשפט הדוחה את הבקשה לאישור התובענה כיצוגית.

ד. ביום 11 באוקטובר 2012, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת התובעים, תשלומים ששולמו על ידי לקוחות הבנק שנגדם מתנהלים הליכי גבייה, ישירות לתיקי ההוצל"פ, התעדכנו בחשבון הבנק שלהם במועד מאוחר למועד התשלום. כתוצאה מעדכון מאוחר של התשלומים בחשבון הבנק, נגרמו לתובעים חיובי יתר של ריבית. ביום 15 לנובמבר 2016 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה. בכך הסתיימה התובענה.

ה. ביום 27 בנובמבר 2013, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק כטענה שהבנק מחשב באופן שגוי את השווי התיאורטי של כתבי אופציות הנסחרים בבורסה בתל אביב. לטענת המבקשים הבנק משתמש במודל המתמטי של בלק אנד שולס, אך מציב בו רכיב שגוי לגבי מועד הפקיעה של האופציה - הוספת יום ערך מיותר לרכיב זה. המבקשים מעריכים כי מדובר בעשרות מיליוני ש"ח. ביום 22 ביוני 2016 ניתנה החלטת בית המשפט המקבלת את בקשת המבקש להסתלק מן הבקשה לאישור התובענה כיצוגית. בכך הסתיימה התובענה.

ו. ביום 13 באפריל 2014 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-184 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, כאשר חשבון הבנק של לקוח נקלע לחריגה ממסגרת האשראי המאושרת, הבנק מסרב לכבד הוראת קבע בחשבון, אך גובה עמלה העולה בסכומה על סכום הוראת הקבע שלא כוונתה. ביום 22 בפברואר 2017 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה. בכך הסתיימה התובענה.

ז. ביום 6 בינואר 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסכום נטען של כ-400 מיליון ש"ח, בטענה שהבנק גובה ריבית פיגורים על הלוואות צמודות, בשיעור העולה על 17% לשנה. ביום 20 בדצמבר 2015 החליט בית המשפט המחוזי לסלק על הסף את הבקשה לאישור התובענה כיצוגית. ביום 12 לינואר 2017 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון, המאשר את הסכמת המערער לחזור בו מהערעור שהגיש. בכך הגיעה התובענה לסיומה.

ח. ביום 28 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית בסך של כ-360 מיליון ש"ח, נגד הבנק ונגד חברת ביטוח שביטחה לווים של הבנק שנטלו הלוואות משכנתא מהבנק. לטענת המבקש, הבנק מחייב, כביכול, נוטלי משכנתאות מבוגרים (מעל גיל 55) ברכישת פוליסת ביטוח חיים וזאת תוך ידיעה שהם בגיל שאינו בר ביטוח על פי תנאי הפוליסה. בנוסף המבקש טען, כי הבנק ממשיך לחייב נוטלי משכנתאות בתשלום פרמיות עבור פוליסות ביטוח חיים קיימות גם לאחר הגעתם של הלווים לגיל 65, אך שבגיל זה מסתיים הכיסוי הביטוחי, ובחלק מהמקרים מחייבם בדמי ביטוח אף לאחר פטירתם. ביום 18 לינואר 2017 ניתן פסק דין שאישר הסתלקות המבקש מהתביעה.

1.3 תביעות תלויות ועומדות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות

א. ביום 7 בספטמבר 2011 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (בגין פעילות בנק לאומי למשכנתאות בע"מ), ונגד בנקים אחרים. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל הבנקים המשיבים עמד על כ-927 מיליון ש"ח נכון ליום 1 בינואר 2010, וסכום התביעה הייצוגית הנטען נגד הבנק עמד על כ-327 מיליון ש"ח. לטענת המבקשים הבנקים גבו מנוטלי הלוואות לדיור "ריבית דריבית מראש", בניגוד לדין וכן בניגוד להוראות הסכמי הלוואה. ביום 16 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כיצוגית מסיבה של היעדר עילה. ביום 7 בדצמבר 2015 הגישו המבקשים ערעור על החלטת בית המשפט לבית המשפט העליון.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- ב. בחודשים פברואר ומרס 2013 הגיש המפרק של שתי חברות בקבוצת נדל"ן, באמצעות המנהל המיוחד שלהן, תביעות נגד הבנק, נגד בנקים נוספים ונגד גופים ואישים נוספים. המנהל המיוחד טוען, בין היתר, כי הנתבעים אפשרו זליגת כספים מחשבונות החברות לחשבונות אחרים הקשורים לקבוצה, וכן כי הבנק סייע לביצוע "פעולות סיבוכיות" בסופי רבעון באופן שאפשר את הסתרת הגניבות שבוצעו, לטענת המנהל המיוחד, מהחברות, ומניעת חשיפתן בדוחות הכספיים של החברות.
- הסכומים הנתבעים הם כ-63 מיליון ש"ח וכ-102 מיליון ש"ח (כולל הפרשי הצמדה וריבית). כמו כן, מתנהל הליך נוסף שהגיש המנהל המיוחד בשם חברה אחרת בקבוצה בעילות אחרות.
- ג. ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשה בקשה לאשר תובענה כייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים צורפו כמשיבים פורמאליים. עניינה של הבקשה הוא טענה בדבר גבייה, כביכול, של עמלות שלא כדין, בקשר לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, מבלי שניתן לכך גילוי נאות. הנזק שלטענת המבקשים נגרם ללקוחות (כפי שעודכן בבקשה "מקוצרת" שהוגשה על ידי המבקשים), עומד על כ-2.6 מיליארד ש"ח (המבקשים טוענים לנזקים נוספים שלא כומתו).
- ביום 20 בינואר 2015, החליט בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בענין דומה, בסכום של 200 מיליון ש"ח, גם כנגד חברות כרטיסי האשראי (לרבות כנגד חברת לאומי קארד) לבית המשפט הדן בבקשה המתוארת בסעיף זה.
- ד. ביום 2 בדצמבר 2013 הוגשה בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק בנושא עמלת פרעון מוקדם של הלוואות שלא לדיור. לטענת המבקשת, חישוב עמלת פרעון מוקדם על ידי הבנק, הן ביחס להלוואות לגביהן חלים עקרונות חישוב הקבועים בהוראות ניהול בנקאי תקין והן ביחס להלוואות לגביהן חלים כללים שקבע הבנק, לא נעשה כדין. לטענת המבקשת, אין באפשרותה להעריך בשלב זה, את סכום התביעה הכולל.
- ה. ביום 9 במרס 2014 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ללא ציון הסכום הנתבע. לטענת המבקש, הבנק גובה כספים מלקוחות שלא כדין בשני מקרים: (א) כאשר הבנק מאפשר ללקוחות חריגה ממסגרת האשראי ומחייב את חשבונות הלקוחות בעמלה בסך של 53 ש"ח בגין משלוח מכתב התראה על חריגה ממסגרת האשראי; (ב) סכומי החריגה ה"לא מאושרת" ממסגרת האשראי, מתמזגים לתוך יתרת החובה העודפת בחשבון וכתוצאה מכך נגבית בגינם ריבית מקסימלית.
- ו. ביום 17 במרס 2014 הגיש מנהל מיוחד של חברה בפירוק, בקשה למתן הוראות נגד הבנק, במסגרתה ביקש שבית המשפט יצהיר כי הבנק יישא בתשלום לחברה (קופת הפרוק) בסך מצטבר של 1,200 מיליון ש"ח, מתוכו סך של 635 מיליון ש"ח לכיסוי כל חובות החברה לנושיה וסך של 565 מיליון ש"ח בגין החזר מלוא שווי נכסי החברה. לטענת המנהל המיוחד, על הבנק לשאת באחריות אישית לחבויות החברה. יצוין כי במסגרת הבקשה שמר המנהל המיוחד על זכות להגיש הליכים נוספים נגד הבנק ו/או נושאי משרה נוספים בחברה ו/או יחידים מטעם הבנק ועורכי דין שיעצו לבנק.
- ז. ביום 18 במרס 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-155 מיליון ש"ח, בטענה שבמסגרת ניכוי מס במקור שהבנק מבצע בעסקאות בניירות ערך שמבוצעות באמצעותו, מחשבות מערכות המחשב של הבנק רווחי הון ביתר ו/או הפסדי הון בחסר שלא כדין.
- ח. ביום 11 בפברואר 2015, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-2.3 מיליארד ש"ח (שמאוחר יותר הופחת ל-1.5 מיליארד ש"ח). לטענת המבקש, הבנק מנהל לכאורה "רשימה שחורה" של לקוחות לפיה הוא נוהג, לסמן לקוחות בכוכבית במערכות הבנק לזמן בלתי מוגבל, באופן הפוגע או מקשה עליהם, לטענתו, לקבל אשראי או לבצע פעילות עסקית אחרת מול הבנק.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ט. ביום 21 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. טענת המבקש היא, כי הבנק אינו ממלא כביכול את חובתו לעשות מאמץ סביר לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה, לידעם אודות קיום החשבון ולהשיב להם את הכספים ה"שוכבים", לטענת המבקש, בחשבונות אלו. המבקש מעלה טענות נוספות לגבי גביית עמלות בחשבונות אלו, והחזרת כספים לבעלי החשבון ללא הצמדה וריבית. כלל הנזק של חברי הקבוצה לא ניתן להערכה.

י. ביום 29 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. סכום התביעה כ-150 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, כספים של ניצולי שואה אשר הופקדו לפני מלחמת העולם השנייה בבנק אפ"ק ולא נמשכו על ידי הלקוחות במהלך המלחמה, מושבים לניצולים או ליורשיהם כשהם אינם משוערכים כביכול לערכים ריאליים.

יא. ביום 21 ביוני 2015 הוגשה נגד הבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית בטענה לפיה הבנק מחייב, כביכול, לקוחות המבקשים לבצע העברת מט"ח מחשבונם לזכות חשבון מט"ח על שמם בבנק אחר, בעמלת חליפין, על אף שמדובר באותו מטבע ולא בוצעה כל פעולת חליפין. בנוסף טוען המבקש כי הבנק מחייב, כביכול, את הלקוחות בעמלת קורספונדנט אשר שיעורה נקוב באירו, לפי שער שגבוה מהשער היציג, וכי הבנק גובה, כביכול, מלקוחותיו, בעת סגירת חשבון, עמלות שעולות על סכומי העמלות המירביים אותם ניתן לגבות לפי הדין בעת סגירת חשבון. המבקש מעריך את סכום התביעה הקבוצתית במיליוני ש"ח.

יב. ביום 22 ביולי 2015 התקבלה בבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד הבנק. לטענת המבקשת, תשלומים המשולמים ישירות לבנק על חשבון חוב אשר בנינו מתנהל הליך גבייה בהוצאה לפועל, מדווחים על ידי הבנק להוצאה לפועל באיחור, וכתוצאה מכך נוצר, כביכול, פער בין החוב האמיתי לחוב הרשום בתיק ההוצאה לפועל. המבקשת מעריכה את סכום התביעה הקבוצתית במיליוני ש"ח.

2.

להלן פירוט של תובענות תלויות ועומדות שהוגשו נגד הבנק, שהסכום הנטען בהן מהותי ואשר לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגינן הפרשה.

א. ביום 17 באוגוסט 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק, ונגד 9 בנקים נוספים בסכום כולל של כמיליארד ש"ח (קרן) לכל הפחות. לטענת המבקשים, הבנקים גובים ממי שאינו מסווג כיחיד או עסק קטן עמלות שאינן מנויות בתעריפון הסטטוטורי המחייב, בהתאם לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981) או שאינן בסכום המופיע בו, וזאת, כביכול, בניגוד לדין.

ב. ביום 29 בספטמבר 2016 הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בגין נזק בסכום של כ-500 מיליון ש"ח, שנגרם לכאורה ללקוחות הבנק בעקבות סגירת עשרות סניפים / עמדות סלר. לטענת המבקש, הבנק סגר בשנים האחרונות סניפים ועמדות סלרים, ובכך פגע ביכולת הלקוחות לקבל שירות מהבנק. כמו כן, לטענתו הפתרון של שירות דיגיטלי אינו מתאים לחלק מהאוכלוסייה.

ג. ביום 8 בדצמבר 2016, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש הבנקים גובים עמלות מינימום בהעברה של מטבע חוץ במדרגים, ולא עמלת מינימום אחת בלבד, כפי שלטענת המבקש נדרש בכללי הבנקאות, וכי הפרה משותפת זו של כל הבנקים המשיבים הינה למעשה הסדר כובל בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-500 מיליון ש"ח.

ד. ביום 4 בינואר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקשים, כאשר נפתח תיק גבייה בהוצאה לפועל, מחייב החוב בריבית דריבית בתדירות גבוהה מהמותר על פי ההסכם בין הלקוח לבנק ו/או על פי פסק הדין שמכוחו נפתח תיק ההוצאה לפועל ו/או על פי חוק. הנזק הקבוצתי נאמד בכ-339 מיליון ש"ח מכל המשיבים, כ-161 מיליון ש"ח מתוכם מהבנק.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ה. ביום 23 בינואר 2017 נמסרה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה נגד הבנק. ענינה של התובענה בטענה שהבנק מבצע לכאורה פעולת המרה של יתרות זכות במט"ח אשר מופקדות לזכות חשבונות מטבע ישראלי של לקוחות, וזאת גם אם הלקוחות לא ביקשו שירות זה. לטענת המבקש, הנזק לכאורה שנגרם ללקוחות כתוצאה מכך, הינו עמלת המרה וההפרש בין המרה לפי שער יציג לבין המרה לפי השער בו בוצעה ההמרה בפועל, שהוא נמוך יותר. המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-38 ש"ח, את הנזק שנגרם לקבוצה מעריך במיליוני ש"ח, ללא פירוט.

3. להלן פירוט של תובענות ובקשות לאישור תביעות ייצוגיות בסכומים מהותיים שהוגשו נגד חברות בנות של הבנק, לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת החברה הבת הרלבנטית, המתבססת על חוות דעת היועצים המשפטיים שלה באשר לסיכויי הליכים אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מתביעות כאמור:

א. ביום 23 ביוני 2009, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד סטנדרד & פורס מעלות בע"מ, קשת אגרות חוב בע"מ, חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ ו-6 נתבעים נוספים. סכום התביעה הייצוגית הנתטן נגד כל המשיבים עמד על כ-286 מיליון ש"ח. הבקשה לאישור מתייחסת לאג"ח שהנפיקה קשת, שגובו ב-Notes, שהנפיק Lehman Brothers Bankhaus A.G. לפי הנתטן בבקשה, עם קריסת ליהמן ברדרס, צנח מחיר האג"ח והופסק המסחר בהן. ביום 16 במאי 2016 אישר בית המשפט הסדר פשרה בתובענה. בכך הסתיימה התובענה.

ב. ביום 8 ביולי 2014 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד מספר חברות כרטיסי אשראי, כולל לאומי קארד. לפרטים בדבר בקשה זו ראה [סעיף 1.3.3](#) לעיל.

ג. ביום 28 באפריל 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח. סכום התביעה עודכן והוגדל לכ-7.1 מיליארד ש"ח. לטענת המבקש, העמלה הצולבת שנגבת בגין עסקאות שמבוצעות בכרטיסי debit וכרטיסי prepaid (בניגוד לכרטיסי אשראי - credit), לא קיבלה אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, ומהווה הסדר כובל. בנוסף, לטענת המבקש, גם ההסדר לפיו מועברים כספי העסקאות, שבוצעו בכרטיסים אלו, לבתי העסק, בעיכוב של כ-20 ימים מהווה הסדר כובל שלא אושר או תנאי מקפח בחוזה אחיד.

ד. ביום 17 בנובמבר 2014, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד לאומי קארד בסך 952 מיליון ש"ח. סכום התביעה הופחת לכ-267 מיליון ש"ח. לטענת המבקש, לאומי קארד אינה מקפידה לעמוד בכל הדרישות בקשר עם זיהוי לקוחות בטרם מתן מענה במערכת ה-IVR (ניתוב טלפוני במוקדי השירות) אשר חושפת את הפרטים האישיים של הלקוחות. בנוסף טוען המבקש כי בקשתו לחסום את האפשרות לשמוע את המידע הנוגע לכרטיס האשראי שלו לאחר הזיהוי לא התקבלה, בטענה כי לא קיימת אפשרות לכיצוע חסימה.

4. לפירוט בדבר הליכים משפטיים בנושא הלקוחות האמריקאים - ראה [סעיף 1.1](#) בביאור זה.

ה. הבנק ערב כלפי עמיתי חלק מקופות הגמל שהיו מנוהלות על ידי לאומי שרותי שוק ההון בע"מ (לשעבר לאומי גמל בע"מ), ואשר פעילותן נמכרה לפריזמה קופות גמל בע"מ ("פריזמה"). הערבות מבטיחה את החזר סכומי הקרן המקוריים שהופקדו המסתכמים ב-31 בדצמבר 2016 בערכים נומינליים ב-2,180 מיליון ש"ח. ערך הנכסים של הקופות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2016 מסתכם ב-5,027 מיליון ש"ח. בנוסף, ערבות זו אינה חלה על הפקדות בחשבונות שנפתחו בקופות הנ"ל לאחר 22 בינואר 2007.

כנגד ההתחייבות האמורה, התחייבה פריזמה כי במקרה של מימוש הערבות, או כל חלק מהן, היא תשלם לבנק השתתפות בסכום שלא יעלה על 35 מיליון ש"ח לשנה קלנדרית, כשסכום זה צמוד למדד מיום 30 באוקטובר 2006 ועד ליום התשלום. סכום השתתפות שלא נוצל בשנה מסוימת לא יועבר לשנים הבאות.

ה. חברות מאוחדות של הבנק, משמשות חברות לנאמנות, וכן מספר חברות מאוחדות בנקאיות עוסקות בעסקי נאמנות. עסקים אלה כוללים בעיקר: נאמנות על כספים, ניירות ערך וכנסי דלא נידי, טיפול בכספי תרומות, במתנות והקדשים ציבוריים, תיווך בפקדונות ובהלוואות, טיפול בהעברת מניות וניהול חשבונות השקעות. כמו כן משמשות חלק מחברות אלו כנאמן של מחזיקי תעודות התחייבות.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1. כתבי שיפוי

1. הבנק התחייב מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ואת בעלי החוזים האישיים הניהוליים בבנק שאינם נושאי משרה ("בעלי חוזים ניהוליים") בגין חבות כספית וזאת עקב מילוי תפקידם בבנק ובחברות מוחזקות מטעם הבנק בגין רשימת אירועים המזכים בשיפוי, שלדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק ניתן לצפותם בהתחשב בפעילות הבנק ובנסיבות העניין הכוללים, בין היתר, את הפעילות הבנקאית השגרתית של הבנק, הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף, דיווחים לציבור ולרשויות הפיקוח, פעילות בנושא חוק ההגבלים העסקיים, אירועי סייבר וכל פעילות אחרת הנלווית לפעילות הבנק. בנוסף, בין היתר, התחייב הבנק מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ובעלי החוזים האישיים הניהוליים, בגין הוצאות התדיינות סבירות לרבות הוצאות כאמור שהוצאו עקב חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום ומבלי שהוטלה חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. עוד כולל כתב השיפוי התחייבות לשיפוי בשל הוצאות ו/או תשלום לנפגע ההפרה על פי ובכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה) התשע"א-2011 ("חוק ייעול הליכי אכיפה") וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך לפי פרק ז-1 לחוק ההגבלים העסקיים - התשמ"ח-1988.

ביום 3 בנובמבר 2016 החליטה אסיפת בעלי מניות מיוחדת של הבנק לאשר תיקון לכתבי ההתחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי המתוקן") לדירקטורים המכהנים בבנק, לרבות אלה אשר יכהנו בבנק מעת לעת ולרבות יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל, ולתקן את תקנון הבנק בהתאם. מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה בבנק שאושרה אותה עת גם על-ידי האסיפה הכללית כוללת הוראות שיפוי התואמות לכתב ההתחייבות לשיפוי המתוקן שאושר כאמור.

התיקונים העיקריים בהתחייבות לשיפוי: 1) סכום השיפוי המירבי בכתב השיפוי הקודם עמד על 10% (עשרה אחוזים) מההון העצמי של הבנק לפי המשתקף בדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. תוקן סכום השיפוי המירבי כך שהבנק יוכל להעניק שיפוי בגין כל אירוע בר שיפוי שנכלל במסכת האירועים המזכים בשיפוי, בגובה של עד 25% מההון העצמי של הבנק, על פי הדוחות הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני תשלום בפועל של השיפוי (לעיל: "סכום השיפוי המירבי"). כמו כן, בוטל התנאי לפיו מימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים; 2) נוסף לכתב ההתחייבות לשיפוי סעיף לפיו סכום השיפוי המירבי הינו בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת הביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכש הבנק, אם רכש ו/או במסגרת ביטוח ו/או שיפוי של צד אחר זולת הבנק (כך שסכום השיפוי המירבי לא יפחת עקב תשלומי ביטוח ו/או שיפוי כאמור ששולמו, ככל ששולמו); 3) התווספה הבהרה כי כתב ההתחייבות לשיפוי המתוקן מרחיב את ההתחייבויות או הסכמות קודמות אחרות בין הבנק לבין הדירקטורים בבנק ואולם, אם תנאיו של כתב ההתחייבות החדש מרע את תנאי השיפוי עבור מי שממלאים או שימלאו תפקיד של דירקטור בבנק, או אם כתב ההתחייבות לא יהיה תקף, יחולו ההתחייבויות או ההסכמות הקודמת לכתב ההתחייבות החדש; 4) עודכנה רשימת האירועים אשר לדעת הבנק הינם אירועים צפויים לאור פעילותו בפועל בעת מתן ההתחייבות לשיפוי והמפורטים בנספח א' לכתב ההתחייבות לשיפוי.

תיקון כתבי השיפוי כאמור חל גם בהתייחס לנושאי המשרה בבנק ולבעלי חוזים ניהוליים, בהתאם להחלטת ועדת התגמול מיום 15 במאי 2016 ודירקטוריון הבנק מיום 25 בספטמבר 2016.

בנוסף, ביום 15 בפברואר 2004 קיבלה האסיפה הכללית של הבנק החלטה על מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים, בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות שלהם כלפי הבנק. החלטה על מתן פטור כאמור חלה גם בהתייחס לנושאי המשרה אחרים בבנק, בהתאם להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מחודש יוני 2003.

2. הבנק התחייב לשפות את עובדי הבנק בגין הוצאות ו/או בכל תשלום לנפגע הפרה על פי או בכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה, וזאת בהתאם לתנאים המקובלים בכתבי שיפוי הניתנים על ידי הבנק.

3. הבנק התחייב לשפות יועצים חיצוניים מסוימים ולרבות בקשר עם תכניות להענקת או הצעת נירות ערך לנושאי משרה או עובדים של הבנק או חברות בנות, בהתאם לעניין, בגין חבות או הפסד, ובמקרים שונים לרבות בגין הוצאות משפטיות אחרות, בקשר עם השירותים שניתנו לבנק על ידם.

4. הבנק וחברות הבנות התחייבו לשפות את חברות כרטיסי האשראי הבינלאומיות, "ויזה" ו"מאסטרכארד" בגין ביצוע התחייבויות של חברות הבנות בנוגע לפעילות בכרטיסי אשראי מסוג "ויזה" ו"מאסטרכארד", לפי המקרה.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

5. הבנק וחברות הבנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים, והכל במהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, כולל בהתייחס לחובות החלות על הבנק כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.
6. הבנק נותן, מעת לעת, לחברות בנות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, לצורך מתן השיפויים על ידיהן לנושאי משרה וזאת בשל סיכונים החלים על נושאי משרה בחברות וכן לצורך עמידה של חברות בנות בהוראות רגולטוריות. כמו כן הבנק נותן כתבי שיפוי לעובדים של הבנק ולנושאי משרה של חברות בנות וזאת בגין רשימה של אירועים אשר פורטו בהם.
7. במסגרת עסקת מכירת פעילות בנק לאומי שוויץ ליוליוס בר, העניק בנק לאומי ערבות ליוליוס בר, המוגבלת בסכום של עד 250 מיליון פר"ש, כגיבוי לשיפוי שניתן על ידי בנק לאומי שוויץ לאירועים המוגדרים בהסכם, לתקופה של שנתיים ממועד הסגירה של העסקה (מארס 2015) (בכפוף לחריגים לגביהם התקופה תהיה חמש שנים).
8. במסגרת הסכם מכירת פעילות בנק לאומי (לוקסמבורג) ס.א. ("לאומי לוקסמבורג") ל- Banque J Safra Sarasin (Luxemburg) S.A. ("הקונה") בנובמבר 2015, התחייב לאומי לוקסמבורג לשפות את הקונה בשיפויים שונים לתקופה של שנתיים ממועד הסגירה של העסקה (ינואר 2016) (בכפוף לחריגים בהם ההתחייבות היא לתקופה של חמש שנים). גובה השיפוי מוגבל לסכום הנגזר מההון העצמי של לאומי לוקסמבורג (כ-37.4 מיליון דולר). ההתחייבות לשיפוי של לאומי לוקסמבורג מגובה בערבות של הבנק במקרה שלאומי לוקסמבורג לא יוכל לעמוד בהתחייבותו לשיפוי כאמור.

ז. כרטיסי אשראי

1. ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים בפסק דין, הסכם אליו הגיעו לאומיקארד, חברת ישראלרט בע"מ, חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, והבנקים השולטים בכל אחת מחברות אלו עם הממונה על ההגבלים העסקיים בענין גובה שיעורי עמלות המנפיק (העמלה הצולבת) שישררו בין סולקים לבין מנפיקים של כרטיסי ויזה ומסטרקארד. על פי ההסכם שאושר שיעור העמלה הצולבת ירד בהדרגה והתייצב על שיעור של 0.7% החל מחודש יולי 2014, בהתאם למתווה הפחתת העמלה הצולבת שנקבע בפסק הדין. ההסדר בין הממונה לבין חברות כרטיסי האשראי תקף עד סוף שנת 2018. עם זאת, בכל הנוגע לכרטיס חיוב מידי, פורסם ביום 26 באוגוסט 2015 צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות שנותן מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מידי) (הוראת שעה), התשע"ה-2015. בצו הכריזה נגידת בנק ישראל על שירות שנותן מנפיק לסולק בקשר לסליקה צולבת של עסקאות חיוב מידי, כשירות בר-פיקוח לעניין העמלה הנגבית בעדו, וקבעה כי העמלה תעמוד על שיעור של 0.3% מסכום העסקה. תוקפו של הצו לשנה החל מיום 1 באפריל 2016 ועד ליום 31 במרס 2017.
2. הבנק התחייב כלפי ויזה הבינלאומית ליטול אחריות מלאה לביצוע הנאות של לאומי קארד את כל ההוראות והדרישות הכלולות בתקנון ויזה הבינלאומית כפי שהיו בתוקף מעת לעת, לבצע את כל הפעולות שיידרשו על מנת למלא את התחייבותו זו ולהודיע בכתב מיידית לויזה בינלאומית על כל שינוי מהותי בהסכם שבין הבנק ולאומי קארד.
3. הבנק התחייב כלפי מאסטרקארד העולמית וכלפי שאר חברי מאסטרקארד ליטול אחריות מלאה לביצוע ההתחייבויות לפי תקנון מאסטרקארד העולמית וכלליה ולשפות גופים אלה בגין כל הפסד, עלות, הוצאה או חבות, בגין הפרת התחייבויות לאומיקארד כאמור.

ח. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

1. פרשת הלקוחות האמריקאיים:
 - א. הסדר עם הרשויות האמריקאיות

ביום 22 בדצמבר 2014 חתמה קבוצת לאומי על הסדרים עם משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ועם ה-NYDFS (Department of Financial Services New York) - במסגרתם הודתה, בין היתר, כי החל משנת 2000 ועד לשנת 2010 סייעה הקבוצה מרצון בהכנה והגשה של דוחות מס כוזבים לרשויות המס בארה"ב.

ביום 4 בינואר 2015 שילם הבנק בהתאם להסדרים האמורים, סך כולל של 400 מיליון דולר (270 מיליון דולר ל-DOJ ו-130 מיליון דולר ל-NYDFS).

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

במסגרת ה-DPA (ההסדר שנחתם עם משרד המשפטים האמריקאי) התחייבה קבוצת לאומי, בין היתר, לבצע פעולות מסוימות הקשורות למתן שירותים ללקוחות אמריקאים, ולפתח וליישם תוכנית ציית להוראות ה-FATCA. גם במסגרת ההסכם עם ה-NYDFS מוטלות על הבנק התחייבויות מסוימות ובין היתר, מונה במסגרת זו מוניטור שיבחן בין היתר, את פעילות הקבוצה. המוניטור החל את תפקידו ב-15 ביולי 2015, וסיים ביום 31 בדצמבר 2016. ביום 23 בינואר 2017 הגיש המוניטור את הדוח ל-NYDFS. ביום 17 בינואר 2017 ביטל בית המשפט בקליפורניה את הליכי ה-DPA נגד הבנק לאחר שהבנק עמד בתקופת השנתיים שנקבעו בתנאי ההסכם. בכך הסתיימו סופית ההליכים מול ה-DOJ. על מנת לעמוד בהוראות ההסדרים כאמור, מינה הבנק צוות היגוי מיוחד אשר מפקח על מילוי כל התחייבויות הבנק והשלוחות על פי ההסדרים ומגיש דיווחים שוטפים על כך לדירקטוריון.

בעקבות החקירות של הרשויות האמריקאיות הוגשו נגד הבנק ונגד נושאי משרה שכינה ושמהנים בבנק ובחברות בקבוצה, מספר תובענות. בחודש פברואר 2015 מינה דירקטוריון הבנק ועדת תביעות כלתי תלויה לכחינה כוללת של דרך הפעולה המשפטית הרצויה לבנק לאור מכלול ההתרחשויות, לרבות התובענות שהוגשו בקשר לפרשת הלקוחות האמריקאים.

ביום 14 בספטמבר 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את הסדרי הפשרה שהוגשו בשתיים מהתובענות, לפיהם, מבלי להודות בכל טענה מטענות המבקש בבקשת האישור, המשיבים נושאי המשרה והמנהלים ישלמו, באמצעות המבטחים בביטוח נושאי המשרה שרכש הבנק, סכום כולל של 92 מיליון דולר ארה"ב בהתאם למבנה החוזי והרכב המבטחים על פי הפוליסה וללא אחריות הודית בין המבטחים (הסכום כולל את החלק המבוטח על ידי ה-CAPTIVE של הבנק בסך כולל של 26.25 מיליון דולר ארה"ב). בהתאם להוראות הסכם הפשרה סכום התשלום מאת המבטחים הינו סופי וממצה את זכויות הבנק כלפי כל המבוטחים בפוליסה בקשר עם כל עניין הקשור בפרשת הלקוחות האמריקאים.

בהמשך להחלטת בית המשפט שילמו חברות הביטוח לבנק את הסכומים שנקבעו בהסדר, ביום 27 באוקטובר 2016 הוגשו ערעורים על פסק הדין. יתר התובענות שהוגשו בנושא האמריקאיים הסתיימו.

ב. בדיקת הרשות האמריקאית לניירות ערך (ה-SEC)

נגד קבוצת בנק לאומי ("הקבוצה") היתה תלויה ועומדת חקירה של הרשות לניירות ערך האמריקאית (United States Securities and Exchange Commission – SEC) בקשר עם פעילות הקבוצה בניירות ערך ובייעוץ השקעות לתושבי ארה"ב. ביום 18 באוקטובר 2016 הודיע ה-SEC לבנק כי הוא מאשר הסדר לסיום החקירה האמורה. במסגרת ההסדר שילם הבנק ל-SEC סך כולל של כ-1.6 מיליון דולר.

2. הליכים אחרים

א. ביום 16 בפברואר 2014 הוגשה בקשה נגד הבנק לגילוי ועיון במסמכים. לטענת המבקש, מטרת הבקשה היתה לשם כחינת האפשרות של הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק נגד נושאי משרה בבנק בקשר עם אשראי שהבנק העמיד, לדברי המבקש, לגנדן הולדינגז בע"מ לשם מימון רכישה של מניות אי.די. בי אחזקות בע"מ. ביום 8 באפריל 2016 אישר בית המשפט הסכם גישור בין הצדדים, וההליך הסתיים.

ב. ביום 29 ביוני 2014 הוגשה עתירה לבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, נגד המפקח על הבנקים ונגידת בנק ישראל, וכן נגד ארבע חברות שנמנו על קבוצת אי.די. בי. הבנק ובנקים נוספים צורפו אף הם כמשיבים. לטענת העותרים, הם פנו מספר פעמים למפקח על מנת שיבדוק את התנהלות המערכת הבנקאית מול קבוצת אי.די. בי, אך לטענתם לא נענו, ועל כן הם עותרים למתן צווים על תנאי שיורו למפקח לנמק מדוע לא ישיב לגופו של ענין לפניות העותרים בענין הפעלת סמכויותיו בכל הנוגע להסדרי החוב עם הקבוצות העסקיות הגדולות במשק, ובפרט עם קבוצת אי.די. בי, ומדוע לא יבצע חקירה מקיפה בענין התנהלות המערכת הבנקאית במתן אשראי לקבוצת אי.די. בי ביום 28 ביוני 2016 החליט בית המשפט העליון כי הדיון בבג"ץ זה ידחה עד למתן פסק דין בערעור שהוגש על ההחלטה בעתירה מנהלית לפי חוק חופש המידע שהוגשה כנגד בנק ישראל והממונה על חופש המידע בבנק ישראל.

ביאור 26 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- ג. ביום 19 ביולי 2015 הוגשה בקשה נגד הבנק לגילוי ועיון במסמכים בקשר עם טיפול הבנק בחוב של דלק נדל"ן בע"מ. בקשה זו נועדה, לטענת המבקש, לשם בחינת הצורך בהגשת בקשה לאישור הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק נגד נושאי משרה בו. הרקע לבקשה הינה טענת המבקש, כי במהלך השנים 2012-2013 ביצע הבנק מחיקה בסך של כ-120 מיליון ש"ח מחובות דלק נדל"ן בע"מ, וזאת, לטענת המבקש, ללא הצדקה ולמרות ששווי הבטוחות אפשר, כביכול, גבייה של מלוא החוב. ביום 24 במרס 2016 החליט בית המשפט למחוק את הבקשה לאחר שקבע, בין היתר, כי לא קיימת תשתית ראייתית לטענה, לפיה נושאי משרה הפרו את חובותיהם כלפי הבנק. ביום 6 לספטמבר 2016 קיבל בית המשפט העליון באופן חלקי את בקשת רשות הערעור שהגיש המבקש, והורה לבנק לגלות מסמכים מסוימים. ביום 15 למרץ 2017 קיבל בית המשפט המחוזי את מרבית טענות הבנק, והורה לבנק לחשוף רק מספר מצומצם של נתונים נוספים. בכך הסתיים הליך הבקשה לגילוי מסמכים.
- ד. בחודש מרס 2012 הוגש כתב אישום נגד בנק לאומי רומניה ונגד 4 מנהלים בלאומי רומניה, בעניין פעולת חיוב בחשבון לקוח, אשר לטענת התביעה הכללית ברומניה נעשתה שלא כדין. ביום 7 לאוקטובר 2015 ניתן פסק דין לפיו דחה בית המשפט חלק מטענות התביעה אך הרשיע את לאומי רומניה, וכן את ארבעת הנאשמים היחידים, בעבירה של שימוש לרעה בתפקיד, בגין ביצוע פעולת החיוב הנ"ל. לאחר שהצדדים להליך הגישו ערעורים על פסק הדין, ניתנה ביום 2 לנובמבר 2016 החלטה סופית של בית המשפט ברומניה, אשר זיכתה את כל הנאשמים מהאישומים הפליליים.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים

ליום 31 בדצמבר 2016 וליום 31 בדצמבר 2015, אגרות חוב וכתבי התחייבות שהונפקו על ידי חברות מאוחדות בארץ אינן מובטחות על ידי שעבודים שוטפים על נכסיהן. חברות מאוחדות שיעבדו ניירות ערך ונכסים אחרים להבטחת פיקדונות שנתקבלו מ-FHLB (Federal Home Loan Bank) וכן התחייבויות מסוימות בהתאם לדרישת שלטונות הארצות בהן הם פועלים. הנכסים המשועבדים מסתכמים בסך 2,698 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 796 מיליון ש"ח). סך ההתחייבויות בגינן שועבדו הנכסים מסתכמות בסך 2,089 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 749 מיליון ש"ח).

הבנק מבצע השאלות לזמן קצר של ני"ע במט"ח מהתיק הזמין, דרך מסלקת Euroclear Bank, ללקוחות אחרים של המסלקה ללא ידיעת זהות השואלים. ההשאלות מבוצעות בערבות מלאה של מסלקת יורוקליר שהינה מוסד פיננסי בדירוג AA+ שווי יתרת ניירות ערך המושאלים למסלקת יורוקליר ליום 31 בדצמבר 2016, עמד על כ-65 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 75 מיליון ש"ח).

כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, הבנק הינו חבר בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה.

הסכום של קרן הסיכונים יהיה בגובה היתרה התקופתית לחיוב הגבוהה ביותר שהייתה לחבר בששת החודשים שהסתיימו בחודש הקלנדרי שקדם למועד העדכון. הקרן מעדכנת את הסכומים 4 פעמים בשנה.

בנוסף - הבנק חתם על מסגרת אשראי בגובה 150 מיליון דולר עם מסלקת Euroclear Bank להבטחת סליקת ניירות ערך של לקוחות. מסגרת האשראי מגובה בני"ע שמחזיק הבנק במסלקת Euroclear Bank.

כל אחד מהחברים בקרן הסיכונים משעבד ניירות ערך לטובת מסלקת הבורסה בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן, אשר מבטיחים את חיובי החבר כלפי המסלקה ואת חלקו של החבר בקרן הסיכונים. כמו כן מבטיחים בטחונות אלו גם את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים, וזאת אם הבטחונות שהעמיד החבר האחר לא יספיקו לכיסוי כל חיובי החבר האחר, ובהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהחברים בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת הבורסה, לפי הנמוך. לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן של מסלקת הבורסה הינו 102 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 87 מיליון ש"ח). סך כל הנכסים ששועבדו על ידי הבנק למסלקת הבורסה הינו 127 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 99 מיליון ש"ח).

הבנק הינו חבר גם בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף. הבנק התחייב כלפי מסלקת המעו"ף לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאותיו במעו"ף עבור לקוחותיו, הנוסטרו שלו ומעסקאות מעו"ף של חבש"ס (חבר בורסה אחר שאינו סולק בעצמו במסלקת מעו"ף). סכום ההתחייבות של הבנק מוצג [בביאור 3.30](#). מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

הבנק משעבד למסלקת המעו"ף בטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן הסיכונים וכן בגין התחייבויותיו כאמור לעיל, אשר מבטיחים את חיובי כלפי מסלקת המעו"ף ואת חלקו בקרן הסיכונים. בנוסף, מבטיחים הבטחונות את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים. במקרה שהבטחונות שהעמיד חבר אחר בקרן לא יספיקו לכיסוי כל חיוביו, רשאית מסלקת המעו"ף לממש גם את הבטחונות שהעמידו לה חברי קרן הסיכונים האחרים, בהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהם בקרן, עד לגובה הבטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת מעו"ף, לפי הנמוך.

לתאריך הדוח הכספי, חלקו של הבנק בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף עומד על כ-100 מיליון ש"ח (כ-12.2% מהקרן).

הבנק כמו כל חבר מסלקה אחר, רשאי להבטיח את חיוביו לקרן הסיכונים של מסלקת מעו"ף, באמצעות שעבוד אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות. סך כל אגרות החוב ופיקדונות ששועבדו על ידי הבנק למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הלקוחות, הנוסטרו וקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2016 הינו 786 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 921 מיליון ש"ח).

הבנק משתתף בהסדר להבטחת סופיות הסליקה במצבי כשל בהם אין יתרה מספקת בחשבון הסליקה של אחד או יותר מהמשתתפים האחרים, וזאת כמשתתף במערכת זה"ב ובעל חשבון סליקה במערכת וחבר במערכות התשלומים מס"ב ומסלקת הבנקים ("משתתף"). במקרה של כשל, ישא כל משתתף שלא כשל ("משתתף שורד") בחיובי המשתתף שכשל, על פי חלקו היחסי של המשתתף השורד חלקי הפרש בין 100% לחלקו היחסי של המשתתף שכשל. חלקו היחסי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2016 במס"ב הינו 18.2% ובמסלקת השיקים - 22.82% אחוז זה מתעדכן אחת לשישה חודשים על פי המשקל היחסי של חיובי כל משתתף אשר הועברו במערכת התשלומים הרלוונטית בששת החודשים הקודמים). תקרה כוללת להשתתפות כל המשתתפים עומדת על 300 מיליון ש"ח במס"ב ו-150 מיליון ש"ח במסלקת השיקים. במקרה של כשל, ביום העסקים העוקב ליום הכשל, מייד לאחר פתיחת המערכת, בנק ישראל ישגר למערכת הוראת תשלום רב-צדדית לחיוב חשבון הסליקה של המשתתף הכושל ולזיכוי חשבונות הסליקה של המשתתפים השורדים בסכום אותו שילם כל משתתף שורד במסגרת ההסדר, בתוספת ריבית בנק ישראל. הסדר הכשל לא נועד לטפל במצב של חדלות פירעון ידועה או קרובה לוודאית. במקרה של חדלות פירעון הטיפול יועבר לפיקוח על הבנקים.

ביאור 27 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים בהסכמים מסוג CSA - (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין בנקים בעת מסחר בנגזרים. על פי ההסכמים מידי תקופה מבוצעת מדידה של שווי כלל העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש מחוייב הצד האמור להעביר לצד השני פיקדונות בגובה סכום החשיפה, עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2016 העמידה הקבוצה לטובת בנקים פיקדונות בסכום כולל של 1.6 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 453 מיליון ש"ח).

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים, לצורך ביצוע עסקאות עתידיות סחירות כבורסות בחו"ל עבורם ועבור לקוחותיהם. ליום 31 בדצמבר 2016 הפקידה הקבוצה בבנקים הנ"ל סכום של 61 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2015 - 102 מיליון דולר). כמו כן, שעבדה הקבוצה אגרות חוב בסך 340 מיליון דולר ארה"ב. יש לציין, שלסוף שנת 2016, עיקר הביטחונות שהועברו בגין פעילות הלקוחות בעסקאות אלו היו כספי הלקוחות בהתאם להסכמי חיתום החשיפה שחתמנו עמם במהלך השנה.

הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד קבוע ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, לטובת בנק ישראל, את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים ע"ש בנק ישראל, במסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, ב-Euroclear Bank או בכל מסלוקה אחרת עליה יסכימו הבנק ובנק ישראל. הנכסים המשועבדים בחשבון ב-Euroclear Bank, או בחשבון אחר המתנהל במסלוקה מחוץ לישראל, משועבדים גם בשעבוד צף ראשון בדרגה לטובת בנק ישראל.

שעבוד זה בא להבטיח את כל התחייבויות הבנק בקשר עם אשראים שבנק ישראל נתן או ייתן לבנק והעמדת בטוחות להבטחתם, כמפורט במסמכי האשראי, למטע אשראים על פי הסכם אשראי בין בנק ישראל לבנק ואגרת חוב מובטחת מיום 21 במאי 2008.

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחייבים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בשקלים שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל.

שעבוד זה בא להבטיח אשראים שבנק ישראל יעמיד לרשות הבנק לצורך פעילות הבנק כספק שירותי נזילות בשקלים לבנק ה-CLS (Continuous Linked Settlement Bank), בצרוף ריבית ועלויות והוצאות הכרוכות במימוש השעבוד, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי הסכם האשראי שנחתם בין הצדדים לענין זה. לאומי לא ניצל אשראי מסוג זה במהלך השנים 2010-2016.

31 בדצמבר		
2015	2016	במיליון ש"ח
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
1,764	1,284	ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
השימושים בניירות ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות ערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
938	539	ניירות ערך שהושאלו בעסקאות השאלת ניירות ערך כנגד מזומן

מלבד ניירות ערך אלו, נכון ליום המאזן, הועמדו כבטחון ניירות ערך נוספים המוצגים בסעיף ניירות ערך כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבד.

בנוסף הבנק מפקיד אג"ח ממשלתיים ב-HSBC כביטחונות במקום מזומן. ניירות אלו מוחזקים בתיק הזמין.

הבנק חתם בספטמבר 2010 על שטר מישכון לפיו שיעבד לטובת בנק לאומי ארה"ב, על פי הוראות ה-Federal Reserve, פיקדונות כספיים, בקשר עם אשראים הניתנים על ידי בנק לאומי ארה"ב בבטחון התחייבויות של בנק לאומי לישראל, לגיבוי התחייבויות אלה. סכום השעבוד ליום 31 בדצמבר 2016 היה 34 מיליון דולר ארה"ב (2015 - 37 מיליון דולר ארה"ב).

ביאור 28א - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הפעילות הנ"ל כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים בהם הינם:

- סיכון אשראי הנמדד על פי סכום ההפסד המירבי הצפוי אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה. לכיסוי הסיכון נדרשים ביטחונות מהלקוח בהתאם לסיכון הנובע מהעסקאות. הביטחונות הנדרשים נכללים במסגרת הנדרש בגין סך כל חבות הלקוח.
- סיכוני שוק כוללים סיכונים הנובעים משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים לצרכן, בשערי ניירות ערך/מדדים ובשערי סחורות. סיכוני השוק הנובעים מעסקאות במכשירים נגזרים, הינם חלק מסך כל סיכוני השוק של המכשירים הפיננסיים. הפעילות במכשירים נגזרים מתבצעת במסגרת הגבולות המותרים לחשיפה לסיכוני שוק, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריונים של חברות הקבוצה.
- סיכון נזילות הנובע מאי וודאות לגבי המחיר שהבנק יצטרך לשלם לכיסוי העסקה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים אשר סחירותם, או סחירות נכס הבסיס, נמוכה. במסגרת הדרישות לביטחונות נלקח בחשבון סיכון זה.
- הפעילות הנ"ל אינה מתייחסת למכשירים נגזרים המשובצים (EMBEDDED) בפעילויות אחרות.
- ראה [ביאור 1.1](#).

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון
א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2016					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	שקל-מדד
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(X)					
3,480	-	-	-	3,480	-
Swaps					
3,480	-	-	-	3,480	-
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
3,480	-	-	-	3,480	-
(ב) נגזרים ALM ^(אוב)					
103,353	210	61,988	183	40,972	-
חוזי Futures					
206,829	11	407	189,374	4,850	12,187
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
25,216	67	9,719	15,131	299	-
אופציות שנכתבו					
24,641	67	9,719	14,556	299	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
22,349	56	2,530	12,553	7,210	-
אופציות שנכתבו					
19,780	189	2,572	12,833	4,186	-
אופציות שנקנו					
322,105	253	29,441	26,796	265,043	572
Swaps					
724,273	853	116,376	271,426	322,859	12,759
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
140,716	-	-	-	140,716	-
(ג) נגזרים אחרים ^(X)					
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
20	20	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
8,667	-	-	8,667	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
8,687	20	-	8,667	-	-
סך הכל					
736,440	873	116,376	280,093	326,339	12,759
סך הכל כללי					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2016					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
60	-	-	-	60	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
108	-	-	-	108	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
10,599	24	1,571	3,075	5,590	339
שווי הוגן ברוטו חיובי					
10,620	20	1,544	3,477	5,179	400
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
10,659	24	1,571	3,075	5,650	339
שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽¹⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
10,659	24	1,571	3,075	5,650	339
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
488	-	-	53	394	41
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
10,728	20	1,544	3,477	5,287	400
שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽¹⁾					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
10,728	20	1,544	3,477	5,287	400
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
502	-	3	283	216	-
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים מהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 51 מיליון ש"ח).

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)
א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	שקל-מדד	אחר
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
2,443	-	-	-	2,443	-
Swaps					
2,443	-	-	-	2,443	-
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
2,443	-	-	-	2,443	-
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
73,615	217	58,799	10	14,589	-
Futures					
206,650	11	366	179,448	14,300	12,525
Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
26,288	100	11,129	14,797	262	-
אופציות שנכתבו					
26,772	101	11,129	15,292	250	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
30,077	139	3,144	15,997	10,797	-
אופציות שנכתבו					
27,988	139	3,245	16,567	8,037	-
אופציות שנקנו					
325,051	299	27,384	28,668	268,113	587
Swaps					
716,441	1,006	115,196	270,779	316,348	13,112
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
137,675	-	-	-	137,675	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
40	40	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
9,086	-	-	9,086	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
9,126	40	-	9,086	-	-
סך הכל					
728,010	1,046	115,196	279,865	318,791	13,112
סך הכל כללי					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.
(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2015					
חוזי ריבית					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	שקל-מדד	אחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
1	-	-	-	-	1
שווי הוגן ברוטו חיובי					
146	-	-	-	-	146
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
11,255	46	1,245	3,245	6,375	344
שווי הוגן ברוטו חיובי					
10,984	45	1,258	3,340	5,949	392
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
1	1	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
11,256	46	1,245	3,245	6,376	344
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
11,256	46	1,245	3,245	6,376	344
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
263	-	65	147	20	31
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
11,131	46	1,258	3,340	6,095	392
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
11,131	46	1,258	3,340	6,095	392
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
525	-	37	482	6	-
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 6 מיליון ש"ח, (שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 33 מיליון ש"ח).

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)
ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2016						
סך הכל	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
במיליוני ש"ח						
10,659	1,716	11	2,074	6,737	121	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
7,407	767	11	1,365	5,264	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,798	55	-	438	1,305	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,454	894	-	271	168	121	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,811	4,550	61	1,277	3,923	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)
4,462	1,788	37	484	2,153	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
5,349	2,762	24	793	1,770	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
6,803	3,656	24	1,064	1,938	121	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
10,728	2,952	31	1,692	5,921	132	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
7,407	767	11	1,365	5,264	-	מכשירים פיננסיים
1,532	963	7	53	509	-	בטחון במזומן ששועבד
1,789	1,222	13	274	148	132	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2015						
סך הכל	ממשלות ובנקים מרכזיים	אחרים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	
במיליוני ש"ח						
11,256	2,548	6	1,880	6,653	169	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
4,863	821	6	1,085	2,951	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,079	96	-	252	731	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
5,314	1,631	-	543	2,971	169	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,805	4,963	71	1,220	3,551	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^(ד)
2,911	2,392	43	97	379	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
6,894	2,571	28	1,123	3,172	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
12,208	4,202	28	1,666	6,143	169	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
11,131	2,712	91	1,707	6,427	194	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
4,863	821	6	1,085	2,951	-	מכשירים פיננסיים
439	1	29	68	341	-	בטחון במזומן ששועבד
5,829	1,890	56	554	3,135	194	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.
 (ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 10,654 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 11,250 מיליון ש"ח).
 (ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 10,677 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 11,098 מיליון ש"ח).
 (ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מנבלות על חבות של לווה.

הערה:
 בשנים 2016 ו-2015 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 228 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה

31 בדצמבר 2016				
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים
במיליוני ש"ח				
				חוזי ריבית:
12,759	2,115	5,230	2,486	שקל - מדד
326,339	83,466	120,683	78,626	אחר
280,093	6,826	26,306	84,689	חוזי מטבע חוץ
116,376	4	1,635	22,479	חוזים בגין מניות
873	-	28	381	חוזי סחורות ואחרים
736,440	92,411	153,882	188,661	סך הכל

31 בדצמבר 2015				
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים
במיליוני ש"ח				
				חוזי ריבית:
13,112	2,775	5,537	2,416	שקל - מדד
318,791	82,316	133,621	72,142	אחר
279,865	9,533	26,429	69,908	חוזי מטבע חוץ
115,196	4	931	24,195	חוזים בגין מניות
1,046	-	19	274	חוזי סחורות ואחרים
728,010	94,628	166,537	168,935	סך הכל

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים

א. כללי

ביום 3 בנובמבר 2014 פורסם חוזר בנושא דיווח על מגזרי פעילות וקובץ שאלות ותשובות ליישום. ביום 10 בספטמבר 2015 פורסם עדכון לקובץ השאלות ותשובות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים.

החל מהדוח הכספי לרביע הראשון של שנת 2016 נדרש גילוי מלא לפי הכללים החדשים, למעט הגילוי על מגזר ניהול פיננסי. מספרי השוואה הותאמו למפרע. החל מהדוחות לרביע הראשון לשנת 2017 נדרש ליישם את הנחיות החוזר במלואן.

ב. תיאור מגזרי הפעילות העיקריים שנקבעו על פי הוראות בנק ישראל:

1. מגזר משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים זעירים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-10 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים קטנים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים בינוניים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
6. מגזר עסקים גדולים - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
7. מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות:
 - א. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקות רכש חוזר ושאלה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.
 - ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.
 - ג. פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות זמינות למכירה והשקעות בחברות כלולות של עסקים.
 - ד. אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.
8. מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי התאגיד הבנקאי (לרבות מסגרת אשראי וכו'), התאגיד הבנקאי רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים. במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הטיוב בוצע על נתוני הלקוחות החל משנת 2016 ואילך. הבנק פועל להשלמת המידע ותהליך טיוב הנתונים.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016			
פעילות בישראל			
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים
3,434	11	1,840	683
404	157	61	80
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
3,030	(146)	1,779	603
(452)	232	(179)	(32)
מחיצוניים			
בימגזרי			
2,578	86	1,600	571
1,737	161	682	318
4,315	247	2,282	889
521	1	222	(120)
סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
4,089	131	1,333	501
23	-	-	-
לחיצוניים			
בימגזרי			
4,112	131	1,333	501
(318)	115	727	508
(146)	42	257	179
(172)	73	470	329
-	-	-	-
(172)	73	470	329
42	-	4	2
(214)	73	466	327
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
רווח (הפסד) לפני מיסים			
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
116,601	601	45,718	24,835
-	-	-	-
115,714	585	45,211	24,777
114,516	615	47,572	24,178
108	-	492	368
841	-	76	3
115,202	29,199	34,468	33,279
114,884	29,188	31,565	31,891
117,863	28,696	36,535	33,026
85,860	892	71,344	25,973
85,810	893	59,027	24,378
79,493	50,439	25,949	19,999
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
יתרת חובות פגומים			
יתרת חובות בפגור מעל 90 יום			
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,317	6	1,544	526
261	80	56	45
-	-	-	-
2,578	86	1,600	571
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
אחר			
סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

פעילות חו"ל									
סך הכל	סך הכל פעילות חו"ל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
9,552	1,078	126	892	60	8,474	-	847	19	1,640
2,026	142	10	97	35	1,884	-	588	419	175
7,526	936	116	795	25	6,590	-	259	(400)	1,465
-	(30)	(64)	(83)	117	30	(10)	317	457	(303)
7,526	906	52	712	142	6,620	(10)	576	57	1,162
5,408	243	45	100	98	5,165	139	1,308	163	657
12,934	1,149	97	812	240	11,785	129	1,884	220	1,819
(125)	35	(3)	36	2	(160)	-	(64)	(33)	(687)
8,580	945	162	511	272	7,635	448	204	284	645
-	1	1	-	-	(1)	-	(26)	1	1
8,580	946	163	511	272	7,634	448	178	285	646
4,479	168	(63)	265	(34)	4,311	(319)	1,770	(32)	1,860
1,717	104	25	98	(19)	1,613	(11)	641	(11)	662
2,762	64	(88)	167	(15)	2,698	(308)	1,129	(21)	1,198
66	-	-	-	-	66	-	66	-	-
2,828	64	(88)	167	(15)	2,764	(308)	1,195	(21)	1,198
37	-	-	-	-	37	(14)	(1)	-	4
2,791	64	(88)	167	(15)	2,727	(294)	1,196	(21)	1,194
432,805	35,692	12,388	21,273	2,031	397,113	10,432	137,192	2,526	59,208
1,341	-	-	-	-	1,341	-	1,341	-	-
269,243	23,426	8	21,386	2,032	245,817	-	-	891	58,639
265,450	23,946	37	23,019	890	241,504	-	-	1,486	53,137
3,653	608	-	558	50	3,045	-	-	451	1,626
1,003	64	-	63	1	939	-	-	-	19
402,836	27,716	1,580	17,437	8,699	375,120	11,482	39,565	59,267	52,658
337,209	26,275	446	17,196	8,633	310,934	-	-	54,836	48,570
346,854	26,721	872	19,779	6,070	320,133	-	-	55,862	48,151
298,439	30,814	2,678	26,716	1,420	267,625	16,338	21,880	558	44,780
292,165	31,477	2,847	27,757	873	260,688	17,002	17,219	1,111	55,248
800,724	19,874	2,852	2,547	14,475	780,850	-	37,557	499,364	68,049
8,697	942	542	381	19	7,755	-	2,230	15	1,117
(1,224)	(126)	(580)	331	123	(1,098)	-	(1,623)	39	44
53	90	90	-	-	(37)	(10)	(31)	3	1
7,526	906	52	712	142	6,620	(10)	576	57	1,162

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 ^(ד)			
פעילות בישראל			
מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים
3,051	6	2,189	688
288	112	48	38
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית לחיצוניים			
הכנסות ריבית, נטו:			
2,763	(106)	2,141	650
(315)	168	(466)	(67)
מחיצוניים			
בימגזרי			
2,448	62	1,675	583
1,673	172	828	372
סך הכנסות ריבית, נטו			
סך הכנסות שאינן מריבית			
סך כל הכנסות			
297	(7)	218	(82)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,987	150	1,500	488
(71)	-	-	-
לחיצוניים			
בימגזרי			
3,916	150	1,500	488
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
(92)	91	785	549
רווח (הפסד) לפני מיסים			
(63)	33	279	192
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
(29)	58	506	357
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס			
(29)	58	506	357
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
34	-	3	1
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
(63)	58	503	356
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
112,260	539	55,210	25,520
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
111,027	516	54,285	23,975
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
116,005	613	57,773	24,588
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
48	-	1,026	368
יתרת חובות פגומים			
858	-	48	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
105,236	25,402	39,834	25,989
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
104,757	25,398	36,566	24,081
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
110,674	26,097	41,581	25,950
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
82,652	870	70,320	27,068
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
85,040	902	63,461	26,952
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
89,027	53,958	38,356	21,482
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,214	5	1,627	558
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור			
234	57	48	25
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור			
אחר			
2,448	62	1,675	583
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) הוצג מחדש. לתיאור בדבר אופן זיהוי המגזרים בשנים קודמות ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2015](#).

פעילות חו"ל										
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך הכל	אחר	פעילות עסקית	אנשים פרטיים	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	מגזר ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים
8,784	1,002	96	826	80	7,782	-	557	7	1,284	
1,666	128	22	61	45	1,538	-	535	346	171	
7,118	874	74	765	35	6,244	-	22	(339)	1,113	
-	(20)	(37)	(104)	121	20	14	490	375	(179)	
7,118	854	37	661	156	6,264	14	512	36	934	
6,297	739	480	127	132	5,558	197	1,654	163	499	
13,415	1,593	517	788	288	11,822	211	2,166	199	1,433	
199	44	(4)	42	6	155	-	(44)	23	(250)	
8,836	1,199	374	514	311	7,637	553	163	259	537	
-	-	-	-	-	-	-	69	1	1	
8,836	1,199	374	514	311	7,637	553	232	260	538	
4,380	350	147	232	(29)	4,030	(342)	1,978	(84)	1,145	
1,691	230	162	86	(18)	1,461	(22)	663	(30)	409	
2,689	120	(15)	146	(11)	2,569	(320)	1,315	(54)	736	
177	-	-	-	-	177	-	177	-	-	
2,866	120	(15)	146	(11)	2,746	(320)	1,492	(54)	736	
31	(5)	(5)	-	-	36	(4)	(1)	-	3	
2,835	125	(10)	146	(11)	2,710	(316)	1,493	(54)	733	
407,383	34,530	11,824	19,935	2,771	372,853	11,159	119,794	1,237	47,134	
1,343	-	-	-	-	1,343	-	1,343	-	-	
258,680	22,910	38	20,073	2,799	235,770	-	-	517	45,450	
265,070	23,788	54	21,350	2,384	241,282	-	-	713	41,590	
3,921	780	-	745	35	3,141	-	-	60	1,639	
942	24	-	6	18	918	-	-	-	12	
379,774	28,979	1,441	15,266	12,272	350,795	8,941	40,136	57,238	48,019	
314,737	27,398	127	15,016	12,255	287,339	21	-	52,934	43,582	
328,693	26,563	398	16,468	9,697	302,130	-	-	55,889	41,939	
302,305	30,232	2,713	25,962	1,557	272,073	13,682	26,518	665	50,298	
302,633	31,460	2,367	28,035	1,058	271,173	14,631	21,087	692	58,408	
821,639	27,631	1,883	3,410	22,338	794,008	-	44,175	465,195	81,815	
8,170	908	507	369	32	7,262	-	1,942	7	909	
(945)	(125)	(541)	292	124	(820)	-	(1,235)	26	25	
(107)	71	71	-	-	(178)	14	(195)	3	-	
7,118	854	37	661	156	6,264	14	512	36	934	

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016									
מגזר משקי בית					מגזר בנקאות פרטית				
סך הכל אנשים פרטיים	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	
3,445	11	8	-	3	3,434	1,511	246	1,677	הכנסות ריבית מחיצוניים
561	157	157	-	-	404	404	-	-	הוצאות ריבית מחיצוניים
									הכנסות ריבית, נטו:
2,884	(146)	(149)	-	3	3,030	1,107	246	1,677	מחיצוניים
(220)	232	234	-	(2)	(452)	513	(4)	(961)	בינגזרי
2,664	86	85	-	1	2,578	1,620	242	716	סך הכנסות ריבית, נטו
1,898	161	158	3	-	1,737	816	876	45	סך הכנסות שאינן מריבית
4,562	247	243	3	1	4,315	2,436	1,118	761	סך כל הכנסות
522	1	-	1	-	521	448	76	(3)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
									הוצאות תפעוליות ואחרות:
4,220	131	127	3	1	4,089	3,090	719	280	לחיצוניים
23	-	-	-	-	23	-	22	1	בינגזרי
4,243	131	127	3	1	4,112	3,090	741	281	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(203)	115	116	(1)	-	(318)	(1,102)	301	483	רווח (הפסד) לפני מיסים
(104)	42	42	-	-	(146)	(395)	78	171	הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח
(99)	73	74	(1)	-	(172)	(707)	223	312	רווח (הפסד) לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
(99)	73	74	(1)	-	(172)	(707)	223	312	רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
42	-	-	-	-	42	-	42	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(141)	73	74	(1)	-	(214)	(707)	181	312	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
117,202	601	351	98	152	116,601	29,484	10,967	76,150	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
116,299	585	335	98	152	115,714	28,614	10,950	76,150	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
115,131	615	373	98	144	114,516	29,251	11,337	73,928	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
108	-	-	-	-	108	91	17	-	יתרת חובות פגומים
841	-	-	-	-	841	126	-	715	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
144,401	29,199	29,199	-	-	115,202	115,061	141	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
144,072	29,188	29,188	-	-	114,884	114,805	79	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
146,559	28,696	28,696	-	-	117,863	117,795	68	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
86,752	892	541	142	209	85,860	21,577	9,751	54,532	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
86,703	893	542	142	209	85,810	21,564	9,746	54,500	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
129,932	50,439	50,439	-	-	79,493	79,493	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
									פיצול הכנסות ריבית, נטו:
2,323	6	5	-	1	2,317	1,359	242	716	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
341	80	80	-	-	261	261	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אחר
2,664	86	85	-	1	2,578	1,620	242	716	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביע או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
מגזר משקי בית					מגזר בנקאות פרטית				
סך הכל	סך פרטיים	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור	סך הכל	אחר	כרטיסי אשראי	הלוואות לדיור
3,057	6	6	-	-	-	3,051	1,479	237	1,335
400	112	112	-	-	-	288	286	2	-
2,657	(106)	(106)	-	-	-	2,763	1,193	235	1,335
(147)	168	168	-	-	(315)	363	(7)	(671)	-
2,510	62	62	-	-	-	2,448	1,556	228	664
1,845	172	170	2	-	-	1,673	897	730	46
4,355	234	232	2	-	-	4,121	2,453	958	710
290	(7)	(8)	1	-	-	297	243	42	12
4,137	150	147	2	1	1	3,987	2,945	729	313
(71)	-	-	-	-	-	(71)	-	(71)	-
4,066	150	147	2	1	1	3,916	2,945	658	313
(1)	91	93	(1)	(1)	(1)	(92)	(735)	258	385
(30)	33	33	-	-	-	(63)	(268)	69	136
29	58	60	(1)	(1)	(1)	(29)	(467)	189	249
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	58	60	(1)	(1)	(1)	(29)	(467)	189	249
34	-	-	-	-	-	34	-	34	-
(5)	58	60	(1)	(1)	(1)	(63)	(467)	155	249
112,799	539	316	94	129	129	112,260	27,644	10,369	74,247
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
111,543	516	293	94	129	129	111,027	26,631	10,200	74,196
116,618	613	362	98	153	153	116,005	28,591	10,633	76,781
48	-	-	-	-	-	48	48	-	-
858	-	-	-	-	-	858	108	-	750
130,638	25,402	25,402	-	-	-	105,236	104,948	288	-
130,155	25,398	25,398	-	-	-	104,757	104,688	69	-
136,771	26,097	26,097	-	-	-	110,674	110,609	65	-
83,522	870	527	139	204	204	82,652	20,909	8,899	52,844
85,942	902	547	144	211	211	85,040	21,513	9,156	54,371
142,985	53,958	53,958	-	-	-	89,027	89,027	-	-
2,219	5	5	-	-	-	2,214	1,324	226	664
291	57	57	-	-	-	234	232	2	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,510	62	62	-	-	-	2,448	1,556	228	664

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביעי או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בנייהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016										
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים				מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	
4,163	1,640	990	650	683	462	221	1,840	1,258	582	הכנסות ריבית מחיצוניים
316	175	165	10	80	74	6	61	50	11	הוצאות ריבית מחיצוניים
										הכנסות ריבית, נטו:
3,847	1,465	825	640	603	388	215	1,779	1,208	571	מחיצוניים
(514)	(303)	(148)	(155)	(32)	6	(38)	(179)	(92)	(87)	בימגזרי
3,333	1,162	677	485	571	394	177	1,600	1,116	484	סך הכנסות ריבית, נטו
1,657	657	355	302	318	261	57	682	570	112	סך הכנסות שאינן מריבית
235	83	83	-	36	36	-	116	110	6	מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי
4,990	1,819	1,032	787	889	655	234	2,282	1,686	596	סך כל הכנסות
(585)	(687)	(406)	(281)	(120)	(76)	(44)	222	203	19	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
										הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,479	645	491	154	501	433	68	1,333	1,116	217	לחיצוניים
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	בימגזרי
2,480	646	492	154	501	433	68	1,333	1,116	217	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
3,095	1,860	946	914	508	298	210	727	367	360	רווח לפני מיסים
1,098	662	336	326	179	104	75	257	128	129	הפרשה למיסים על הרווח
1,997	1,198	610	588	329	194	135	470	239	231	רווח לאחר מיסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס
1,997	1,198	610	588	329	194	135	470	239	231	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10	4	4	-	2	2	-	4	4	-	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,987	1,194	606	588	327	192	135	466	235	231	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
129,761	59,208	38,933	20,275	24,835	16,769	8,066	45,718	31,245	14,473	יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)
128,627	58,639	38,414	20,225	24,777	16,739	8,038	45,211	30,881	14,330	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)
124,887	53,137	35,175	17,962	24,178	16,959	7,219	47,572	31,974	15,598	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
2,486	1,626	1,003	623	368	285	83	492	283	209	יתרת חובות פגומים
98	19	7	12	3	-	3	76	61	15	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
120,405	52,658	43,940	8,718	33,279	28,763	4,516	34,468	27,679	6,789	יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)
112,026	48,570	40,417	8,153	31,891	27,456	4,435	31,565	24,960	6,605	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)
117,712	48,151	40,058	8,093	33,026	28,369	4,657	36,535	28,384	8,151	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
142,097	44,780	29,490	15,290	25,973	18,231	7,742	71,344	48,156	23,188	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}
138,653	55,248	36,382	18,866	24,378	17,112	7,266	59,027	39,842	19,185	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)
113,997	68,049	54,191	13,858	19,999	17,298	2,701	25,949	22,710	3,239	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}
										פיצול הכנסות ריבית, נטו:
3,187	1,117	639	478	526	354	172	1,544	1,072	472	מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור
145	44	37	7	45	40	5	56	44	12	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	אחר
3,333	1,162	677	485	571	394	177	1,600	1,116	484	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביעי או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29 - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015									
מגזר עסקים גדולים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים קטנים וזעירים			
סך הכל	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן	סך הכל	אחר	בינוני ונדל"ן
4,161	1,284	907	377	688	459	229	2,189	1,430	759
257	171	163	8	38	35	3	48	37	11
הכנסות ריבית מחיצוניים									
הוצאות ריבית מחיצוניים									
הכנסות ריבית, נטו:									
3,904	1,113	744	369	650	424	226	2,141	1,393	748
(712)	(179)	(116)	(63)	(67)	(27)	(40)	(466)	(299)	(167)
מחיצוניים									
בימגזרי									
3,192	934	628	306	583	397	186	1,675	1,094	581
1,699	499	293	206	372	261	111	828	636	192
סך הכנסות ריבית, נטו									
מזה: הכנסות מרטיסי אשראי									
224	76	76	-	33	33	-	115	109	6
סך כל הכנסות									
4,891	1,433	921	512	955	658	297	2,503	1,730	773
(114)	(250)	(141)	(109)	(82)	(56)	(26)	218	121	97
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי									
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
2,525	537	447	90	488	416	72	1,500	1,222	278
לחיצוניים									
1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
בימגזרי									
2,526	538	448	90	488	416	72	1,500	1,222	278
סך הוצאות תפעוליות ואחרות									
2,479	1,145	614	531	549	298	251	785	387	398
רווח לפני מיסים									
880	409	218	191	192	102	90	279	136	143
הפרשה למיסים על הרווח									
1,599	736	396	340	357	196	161	506	251	255
רווח לאחר מיסים									
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס									
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
1,599	736	396	340	357	196	161	506	251	255
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
7	3	3	-	1	1	-	3	3	-
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק									
1,592	733	393	340	356	195	161	503	248	255
127,864	47,134	35,360	11,774	25,520	18,004	7,516	55,210	33,140	22,070
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)									
123,710	45,450	34,049	11,401	23,975	16,570	7,405	54,285	32,499	21,786
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)									
123,951	41,590	30,881	10,709	24,588	17,227	7,361	57,773	33,818	23,955
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח									
3,033	1,639	953	686	368	286	82	1,026	303	723
יתרת חובות פגומים									
60	12	8	4	-	-	-	48	37	11
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום									
113,842	48,019	42,303	5,716	25,989	22,033	3,956	39,834	31,099	8,735
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)									
104,229	43,582	38,244	5,338	24,081	20,367	3,714	36,566	28,120	8,446
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)									
109,470	41,939	36,978	4,961	25,950	22,146	3,804	41,581	31,985	9,596
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח									
147,686	50,298	33,387	16,911	27,068	18,999	8,069	70,320	47,478	22,842
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}									
148,821	58,408	38,770	19,638	26,952	18,918	8,034	63,461	42,847	20,614
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)									
14,1653	81,815	67,110	14,705	21,482	18,534	2,948	38,356	31,350	7,006
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}									
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
3,094	909	607	302	558	376	182	1,627	1,058	569
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור									
98	25	21	4	25	21	4	48	36	12
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
אחר									
3,192	934	628	306	583	397	186	1,675	1,094	581
סך הכל הכנסות ריבית, נטו									

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רביעי או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 29א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים (א)

31 בדצמבר 2016								
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	לוקסמבורג	שוויץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל
במיליוני ש"ח								
12,934	1,259	-	61	35	(4)	311	856	11,675
סך כל ההכנסות (הוצאות) ^(ב)								
2,791	64	9	(2)	24	(58)	(16)	107	2,727
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק								
438,603	37,895	14	1,133	21	73	8,224	28,430	400,708
סך כל הנכסים								
31 בדצמבר 2015								
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	לוקסמבורג	שוויץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל
במיליוני ש"ח								
13,415	1,623	6	63	27	69	332	1,126	11,792
סך כל ההכנסות (הוצאות) ^(ב)								
2,835	125	15	(51)	(35)	(127)	81	242	2,710
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק								
416,499	35,122	16	1,158	505	609	9,149	23,685	381,377
סך כל הנכסים								
31 בדצמבר 2014								
סך הכל מאוחד	סך הכל מחוץ לישראל	אחר	רומניה	לוקסמבורג	שוויץ	בריטניה	ארה"ב	ישראל
במיליוני ש"ח								
12,504	1,393	19	63	(36)	251	423	673	11,111
סך כל ההכנסות (הוצאות) ^(ב)								
1,413	(725)	15	(58)	(29)	(554)	83	(182)	2,138
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק								
396,984	36,299	186	1,249	756	5,105	8,778	20,225	360,685
סך כל הנכסים								

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.
(ב) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.

ביאור 229 - מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

א. כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק ובהתאם להחלטת הנהלת הבנק והדירקטוריון.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

הבנק בארץ מאורגן בשישה קווי עסקים:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים כולל את מערך המשכנתאות ומערך בנקאות פרטית.

2. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.

3. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.

4. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.

5. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות וניהול השקעות נכסים פיננסיים.

6. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.

תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.

1. הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.

2. הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.

3. הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, וכן מועמסות על קווי העסקים ההוצאות של יחידות המטה הנותנות להם שירותים.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי הדירקטוריון וההנהלה. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

ביאור 229 - מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

לשנה שהסתיימה ביום 2016									
במיליוני ש"ח									
בנק									
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	בנקאית	
7,526	937	237	(1)	650	526	521	895	3,761	הכנסות ריבית נטו
5,408	8	1,130	686	863	343	209	401	1,768	הכנסות שאינן מריבית
12,934	945	1,367	685	1,513	869	730	1,296	5,529	סך כל ההכנסות
(125)	(2)	37	(20)	(55)	(392)	(376)	(72)	755	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,580	944	905	625	368	176	356	701	4,505	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,479	3	425	80	1,200	1,085	750	667	269	רווח לפני מס
1,717	69	218	5	431	389	269	240	96	הוצאות מס
2,791	(66)	231	75	774	696	481	427	173	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2016									
261,913	23,567	7,407	2,966	3,779	21,229	30,238	34,089	138,638	אשראי לציבור, נטו
346,854	26,722	68	40	59,696	7,702	19,772	41,698	191,156	פיקדונות הציבור
820,681	19,244	189,681	25,503	362,413	1,814	18,607	26,781	176,638	נכסים בניהול
לשנה שהסתיימה ביום 2015									
במיליוני ש"ח									
בנק									
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	בנקאית	
7,118	870	191	-	644	536	573	822	3,482	הכנסות ריבית נטו
6,297	627	1,461	948	431	361	205	416	1,848	הכנסות שאינן מריבית
13,415	1,497	1,652	948	1,075	897	778	1,238	5,330	סך כל ההכנסות
199	12	13	(84)	(24)	78	(140)	(126)	470	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,836	1,201	864	644	316	173	360	741	4,537	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,380	284	775	388	783	646	558	623	323	רווח לפני מס
1,691	219	238	174	279	232	201	224	124	הוצאות מס
2,835	70	550	214	632	414	357	399	199	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרות ליום 31 בדצמבר 2015									
261,399	23,344	6,173	2,945	2,887	24,275	30,762	33,109	137,904	אשראי לציבור, נטו
328,693	26,562	65	178	59,350	6,859	20,150	41,720	173,809	פיקדונות הציבור
797,906	19,382	185,883	28,824	333,278	1,419	17,613	28,470	183,037	נכסים בניהול

ביאור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח						
2,981 ^(א)	513	659 ^(ב)	4,153	4,156	3	4,156
(571)	(9)	457	(123)	(125)	(2)	(125)
(524)	(31)	(691)	(1,246)	(1,246)	-	(1,246)
843	-	400	1,243	1,243	-	1,243
319	(31)	(291)	(3)	(3)	-	(3)
(2)	-	-	(2)	(2)	-	(2)
2,727	473	825	4,025	4,026	1	4,026
452	-	36	488	488	-	488
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח						
3,365 ^(א)	513	604 ^(ב)	4,482	4,486	4	4,486
(123)	14	309	200	199	(1)	199
(676)	(12)	(614)	(1,302)	(1,302)	-	(1,302)
410	-	361	771	771	-	771
(266)	(12)	(253)	(531)	(531)	-	(531)
5	(2)	(1)	2	2	-	2
2,981	513	659	4,153	4,156	3	4,156
449	-	33	482	482	-	482

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סווג מחדש.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
סך	בנקים	סך	פרטי	דיוור	מסחרי	
הכל	וממשלות	הכל	אחר			במיליוני ש"ח
4,297	2	4,295	448 ^(ב)	498	3,349 ^(ב)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
472	2	470	356	24	90	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,148)	-	(1,148)	(560)	(10)	(578)	מחיקות חשבונאיות
843	-	843	364	-	479	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(305)	-	(305)	(196)	(10)	(99)	מחיקות חשבונאיות נטו
22	-	22	(4)	1	25	התאמות מתרגום דוחות כספיים
4,486	4	4,482	604	513	3,365	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה ¹
494	-	494	47	1	446	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) סווג מחדש.

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

31 בדצמבר 2016						
אשראי לציבור						
סך	בנקים	סך	פרטי	דיוור	מסחרי	
הכל	וממשלות	הכל	אחר			במיליוני ש"ח
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):						
120,997	7,890	113,107	512	45	112,550	שנבדקו על בסיס פרטני
156,491	4,148	152,343	38,045	79,086	35,212	שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹
79,565	-	79,565	-	78,656	909 ^(א)	¹ מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
277,488	12,038	265,450	38,557	79,131	147,762	סך הכל חובות ^(א)
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):						
2,134	1	2,133	214	6	1,913	שנבדקו על בסיס פרטני
1,404	-	1,404	575	467	362	שנבדקו על בסיס קבוצתי ²
462	-	462	-	462 ^(ב)	-	² מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
3,538	1	3,537	789	473	2,275	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
683	-	683	12	-	671	מזה: בגין חובות פגומים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 294 מיליון ש"ח.
(ג) יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2015					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
שנבדקו על בסיס פרטני	107,182 ^(ד)	45	1,438 ^(ד)	108,665	116,180
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹	38,097	81,760	36,548	156,405	159,659
¹ מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1,014 ^(ב)	80,616	-	81,630	81,630
סך הכל חובות ^(א)	145,279	81,805	37,986	265,070	275,839
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
שנבדקו על בסיס פרטני	2,177	15	45 ^(ד)	2,237	2,240
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²	355 ^(ד)	498	581	1,434	1,434
² מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור	1	497 ^(ב)	-	498	498
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	2,532	513	626	3,671	3,674
מזה: בגין חובות פגומים	816 ^(ה)	-	51 ^(ה)	867	867

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 310 מיליון ש"ח.
- (ג) יתרת הלוואות כדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ד) סווג מחדש.
- (ה) הוצג מחדש.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

31 בדצמבר 2016					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
כפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	כפיגור של 90 ימים או יותר ^(ה)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
58	19	15,576	264	275	15,037
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ד)					
35	12	23,878	637	360	22,881
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(ד)					
2	2	10,854	459	5	10,390
שרותים פיננסיים					
144	65	68,414	1,550	1,745	65,119
מסחרי - אחר					
239	98	118,722	2,910	2,385	113,427
סך הכל מסחרי					
530	719	78,645	-	719 ^(ו)	77,926
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
252	122	38,141	108	531	37,502
אנשים פרטיים - אחר					
1,021	939	235,508	3,018	3,635	228,855
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,742	-	-	1,742
בנקים בישראל					
-	-	206	-	-	206
ממשלת ישראל					
1,021	939	237,456	3,018	3,635	230,803
סך הכל פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
14	3	9,540	325	5	9,210
בינוי ונדל"ן ^(ד)					
56	60	19,500	260	405	18,835
מסחרי - אחר					
70	63	29,040	585	410	28,045
סך הכל מסחרי					
3	1	902	50	1	851
אנשים פרטיים					
73	64	29,942	635	411	28,896
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	9,654	-	-	9,654
בנקים בחו"ל					
-	-	436	-	-	436
ממשלות בחו"ל					
73	64	40,032	635	411	38,986
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,094	1,003	265,450	3,653	4,046	257,751
סך הכל ציבור					
-	-	11,396	-	-	11,396
סך הכל בנקים					
-	-	642	-	-	642
סך הכל ממשלות					
1,094	1,003	277,488	3,653	4,046	269,789
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 224](#).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2015					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ה)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
33	11	15,688	563	420	14,705
13	6	24,653	918	553	23,182
1	2	9,570	62	13	9,495
108	42	67,314	1,502	1,798	64,014
155	61	117,225	3,045	2,784	111,396
481	753	80,633	-	781 ^(ו)	79,852
187	105	36,991	60	385	36,546
823	919	234,849	3,105	3,950	227,794
-	-	2,146	-	-	2,146
-	-	262	-	-	262
823	919	237,257	3,105	3,950	230,202
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
113	4	9,571	434	66	9,071 ^(ז)
128	2	18,483	330	368	17,785 ^(ז)
241	6	28,054	764	434	26,856
4	17	2,167	52	19	2,096 ^(ז)
245	23	30,221	816	453	28,952
-	-	8,170	-	-	8,170
-	-	191	-	-	191
245	23	38,582	816	453	37,313
1,068	942	265,070	3,921	4,403	256,746
-	-	10,316	-	-	10,316
-	-	453	-	-	453
1,068	942	275,839	3,921	4,403	267,515

ראה הערות [בעמוד 242](#).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 30.2.30](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 674 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 503 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 114 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 144 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) בשנת 2016 3% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעור LTV העולים על 85% (בשנת 2015 - 5.3%).
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 31 בדצמבר 2016, בסך של 1003 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 220 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיור ו-719 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיור, כאשר מתוכן סך של 166 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 127 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.
- (ט) סווג מחדש.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות^(א)

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך יום פיגור אחד ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2016				
	יתרת (ב) חובות פגומים	יתרת (א) חובות פגומים	יתרת (ב) חובות פגומים	יתרת (א) חובות פגומים
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת (ב) חובות פגומים	סך הכל יתרת (א) חובות פגומים	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (א)	בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית (א)
			יתרת הפרשה פרטנית (א)	יתרת הפרשה פרטנית (א)
			פרטנית (א)	פרטנית (א)
				במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
				בינוי ונדל"ן - בינוי
790	264	210	24	54
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1,773	637	505	76	132
				שרותים פיננסיים
958	459	458	1	1
				מסחרי - אחר
4,630	1,550	912	390	638
				סך הכל מסחרי
8,151	2,910	2,085	491	825
				אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
-	-	-	-	-
				אנשים פרטיים - אחר
2,199	108	88	3	20
				סך הכל ציבור - פעילות בישראל
10,350	3,018	2,173	494	845
				בנקים בישראל
-	-	-	-	-
				ממשלת ישראל
-	-	-	-	-
				סך הכל פעילות בישראל
10,350	3,018	2,173	494	845
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
				בינוי ונדל"ן
467	325	109	107	216
				מסחרי - אחר
587	260	80	73	180
				סך הכל מסחרי
1,054	585	189	180	396
				אנשים פרטיים
108	50	34	9	16
				סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
1,162	635	223	189	412
				בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-
				ממשלות בחו"ל
-	-	-	-	-
				סך הכל פעילות בחו"ל
1,162	635	223	189	412
				סך הכל ציבור
11,512	3,653	2,396	683	1,257
				סך הכל בנקים
-	-	-	-	-
				סך הכל ממשלות
-	-	-	-	-
				סך הכל
11,512	3,653	2,396	683	1,257
מזה:				
				נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	2,483	1,545	481	938
	2,058	1,756	109	302
				חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015			2016		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) של הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	יתרה ^(ב) של הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	ממוצעת של חובות פגומים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
12	12	582	1	2	288
בינוי ונדל"ן - בינוי					
16	16	1,208	3	6	684
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
7	7	36	-	1	226
שרותים פיננסיים					
32	49	1,512	25	33	1,657
מסחרי - אחר					
67	84	3,338	29	42	2,855
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור					
21	21	86	1	3	137
אנשים פרטיים - אחר					
88	105	3,424	30	45	2,992
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בישראל					
-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל					
88	105	3,424	30	45	2,992
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
12	12	517	6	7	353
בינוי ונדל"ן					
9	9	450	7	8	299
מסחרי - אחר					
21	21	967	13	15	652
סך הכל מסחרי					
2	2	55	4	4	40
אנשים פרטיים					
23	23	1,022	17	19	692
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל					
-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל					
23	23	1,022	17	19	692
סך הכל פעילות בחו"ל					
111	128	4,446	47	64	3,684
סך הכל ציבור					
-	-	-	-	-	-
סך הכל בנקים					
-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות					
111	128 ^(ד)	4,446	47	64 ^(ד)	3,684
סך הכל					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 326 מיליון ש"ח (2015-361 מיליון ש"ח).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(א)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
10	10	501
בינוי ונדל"ן - בינוי		
13	13	1,404
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן		
2	2	150
שרותים פיננסיים		
38	39	1,612
מסחרי - אחר		
63	64	3,667
סך הכל מסחרי		
-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור		
20	20	105
אנשים פרטיים - אחר		
83	84	3,772
סך הכל ציבור - פעילות בישראל		
-	-	-
בנקים בישראל		
-	-	-
ממשלת ישראל		
83	84	3,772
סך הכל פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
8	8	674
בינוי ונדל"ן		
14	14	804
מסחרי - אחר		
22	22	1,478
סך הכל מסחרי		
1	1	71
אנשים פרטיים		
23	23	1,549
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל		
-	-	-
בנקים בחו"ל		
-	-	-
ממשלות בחו"ל		
23	23	1,549
סך הכל פעילות בחו"ל		
106	107	5,321
סך הכל ציבור		
-	-	-
סך הכל בנקים		
-	-	-
סך הכל ממשלות		
106	107 ^(ד)	5,321
סך הכל		

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 401 מיליון ש"ח.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש^(ה)

31 בדצמבר							
2015				2016			
צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר שאינו צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)
סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)	סך הכל ^(ג)
פעילות לווים בישראל							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
470	14	-	456	212	13	-	199
בינוי ונדל"ן - בינוי							
617	4	-	613	394	44	4	346
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן							
1	-	-	1	405	-	-	405
שרותים פיננסיים							
548	29	-	519	614	217	2	395
מסחרי - אחר							
1,636	47	-	1,589	1,625	274	6	1,345
סך הכל מסחרי							
-	-	-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור							
56	-	-	56	77	23	2	52
אנשים פרטיים - אחר							
1,692	47	-	1,645	1,702	297	8	1,397
סך הכל ציבור - פעילות בישראל							
-	-	-	-	-	-	-	-
בנקים בישראל							
-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל							
1,692	47	-	1,645	1,702	297	8	1,397
סך הכל פעילות בישראל							
פעילות לווים בחו"ל							
<u>ציבור-מסחרי</u>							
413	267	-	146	235	83	-	152
בינוי ונדל"ן							
143	103	-	40	111	49	-	62
מסחרי - אחר							
556	370	-	186	346	132	-	214
סך הכל מסחרי							
30	22	-	8	10	5	-	5
אנשים פרטיים							
586	392	-	194	356	137	-	219
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל							
-	-	-	-	-	-	-	-
בנקים בחו"ל							
-	-	-	-	-	-	-	-
ממשלות בחו"ל							
586	392	-	194	356	137	-	219
סך הכל פעילות בחו"ל							
2,278	439	-	1,839	2,058	434	8	1,616
סך הכל ציבור							
-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל בנקים							
-	-	-	-	-	-	-	-
סך הכל ממשלות							
2,278	439	-	1,839	2,058	434	8	1,616
סך הכל							

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) עד ליום 30 יוני 2016 חובות בעייתיים בארגון מחדש בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים לא צברו ריבית. ביום 30 ביולי 2016 עודכנה המתודולוגיה כך שצבירת הריבית מתאפשרת במקרים אלו. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא.

(ה) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח](#).

ההתייבויות לתת אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2016 בסך 16 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015 - 43 מיליון ש"ח).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש^(ב) (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015			2016		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
70	72	33	179	183	195
26	28	4	144	146	29
-	-	-	405	410	14
102	109	105	75	85	918
198	209	142	803	824	1,156
-	-	-	-	-	-
9	9	961	57	72	5,471
207	218	1,103	860	896	6,627
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
207	218	1,103	860	896	6,627
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
41	42	21	27	28	5
73	75	25	58	58	17
114	117	46	85	86	22
2	2	6	1	1	5
116	119	52	86	87	27
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
116	119	52	86	87	27
323	337	1,155	946	983	6,654
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
323	337	1,155	946	983	6,654

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח.](#)

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש^(ב) (המשך)
 1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
27	241	241
		בינוי ונדל"ן - בינוי
11	385	379
		בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	-	-
		שרותים פיננסיים
96	150	144
		מסחרי - אחר
134	776	764
		סך הכל מסחרי
-	-	-
		אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
855	10	10
		אנשים פרטיים - אחר
989	786	774
		סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-
		בנקים בישראל
-	-	-
		ממשלת ישראל
989	786	774
		סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
12	142	142
		בינוי ונדל"ן
49	211	205
		מסחרי - אחר
61	353	347
		סך הכל מסחרי
12	2	2
		אנשים פרטיים
73	355	349
		סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-
		בנקים בחו"ל
-	-	-
		ממשלות בחו"ל
73	355	349
		סך הכל פעילות בחו"ל
1,062	1,141	1,123
		סך הכל ציבור
-	-	-
		סך הכל בנקים
-	-	-
		סך הכל ממשלות
1,062	1,141	1,123
		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח](#).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

2. ארגונים מחדש שכשלו^{(ב) (כידוה)}

31 בדצמבר					
2014		2015		2016	
יתרת חוב רשומה ⁽²⁾	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ⁽²⁾	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ⁽²⁾	מספר חוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
19	30	14	27	6	67
106	12	7	10	6	6
-	1	-	-	-	6
43	109	37	128	19	309
168	152	58	165	31	388
-	-	-	-	-	-
4	437	10	564	10	2,114
172	589	68	729	41	2,502
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
172	589	68	729	41	2,502
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
16	3	13	8	10	4
69	25	4	9	44	10
85	28	17	17	54	14
1	8	1	4	-	-
86	36	18	21	54	14
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
86	36	18	21	54	14
258	625	86	750	95	2,516
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
258	625	86	750	95	2,516

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

(ד) החל מיום 1 ביולי 2015 מיישם הבנק עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, אשר מחייב, בין היתר, כי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי שאורגנו מחדש וארגון מחדש כשל יימחקו לכל המאוחר תוך 60 יום. הבנק יישם את ההוראה בדרך של מכאן ולהבא.

(ה) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח](#).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

31 בדצמבר 2016					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	¹ מזה: ריבית משתנה	¹ מזה: בולט ובלון	סך הכל ¹		
במיליוני ש"ח					
1,681	33,256	2,738	50,306	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
216	20,339	879	28,740	מעל 60%	
27	56	24	85		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,924	53,651	3,641	79,131		סך הכל

31 בדצמבר 2015 ^(א)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל	¹ מזה: ריבית משתנה	¹ מזה: בולט ובלון	סך הכל ¹		
במיליוני ש"ח					
3,695	35,715	3,768	51,388	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
466	21,898	1,151	30,372	מעל 60%	
56	10	1	45		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
4,217	57,623	4,920	81,805		סך הכל

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת הפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול הפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי הפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.
- (ג) הוצג מחדש.

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

31 בדצמבר 2016				
סיכון אשראי חוץ מאזני ^{(א)(ב)}	אשראי ^(א)	מספר לוויים ^(ג)	תקרת האשראי	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח	מ
	במיליוני ש"ח		עד	
2,122	698	708,310	10	0
3,879	1,859	375,681	20	10
6,971	4,494	391,419	40	20
7,976	9,034	300,325	80	40
5,531	12,751	169,217	150	80
3,783	16,452	96,854	300	150
3,196	26,257	68,448	600	300
4,201	41,003	54,083	1,200	600
2,503	19,361	14,588	2,000	1,200
2,688	14,126	6,174	4,000	2,000
2,924	11,126	2,516	8,000	4,000
5,108	18,097	1,855	20,000	8,000
5,614	16,746	798	40,000	20,000
19,520	46,667	815	200,000	40,000
11,011	12,674	86	400,000	200,000
12,573	10,403	42	800,000	400,000
4,690	3,849	9	1,200,000	800,000
432	869	1	1,600,000	1,200,000
789	2,895	2	1,888,678	1,600,000
105,511	269,361	2,191,223		סך הכל

31 בדצמבר 2015				
סיכון אשראי חוץ מאזני ^{(א)(ב)}	אשראי ^(א)	מספר לוויים ^(ג)	תקרת האשראי	
			אשראי ללווה באלפי ש"ח	מ
	במיליוני ש"ח		עד	
1,952	794	717,725	10	0
3,697	1,882	363,771	20	10
6,565	4,514	377,455	40	20
7,805	8,720	291,379	80	40
5,437	12,190	163,182	150	80
3,640	15,649	91,885	300	150
2,964	25,692	66,366	600	300
4,234	41,477	54,691	1,200	600
2,687	19,461	14,731	2,000	1,200
2,665	14,264	6,256	4,000	2,000
3,211	11,549	2,612	8,000	4,000
4,599	17,899	1,784	20,000	8,000
5,807	16,961	812	40,000	20,000
20,175	42,292	784	200,000	40,000
13,491	17,200	109	400,000	200,000
12,589	11,892	45	800,000	400,000
5,226	1,926	8	1,200,000	800,000
615	2,205	2	1,600,000	1,200,000
1,613	35	1	2,000,000	1,600,000
1,193	3,065	2	2,184,979	2,000,000
110,165	269,667	2,153,600		סך הכל

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

באור 30 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- (א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים. באשראי מאזני בתוספת שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 4,597 מיליון ש"ח.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
 (ג) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

הערות כלליות:

החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלווים הוצג האשראי באיחוד שכבות. הגדרת "לווה" וכן הגדרת "חבות", לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

31 בדצמבר			
2015		2016	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
במיליוני ש"ח			
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:			
4	1,759	1	1,419
78	6,136	113	5,843
21	19,313	17	19,555
228	17,131	236	15,859
30	24,090	26	25,522
37	13,607	24	12,492
68	25,350	51	23,209
16	14,423	20	13,833
-	4,115	-	2,912
-	3,874	-	2,725

1. מזה: חשיפות אשראי בנין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח אחרים שלא נוצלו בסך 231 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2015 - 234 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

- (א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בנין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעוף בסך 100 מיליון ש"ח. (ב-31 בדצמבר 2015 סך של 218 מיליון ש"ח).

ה. מידע אודות הלוואות שנמכרו

תמורה בסך 1,623 מיליון ש"ח ו-1,100 מיליון ש"ח התקבלה עבור הלוואות לדיור והלוואות מסחריות, בהתאמה, שנמכרו בשנת 2016 (2015 - 317 מיליון ש"ח עבור הלוואות מסחריות שנמכרו).

למידע נוסף לגבי עסקאות מכירת הלוואות ראה [ביאור 4.226](#), להלן.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2016						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	במטבעות אחרים	בדולרים של ארה"ב	באירו	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
74,757	285	2,615	1,245	7,059	247	63,306
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
77,201	1,943	1,599	2,934	31,710	3,701	35,314
ניירות ערך						
1,284	-	-	-	-	-	1,284
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
261,913	180	4,576	3,931	29,299	44,374	179,553
אשראי לציבור, נטו ^(א)						
642	-	-	54	382	149	57
אשראי לממשלה						
901	901	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,147	3,147	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
10,654	1,536	131	257	3,031	98	5,601
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
17	17	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,087	1,103	27	4	914	4	6,035
נכסים אחרים						
438,603	9,112	8,948	8,425	72,395	48,573	291,150
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
346,854	508	6,726	14,582	88,469	20,389	216,180
פיקדונות הציבור						
3,394	-	39	710	1,640	18	987
פיקדונות מבנקים						
900	-	-	8	824	-	68
פיקדונות הממשלה						
539	-	-	-	5	-	534
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
22,640	-	-	-	-	16,348	6,292
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
10,677	1,465	132	279	2,729	230	5,842
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
21,885	1,192	184	27	727	10,603	9,152
התחייבויות אחרות						
406,889	3,165	7,081	15,606	94,394	47,588	239,055
סך כל ההתחייבויות						
31,714	5,947	1,867	(7,181)	(21,999)	985	52,095
הפרש ^(ג)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	141	(2,433)	7,593	22,376	(1,469)	(26,208)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	138	(31)	(214)	(1,318)	-	1,425
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	15	(476)	(180)	-	641
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
31,714	6,226	(582)	(278)	(1,121)	(484)	27,953
סך הכל כללי						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	201	(37)	(253)	(2,012)	-	2,101
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	44	(1,447)	(500)	-	1,903
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

- (א) כולל צמודים למטבע חוץ.
 (ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
 (ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך- 3,537 מיליון ש"ח.
 (ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 31 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2015						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ ^(א)						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	במטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
60,455	176	2,407	763	5,951	246	50,912
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
69,475	3,320	1,640	2,023	28,228	1,933	32,331
ניירות ערך						
1,764	-	-	-	-	-	1,764
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
261,399	250	5,849	4,809	28,768	49,178	172,545
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
453	-	-	61	130	195	67
אשראי לממשלה						
924	924	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
3,095	3,095	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
11,250	716	243	308	3,466	115	6,402
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
18	18	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
7,666	577	44	6	896	5	6,138
נכסים אחרים						
416,499	9,076	10,183	7,970	67,439	51,672	270,159
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
328,693	464	8,866	13,709	84,646	25,583	195,425
פיקדונות הציבור						
3,859	-	46	385	1,470	72	1,886
פיקדונות מבנקים						
750	-	-	7	703	1	39
פיקדונות הממשלה						
938	-	-	-	-	-	938
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
21,308	-	-	-	-	15,604	5,704
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
11,098	702	247	305	3,266	222	6,356
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
20,746	831	215	51	964	9,515	9,170
התחייבויות אחרות						
387,392	1,997	9,374	14,457	91,049	50,997	219,518
סך כל ההתחייבויות						
29,107	7,079	809	(6,487)	(23,610)	675	50,641
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	(396)	(1,427)	5,617	23,871	(1,308)	(26,357)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	-	(64)	102	(654)	-	616
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	-	(41)	(9)	(483)	-	533
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
29,107	6,683	(723)	(777)	(876)	(633)	25,433
סך הכל כלי						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	(68)	(100)	(1,257)	-	1,425
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	-	223	(416)	(1,112)	-	1,305
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך - 3,671 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון^(א)

31 בדצמבר 2016			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מט"ח	מט"ח	מט"ח	מט"ח
עד שנתיים	עד שנה ⁽¹⁾	עד שלושה חודשים	עד דרישה (עד חודש ⁽²⁾)
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
נכסים ¹	60,972	22,636	101,865
התחייבויות ²	9,016	22,668	177,895
הפרש	21,815	(32)	(76,030)
מזה: אשראי לציבור ¹	28,021	39,633	17,171
מזה: פיקדונות הציבור ²	6,810	35,696	21,775
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	184	(16,102)	(605)
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	193	140	205
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	22,192	(1,904)	(89,319)
מטבע חוץ⁽¹⁾			
נכסים ¹	11,629	16,742	11,636
התחייבויות ²	3,062	18,939	12,753
הפרש	8,567	(2,197)	(61,691)
מזה: אשראי לציבור ¹	5,193	7,616	5,363
מזה: פיקדונות הציבור ²	2,608	16,754	11,274
מזה: הפרש בדולר	4,368	(2,463)	1,590
מזה: הפרש בגין פעילות חוץ	2,765	(876)	719
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(184)	16,102	605
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(193)	(140)	(205)
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	8,190	13,765	(717)
סך הכל			
נכסים ¹	42,460	77,714	34,272
התחייבויות ²	12,078	65,853	35,421
הפרש ⁽³⁾	30,382	11,861	(1,149)
מזה: אשראי לציבור ¹	33,214	47,249	22,534
מזה: פיקדונות הציבור ²	9,418	52,450	33,049

הערות:

- (א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 693 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה בביאור 31 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד, שסווג בהתאם לתקופת המסגרת, הינו בסך 9.6 מיליארד ש"ח. אשראי בחריגה בסך 0.9 מיליארד ש"ח, סווג ללא מועד פרעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.
- הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 4.9 מיליארד ש"ח.

שיעור תשואה חוזי ^(ה) באחוזים	יתרה מאזנית ^(ט)								
	סך הכל	ללא תקופת פרעון ^(ב)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
2.90	341,590	4,048	383,190	13,938	40,073	47,213	18,560	20,289	26,813
1.43	288,443	879	295,569	3,781	2,954	8,276	5,137	12,402	6,526
	53,147	3,169	87,621	10,157	37,119	38,937	13,423	7,887	20,287
3.61	223,926	2,126	264,560	11,592	38,128	39,764	13,747	18,565	23,103
1.99	236,637	68	242,404	-	554	2,638	1,651	1,414	3,647
	(27,723)	-	(29,162)	-	(147)	448	(790)	(465)	1,638
	2,066	-	2,200	-	-	-	-	708	920
	27,490	3,169	60,659	10,157	36,972	39,385	12,633	8,130	22,845
3.40	87,901	1,649	98,328	1,075	4,188	13,346	4,782	6,808	6,653
1.88	115,281	70	120,688	4	55	354	380	556	1,425
	(27,380)	1,579	(22,360)	1,071	4,133	12,992	4,402	6,252	5,228
3.60	37,807	1,642	38,834	157	689	2,815	2,264	2,599	3,499
1.91	109,709	29	111,316	1	-	322	160	237	731
	(16,521)	1,775	(13,766)	1,030	3,535	12,067	3,999	4,990	7,146
	8,908	55	11,007	258	1,288	3,455	2,579	2,692	2,834
	27,582	-	29,162	-	147	(448)	790	465	(1,638)
	(2,204)	-	(2,200)	-	-	-	-	(708)	(920)
	(2,002)	1,579	4,602	1,071	4,280	12,544	5,192	6,009	2,670
3.00	429,491	5,697	481,518	15,013	44,261	60,559	23,342	27,097	33,466
1.56	403,724	949	416,257	3,785	3,009	8,630	5,517	12,958	7,951
	25,767	4,748	65,261	11,228	41,252	51,929	17,825	14,139	25,515
3.61	261,733	3,768	303,394	11,749	38,817	42,579	16,011	21,164	26,602
1.96	346,346	97	353,720	1	554	2,960	1,811	1,651	4,378

ביאור 32 - נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון^(א) (המשך)

31 בדצמבר 2015			
תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
עד דרישה ועד חודש ⁽¹⁾	עד שלושה חודשים ⁽¹⁾	עד שלושה חודשים ⁽¹⁾	עד שנתיים
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):			
93,336	20,412	57,288	30,828
170,116	18,473	38,210	16,970
(76,780)	1,939	19,078	13,858
37,901	16,285	37,463	27,640
159,358	16,220	32,677	7,581
(7,869)	(408)	(16,775)	145
(808)	298	(231)	4
(85,457)	1,829	2,072	14,007
מטבע חוץ^(א)			
19,977	7,970	14,934	9,356
77,142	12,502	20,547	3,428
(57,165)	(4,532)	(5,613)	5,928
8,839	6,626	8,808	4,483
73,220	11,771	18,450	2,745
(44,941)	(5,462)	(4,680)	5,444
(6,228)	1,805	(1,303)	2,208
7,869	408	16,775	(145)
808	(298)	231	(4)
(48,488)	(4,422)	11,393	5,779
סך הכל			
113,313	28,382	72,222	40,184
247,258	30,975	58,757	20,398
(133,945)	(2,593)	13,465	19,786
46,740	22,911	46,271	32,123
232,578	27,991	51,127	10,326

הערות:

- (א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.
- (ב) נכסים ללא תקופת פירעון כולל נכסים בסך 568 מיליון ש"ח שזמן פרעונם עבר.
- (ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (ד) כפי שנכללה **בביאור 31** "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- (ה) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- (ו) אשראי בתנאי חח"ד, שסווג בהתאם לתקופת המסגרת, הינו בסך 10.6 מיליארד ש"ח. אשראי בחריגה בסך 0.9 מיליארד ש"ח, סווג ללא מועד פרעון.
- (ז) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.
- הערה: סך הכל התחייבויות ממוריאליות שכנגדן ניתן אשראי לטווח קצר בבנק הינו 4.9 מיליארד ש"ח.

שיעור תשואה חוזי ^(ה) באחוזים	יתרה מאזנית ^(ד)								
	סך הכל	ללא תקופת פרעון ^(ב)	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים	מעל שנתיים עד שלוש שנים
2.03	324,041	2,538	365,204	13,987	41,126	47,720	18,061	18,928	23,518
1.65	272,832	1,468	278,737	2,386	4,094	10,529	8,514	4,686	4,759
	51,209	1,070	86,467	11,601	37,032	37,191	9,547	14,242	18,759
3.52	221,725	749	261,161	12,168	37,861	38,663	14,141	17,154	21,885
1.18	221,301	-	226,302	-	525	3,759	1,311	2,032	2,839
	(22,179)	-	(24,390)	-	(195)	(758)	(823)	1,697	596
	1,055	-	1,107	-	-	-	726	930	188
	30,085	1,070	63,184	11,601	36,837	36,433	9,450	16,869	19,543
2.45	83,382	472	91,776	4,375	5,797	11,465	5,865	5,573	6,464
1.51	112,563	3	117,276	1	417	97	438	1,300	1,404
	(29,181)	469	(25,500)	4,374	5,380	11,368	5,427	4,273	5,060
3.48	39,424	449	41,181	177	733	2,252	2,993	2,694	3,576
1.10	106,928	-	108,501	1	356	97	159	771	931
	(21,477)	914	(21,094)	3,761	4,696	9,925	3,302	3,232	3,629
	5,872	23	6,740	74	583	2,023	2,958	2,238	2,382
	22,574	-	24,390	-	195	758	823	(1,697)	(596)
	(1,055)	-	(1,107)	-	-	-	(726)	(930)	(188)
	(7,662)	469	(2,217)	4,374	5,575	12,126	5,524	1,646	4,276
2.12	407,423	3,010	456,980	18,362	46,923	59,185	23,926	24,501	29,982
1.61	385,395	1,471	396,013	2,387	4,511	10,626	8,952	5,986	6,163
	22,028	1,539	60,967	15,975	42,412	48,559	14,974	18,515	23,819
3.51	261,149	1,198	302,342	12,345	38,594	40,915	17,134	19,848	25,461
1.16	328,229	-	334,803	1	881	3,856	1,470	2,803	3,770

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן במקרים אלה נאמד על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומן העתידי המהווה בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו היתה מבוצעת עסקה דומה ביום הדיווח. אומדן של השווי ההוגן מחושב באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון שהוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המוצגת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. בהנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים עשויים להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הקבוצה כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. עיקרי השיטות וההנחות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

נכסים פיננסיים:

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור נכיון מתאים. יתרת האשראי מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזר הפעילות וכן לדרוג האשראי של הלווים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) לפי בסיסי ההצמדה השונים. תקבולים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את רמת הסיכון והמרווח הממוצע הגלומים באשראי באותה קטגוריה ואת תקופת האשראי.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש, הוערך בהתאם לערך במאזן.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי ריבית אלה משקפים את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר המשמשים את הקבוצה בעסקאות במועד הדיווח באותו מגזר.

שווי הוגן של יתרות עו"ש שסווגו כחובות פגומים חושב בהתאם לאומדן המח"מ שלהם ולפי שיעורי הריבית המירביים הנהוגים בבנק.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות בבנקים, ואשראי לממשלות - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם בוצעו עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם סחירים, מניית לפי עלות ואגרות חוב לפי מודל המביא בחשבון את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים והמביאים בחשבון גם את ההסתברות לכשל וערך השוק.

התחייבויות פיננסיות:

פיקדונות הציבור - יתרת הפיקדונות מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזרי הפעילות, בסיסי ההצמדה ותקופת ההפקדה. בכל קטגוריה חושב התזרים של התשלומים העתידיים (קרן וריבית). תשלומים אלה הונו בשיעורי ריבית המשקפים את שיעור הריבית הממוצע בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים מאותה קטגוריה לתקופה שנותרה עד לפרעון. חשבונות עובר ושב (עו"ש) ופיקדונות ללא זמן פרעון-היתרה במאזן נחשבת כאומדן של השווי ההוגן.

פיקדונות מבנקים ופיקדונות ממשלות השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי אומדן שיעורי הריבית שבהם הקבוצה עשויה לגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - לפי שווי שוק או בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים, או יכולה להנפיק כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

נכסים והתחייבויות פיננסיים אחרים:

מכשירים פיננסיים נגזרים:

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

31 בדצמבר 2016				
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)	
במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים				
74,761	2,301	7,134	65,326	74,757
מזומנים ופיקדונות בבנקים				
77,201	2,407	24,457	50,337	77,201
ניירות ערך ^(ב)				
1,284	-	-	1,284	1,284
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
260,630	184,726	73,382	2,522	261,913
אשראי לציבור, נטו				
669	642	27	-	642
אשראי לממשלות				
10,654	967	8,960	727	10,654
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
1,756	776	-	980	1,755
נכסים פיננסיים אחרים				
426,955	191,819	113,960	121,176 ^(ג)	428,206
סך כל הנכסים הפיננסיים				
התחייבויות פיננסיות				
347,919	113,396	232,144	2,379	346,854
פיקדונות הציבור				
3,378	76	3,302	-	3,394
פיקדונות מבנקים				
919	86	833	-	900
פיקדונות מממשלות				
539	-	-	539	539
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר				
23,926	6,119	12	17,795	22,640
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים				
10,677	407	9,542	728	10,677
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
8,447	1,407	5,294	1,746	8,446
התחייבויות פיננסיות אחרות				
395,805	121,491	251,127	23,187 ^(ג)	393,450
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות				
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
353	353	-	-	353
עיסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי				
16,948	16,765	183	-	16,948
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)				

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך.

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 120,850 מיליון ש"ח ובסך 156,667 מיליון ש"ח. בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 233-133](#).

(ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 33א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2015					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
60,505	1,656	6,431	52,418	60,455	מזומנים ופיקדונות בכנקים
69,475	3,053	19,491	46,931	69,475	ניירות ערך ^(ב)
1,764	-	-	1,764	1,764	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
261,381	190,601	68,534	2,246	261,399	אשראי לציבור, נטו
467	441	26	-	453	אשראי לממשלות
11,250	1,403	8,931	916	11,250	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,644	1,093	-	551	1,643	נכסים פיננסיים אחרים
406,486	198,247	103,413	104,826	406,439 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
330,290	124,612	203,012	2,666	328,693	פיקדונות הציבור
3,833	56	3,777	-	3,859	פיקדונות מבנקים
774	86	688	-	750	פיקדונות מממשלות
938	-	-	938	938	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
22,944	4,724	340	17,880	21,308	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
11,098	252	9,932	914	11,098	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
7,868	1,480	5,025	1,363	7,871	התחייבויות פיננסיות אחרות
377,745	131,210	222,774	23,761	374,517 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
347	347	-	-	347	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
15,764	15,570	194	-	15,764	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 113,254 מיליון ש"ח ובסך 130,250 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים [233-133](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 233 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -			
מחירים	נתונים נצפים	נתונים לא נצפים	סך הכל שווי הוגן
מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	משמעותיים אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
33,382	2,027	-	35,409
אגרות חוב ממשלת ישראל			
9,994	1,935	-	11,929
אגרות חוב ממשלות זרות			
-	23	-	23
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל			
44	7,416	-	7,460
אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים			
-	8,323	1,426	9,749
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
68	228	-	296
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	1,882	-	1,882
אגרות חוב אחרות זרים			
961	-	-	961
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
44,449	21,834	1,426	67,709
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
5,091	-	-	5,091
אגרות חוב ממשלת ישראל			
505	1,953	-	2,458
אגרות חוב ממשלות זרות			
159	-	-	159
אגרות חוב מוסדות פיננסים בישראל			
-	104	-	104
אגרות חוב מוסדות פיננסים זרים			
-	280	-	280
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
132	-	-	132
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	286	-	286
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
1	-	-	1
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
5,888	2,623	-	8,511
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	137	202	339
חוזי שקל - מדד			
33	5,482	130	5,645
חוזי ריבית			
1	2,368	575	2,944
חוזי מטבע - חוץ			
432	958	57	1,447
חוזי מניות			
6	15	3	24
חוזי סחורות ואחרים			
255	-	-	255
פעילות בשוק המעוף			
727	8,960	967	10,654
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,522	5	-	2,527
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,284	-	-	1,284
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
980	-	-	980
אחר			
4,786	5	-	4,791
סך הכל אחרים			
55,850	33,422	2,393	91,665
סך כל הנכסים			

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2016				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
סך הכל שווי הוגן				
במיליוני ש"ח				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
400	162	238	-	חוזי שקל - מדד
5,287	-	5,250	37	חוזי ריבית
3,304	245	3,058	1	חוזי מטבע - חוץ
1,415	-	983	432	חוזי מניות
20	-	13	7	חוזי סחורות ואחרים
251	-	-	251	פעילות בשוק המעוף
10,677	407	9,542	728	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
2,429	34	16	2,379	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
539	-	-	539	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,746	-	-	1,746	אחרים
4,714	34	16	4,664	סך הכל אחרים
15,391	441	9,558	5,392	סך כל התחייבויות

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2015			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -			
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
26,954	1,599	-	28,553
אגרות חוב ממשלת ישראל			
7,339	789	-	8,128
אגרות חוב ממשלות זרות			
-	35	-	35
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
157	6,105	-	6,262
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
-	7,563	2,003	9,566
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
113	473	-	586
אגרות חוב אחרות בישראל			
20	1,674	-	1,694
אגרות חוב אחרות זרים			
1,653	-	-	1,653
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
36,236	18,238	2,003	56,477
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
6,632	32	-	6,664
אגרות חוב ממשלת ישראל			
3,056	2	-	3,058
אגרות חוב ממשלות זרות			
238	-	-	238
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
-	148	-	148
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
-	751	-	751
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
152	-	-	152
אגרות חוב אחרות בישראל			
-	320	-	320
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
617	-	-	617
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
10,695	1,253	-	11,948
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
-	170	174	344
חוזי שקל - מדד			
30	6,043	297	6,370
חוזי ריבית			
-	2,292	770	3,062
חוזי מטבע - חוץ			
517	420	129	1,066
חוזי מניות			
7	6	33	46
חוזי סחורות ואחרים			
362	-	-	362
פעילות בשוק המעוף			
916	8,931	1,403	11,250
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,246	6	-	2,252
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,764	-	-	1,764
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
551	-	-	551
אחר			
4,561	6	-	4,567
סך הכל אחרים			
52,408	28,428	3,406	84,242
סך כל הנכסים			

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2015					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
392	53	339	-	-	חוזי שקל - מדד
6,095	-	6,065	30	-	חוזי ריבית
3,129	199	2,930	-	-	חוזי מטבע - חוץ
1,076	-	559	517	-	חוזי מניות
46	-	39	7	-	חוזי סחורות ואחרים
360	-	-	360	-	פעילות בשוק המעוף
11,098	252	9,932	914	-	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
2,699	13	20	2,666	-	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
938	-	-	938	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,363	-	-	1,363	-	אחרים
5,000	13	20	4,967	-	סך הכל אחרים
16,098	265	9,952	5,881	-	סך כל התחייבויות

ביאור 333 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2016					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
	291	968	-	-	
	291	968	-	-	סך הכל

31 בדצמבר 2015					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב -					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
					במיליוני ש"ח
					אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
	14	1,132	-	-	
	14	1,132	-	-	סך הכל

ביאור 33ג - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016												
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2016	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2016	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה והפסד	בדוח רווח	ברוח כולל אחר ^(ב)	
							רווח	אחר ^(ב)				
במיליוני ש"ח												
נכסים												
ניירות ערך זמינות למכירה:												
	14	1,426	-	-	-	(278)	(378)	130	10	(61)	2,003	MBS/ABS
	14	1,426	-	-	-	(278)	(378)	130	10	(61)	2,003	סך כל אגרות חוב זמינות למכירה
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות זמינות למכירה
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך הכל אגרות חוב למסחר
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	מניות למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:												
	32	202	(24)	35	-	-	-	-	-	17	174	חוזי שקל - מדד
	(160)	130	-	-	-	(163)	-	-	-	(4)	297	חוזי ריבית
	299	575	-	-	-	-	-	572	-	(767)	770	חוזי מטבע - חוץ
	36	57	-	-	-	-	-	-	-	(72)	129	חוזי מניות
	1	3	-	-	-	-	-	-	-	(30)	33	חוזי סחורות ואחרים
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פעילות בשוק המעוף
	208	967	(24)	35	-	(163)	-	572	-	(856)	1,403	סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סך כל אחרים
	222	2,393	(24)	35	-	(441)	(378)	702	10	(917)	3,406	סך כל הנכסים
התחייבויות												
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:												
	159	162	(38)	37	-	-	-	-	-	110	53	חוזי שקל - מדד
	56	245	-	-	-	-	-	-	-	46	199	חוזי מטבע - חוץ
	215	407	(38)	37	-	-	-	-	-	156	252	סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	13	34	-	-	-	-	-	-	-	21	13	סך כל אחרים
	228	441	(38)	37	-	-	-	-	-	177	265	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים (הפסדים) שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פורוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור T33 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

31 בדצמבר 2016				
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
bp 157	bp 125-190	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	1,426
3.15%	2.5%-3.8%	הסתברות לכשל		
20%	20%	שיעור פרעון מוקדם		
30%	30%	שיעור הפסד		
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	162
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	40
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	130
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	76
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	499
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	57
2.67%	^(*) 0.2%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	3
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	162
0.17%	0%-0.33%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	245
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי שגביתו מותנית בכיטחון				
השווי הוגן של הביטחון				
968				

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור D33 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך) מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2015				
ממוצע ⁽³⁾	טווח	נתונים לא נצפים	טכניקת הערכה	שווי הוגן
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
bp 115	bp 70-160	מרווח	היוון תזרימי מזומנים	2,003
4.25%	2.5%-6%	הסתברות לכשל		
20%	20%	שיעור פרעון מוקדם		
30%	30%	שיעור הפסד		
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
(0.10%)	(0.2%)-0.0%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	85
1.49%	^(*) 0.52%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	89
1.49%	^(*) 0.52%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	297
(0.10%)	(0.2%)-0.0%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	95
1.49%	^(*) 0.52%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	675
1.49%	^(*) 0.52%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	129
1.49%	^(*) 0.52%-100%	סיכון צד נגדי לעסקה	היוון תזרימי מזומנים	33
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
(0.10%)	(0.2%)-0.0%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	53
(0.10%)	(0.2%)-0.0%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	199
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
אשראי שגבייתו מותנית בביטחון 1,132 השווי הוגן של הביטחון				

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו

השליטה בבנק

בנק ללא גרעין שליטה

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בד"ן, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

א. יתרות

31 בדצמבר 2016			
בעלי עניין ^(טו)			
נושאי משרה ^(א)		מחזיקי מניות	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31
בדצמבר	בדצמבר	ביותר ^(ד)	ביותר ^(ד)
במיליוני ש"ח			
נכסים:			
-	-	-	-
פיקדונות בבנקים			
-	-	-	-
ניירות ערך ^(ה)			
14	13	-	-
אשראי לציבור			
-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי			
14	13	-	-
אשראי לציבור נטו			
-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ^(ה)			
-	-	-	-
נכסים אחרים			
התחייבויות:			
44	41	-	-
פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
פיקדונות מבנקים			
1	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
-	-	-	-
התחייבויות אחרות			
12	12	-	-
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים ^(ז)			

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף ד.80(3) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ב) בהתאם לסעיף ד.80(4) בהוראות הדיווח לציבור ותאגידים שאדם או שתאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
- (ג) בהתאם לסעיף ד.80(8) בהוראות הדיווח לציבור.
- (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
- (ה) לפרטים ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך וביאור 15 השקעות בחברות כלולות.
- (ו) ביום 31 בדצמבר 2016 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם ב-2,344,749 ש"ח ערך נקוב ממניות הבנק.
- (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראת הדיווח לציבור.
- (ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף ד.80(7) בהוראות הדיווח לציבור.

צדדים קשורים ^(ח)									
המוחזקים על ידי הבנק									
אחרים ^(ג)									
מחזיקים					מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה				
אחרים ^(ג)		חברות כולות ^(ט)		חברות בנות שלא אוחדו		אחרים ^(ג)		אחרים ^(ג)	
יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה	יתרה	הגבוהה
ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31	ליום 31
בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר	בדצמבר
(7)	(7)	(7)	(7)	(7)	(7)	(7)	(7)	(7)	(7)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
520	376	-	-	-	-	-	-	-	-
1,077	162	937	881	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,077	162	937	881	-	-	-	-	-	-
-	-	923	901	-	-	-	-	-	-
-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
785	43	114	45	3	3	3	-	3	3
-	-	3	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1	13	12	-	-	-	-	1	-
405	95	74	48	-	-	1	-	1	1

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)
א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2015			
בעלי עניין ^(טו)			
נושאי משרה ^(א)		מחזיקי מניות	
יתרה	יתרה	יתרה	יתרה
הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31
בדצמבר	בדצמבר	ביותר ^(ד)	ביותר ^(ד)
במיליוני ש"ח			
נכסים:			
-	-	-	-
פיקדונות בבנקים			
-	-	-	-
ניירות ערך ^(ה)			
12	12	-	-
אשראי לציבור			
-	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי			
12	12	-	-
אשראי לציבור, נטו			
-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות ^(ה)			
-	-	-	-
נכסים אחרים			
התחייבויות:			
47	42	-	-
פיקדונות הציבור			
-	-	-	-
פיקדונות מבנקים			
1	1	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים			
1	1	-	-
התחייבויות אחרות			
14	12	-	-
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים ^(ז)			

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף ד.80 (3) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ב) בהתאם לסעיף ד.80 (4) בהוראות הדיווח לציבור ותאגידי שאדם או שתאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
 (ג) בהתאם לסעיף ד.80 (8) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
 (ה) לפרטים ראה [ביאור 12](#) ניירות ערך [וביאור 15](#) השקעות בחברות כלולות.
 (ו) ביום 31 בדצמבר 2015 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם ב-463,732 ש"ח, ערך נקוב ממניות הבנק.
 (ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
 (ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף ד.80 בהוראות הדיווח לציבור.
 (ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף ד.80 (7) בהוראות הדיווח לציבור.

צדדים קשורים ^(ה)									
המוחזקים על ידי הבנק									
אחרים ^(ג)									
		חברות כלולות ^(ט)		חברות בנות שלא אוחדו		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ^(ב)	
היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה	היתרה	יתרה
הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31	הגבוהה	ליום 31
ביותר ^(ד)	בדצמבר	ביותר ^(ד)	בדצמבר	ביותר ^(ד)	בדצמבר	ביותר ^(ד)	בדצמבר	ביותר ^(ד)	בדצמבר
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,162	482	-	-	-	-	-	-	-	-
1,334	928	1,935	913	-	-	5	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1,334	928	1,935	913	-	-	5	-	-	-
-	-	948	924	-	-	-	-	-	-
6	-	11	5	-	-	-	-	-	-
1,456	648	2,279	71	4	4	15	-	3	2
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1	1	54	11	-	-	-	-	-	-
589	100	113	92	-	-	2	-	1	1

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)
ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016					
בעלי עניין ^(א)			צדדים קשורים ^(א)		
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)					
מחזיקי מניות	נושאי משרה ^(א)	אחרים ^(ב)	חברות בת (שלא אוחדו)	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(ג)	אחרים ^(א)
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	21	22
-	-	-	-	3	2
-	-	-	-	3	2
-	(74)	(1)	-	(38)	(44)
-	(74)	(1)	-	(14)	(20)
סך הכל					

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2015					
בעלי עניין ^(א)			צדדים קשורים ^(א)		
המוחזקים על ידי הבנק אחרים ^(א)					
מחזיקי מניות	נושאי משרה ^(א)	אחרים ^(ב)	חברות בת (שלא אוחדו)	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת ^(ג)	אחרים ^(א)
במיליוני ש"ח					
-	-	-	-	33	41
-	-	-	-	(11)	(4)
-	-	-	-	4	3
-	(48)	(1)	-	(7)	(36)
-	(48)	(1)	-	15	1
סך הכל					

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ב) בהתאם לסעיף 80ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידיים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) בהתאם לסעיף 80ד(8) בהוראות הדיווח לציבור.
 (ד) פירוט [בסעיף ד](#) להלן.
 (ה) פירוט [בסעיף ג](#) להלן.
 (ו) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80ד בהוראת הדיווח לציבור.
 (ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)
 ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014 ^(א)					
בעלי ענין			צדדים קשורים		
המוחזקים על ידי הבנק			אחרים ^(ג)		
מחזיקי מניות בעלי שליטה	אנשי מפתח ניהוליים ^(א)	חברות בת (שלא אוחדו)	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		
במיליוני ש"ח					
-	-	(16)	5	70	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו ^(ד)
(1)	-	(54)	(38)	53	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
-	-	14	-	8	מזה: דמי ניהול ושירותים
-	(49)	1	(26)	-	הכנסות (הוצאות) תפעוליות ואחרות ^(ה)
(1)	(49)	(69)	(59)	123	סך הכל

- (א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם ב- IAS 24.
 (ב) תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי הענין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (ג) צדדים העומדים בהגדרת צד קשור על פי IAS 24 שלא נכללו בעמודות אחרות וצד שפעילותיו של הבנק והחברות המאחדות שלו תלויות בהיקף משמעותי בעסקיו.
 (ד) פירוט [בסעיף ד](#) להלן.
 (ה) פירוט [בסעיף ג](#) להלן.
 (ו) מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש בהתאם לחוזר המפקח של הבנקים בנושא גילוי על בעלי ענין וצדדים קשורים מיום 10 ביוני 2015.

ביאור 34 - בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016		2015		2014 ^(ד)	
נושאי משרה			אנשי מפתח ניהוליים		
סך	מספר מקבלי הטבות	סך	מספר מקבלי הטבות	סך	מספר מקבלי הטבות
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
57	21	33	18	36	23
9	15	9	17	10	16

בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו^(א,ב)

דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו^(א)

(א) לא כולל הוצאות מס ש"ח.

(ב) מזה: הטבות עובד לזמן קצר 27 מיליון ש"ח והטבות לאחר סיום העסקה 30 מיליון ש"ח.

(ג) 2015 - הטבות עובד לזמן קצר 25 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 2 מיליון ש"ח, ו-4) עדכון הטבות אחרות לזמן ארוך. 2014 - הטבות עובד לזמן קצר 27 מיליון ש"ח, הטבות לאחר סיום העסקה 9 מיליון ש"ח ואין הטבות אחרות לזמן ארוך.

(ד) בשנת 2016 לא שולמו תשלומים מבוססי מניות (2015) - שולמו 10 מיליון ש"ח, 2014 - לא שולמו תשלומים מבוססי מניות.

(ד) מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש בהתאם לחוזר המפקח של הבנקים בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים מיום 10 ביוני 2015.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות הבנק וחברות מאחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2016		2015		2014 ^(א)	
מזה: מחברות כלולות מאוחד		מזה: מחברות כלולות מאוחד		מזה: מחברות כלולות מאוחד	
במיליוני ש"ח					
(א) בגין נכסים					
43	21	78	35	101	11
(ב) בגין התחייבויות					
-	-	(4)	(2)	(37)	(6)
-	-	-	-	(5)	-
43	21	74	33	59	5

(א) מספרי ההשוואה לא הוצגו מחדש בהתאם לחוזר המפקח של הבנקים בנושא גילוי על בעלי עניין וצדדים קשורים מיום 10 ביוני 2015.

דירקטורים ונושאי משרה בבנק בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים. פרמיית הביטוח הכוללת הסתכמה בסך אלפי ש"ח (2015 - 4,262 אלפי ש"ח, 2014 - 3,219 אלפי ש"ח).

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014	2015	2016
במיליוני ש"ח		
8,508	7,313	8,299
הכנסות ריבית		
2,546	1,549	1,898
הוצאות ריבית		
5,962	5,764	6,401
הכנסות ריבית, נטו		
195	149	(160)
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי		
5,767	5,615	6,561
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		
הכנסות שאינן מריבית		
384	1,134	1,314
הכנסות מימון שאינן מריבית		
2,808	2,852	2,852
עמלות		
139	214	121
הכנסות אחרות		
3,331	4,200	4,287
סך כל ההכנסות שאינן מריבית		
הוצאות תפעוליות ואחרות		
^(א) 4,187	^(א) 4,397	4,566
משכורות והוצאות נלוות		
^(א) 1,257	^(א) 1,281	1,367
אחזקה ופחת בניינים וציוד		
^(א) 1,023	^(א) 947	877
הוצאות אחרות		
6,467	6,625	6,810
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		
2,631	3,190	4,038
רווח לפני מסים		
1,087	1,175	1,430
הפרשה למסים על הרווח		
1,544	2,015	2,608
רווח לאחר מסים		
(134)	820	183
חלק הבנק ברווחים (הפסדים), נטו של חברות מוחזקות לאחר מס		
1,413	2,835	2,791
רווח נקי		

(א) סווג מחדש.

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ב. מאזן הבנק

31 בדצמבר		
2015	2016	
במיליוני ש"ח		
		נכסים
58,928	73,376	מזומנים ופיקדונות בבנקים
63,620	70,226	ניירות ערך
1,764	1,284	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
233,526	238,771	אשראי לציבור
(3,060)	(3,041)	הפרשה להפסדי אשראי
230,466	235,730	אשראי לציבור, נטו
453	642	אשראי לממשלות
12,543	11,387	השקעות בחברות מוחזקות
2,487	2,576	בניינים וציוד
11,173	10,577	נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,349	7,206	נכסים אחרים
387,783	413,004	סך כל הנכסים
		התחייבויות והון
300,177	323,614	פיקדונות הציבור
6,703	3,662	פיקדונות מבנקים
146	178	פיקדונות מממשלות
938	539	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
21,308	22,640	כתבי התחייבות נדחים
11,032	10,600	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
18,712	20,424	התחייבויות אחרות
359,016	381,657	סך כל ההתחייבויות
28,767	31,347	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
387,783	413,004	סך כל ההתחייבויות וההון

ביאור 35 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)
ג. דוח על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014 ^(א)	2015 ^(א)	2016
במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת		
1,413	2,835	2,791
רווח נקי לשנה		
התאמות:		
147	(13)	(176)
חלק הבנק ברווחים (הפסדים) בלתי מחולקים של חברות מוחזקות בניכוי דיבידנד שהתקבל		
(1,434)	22,419	19,485
אחר, נטו (כולל הפרשות להפסדי אשראי ולירידת ערך של ניירות ערך)		
126	25,241	22,100
מזומנים נטו מפעילות שוטפת		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה		
3	(75)	(4)
רכישת מניות בחברות מוחזקות		
(304)	24	173
קופה מרכזית לתשלום פיצויים		
16,462	(19,464)	(7,958)
אחר		
16,161	(19,515)	(7,789)
מזומנים נטו מפעילות השקעה (לפעילות השקעה)		
תזרימי מזומנים מפעילות מימון		
-	2,606	4,443
הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים		
(855)	(5,667)	(3,892)
פדיון אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		
1	42	-
אחר		
(854)	(3,019)	551
מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)		
15,433	2,707	14,862
גידול במזומנים ושווי מזומנים		
37,014	53,145	55,943
יתרת מזומנים לתחילת השנה		
698	91	(351)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים		
53,145	55,943	70,454
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה		

ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום		
2014	2015	2016
במיליוני ש"ח		
9,128	8,350	8,624
ריבית שהתקבלה		
(3,602)	(3,060)	(2,875)
ריבית ששולמה		
22	973	13
דיבידנדים שהתקבלו		
(1,420)	(1,133)	(1,473)
מסים על הכנסה ששולמו		

(א) סווג מחדש.

ביאור 36 - אירועים לאחר תקופת הדיווח ונושאים שונים

א. פרעון כתבי התחייבויות נדחים

ביום 26 בינואר 2017 החליט דירקטוריון הבנק לפדות במהלך יוני-יולי 2017 בפדיון מוקדם מלא 400,000,000 ש"ח ע.נ. פקדונות/שטרי הון נדחים (לא סחירים) צמודים למדד אשר הוצעו בשנת 2002. סכום הפידיון המשוער של שטרי ההון (כולל הפרשי הצמדה) הינו כ-500 מיליון ש"ח. הפידיון המוקדם המלא ייעשה בהתאם לזכות שקיימת לבנק לבצע פידיון מוקדם מלא, לפי תנאי שטרי ההון.

ב. מכירת קנון

במהלך הרביעי הראשון של שנת 2017 מכר הבנק את יתרת המניות שהחזיק בחברת קנון. הרווח לפני מס שירשום הבנק בגין מכירת המניות הינו כ-13.5 מיליון ש"ח.

נושאים שונים

א. הסכם מכר מנורה מבטחים

ביום 27 בספטמבר 2016 נחתם הסכם בין הבנק לבין גופים מוסדיים מקבוצת מנורה מבטחים ("הסכם המכר" ו-"מנורה מבטחים", בהתאמה), לפיו, בכפוף להתקיימותם של תנאים מתלים שונים, ימכור הבנק למנורה מבטחים, בתוקף מיום 31 באוקטובר 2016 (או ממועד אחר כפי שיוסכם בין הצדדים), 80% מזכויותיו של הבנק ומהנטלים הנלווים להן בתיק הלוואות לדיר (כהגדרתן בנוהל בנקאי תקין מס' 451) המובטחות, בין היתר, במשכנתאות על זכויות במקרקעין ו/או במשכונות על זכויות חוזיות במקרקעין, לפי העניין, ואשר עומדות בקריטריונים שנקבעו בהסכם המכר ("תיק הלוואות").

הבנק ימשיך להחזיק ב-20% הנותרים מתיק הלוואות כאמור, כך שהזכויות והנטלים הנלווים שיימכרו למנורה מבטחים יהיו בדרגה שווה (פרי פסו) לאלה שיוותרו בידי הבנק. סכום הלוואות בתיק הלוואות מהווה כ-2 מיליארדי ש"ח, באופן שהחלק שנמכר למנורה מבטחים מהווה כ-1.6 מיליארד ש"ח. בד בבד עם חתימת הסכם המכר, נחתם בין הבנק לבין מנורה מבטחים הסכם ניהול על פיו, הבנק ינהל עבור מנורה מבטחים את חלקה בתיק הלוואות הנרכש, וזאת כנגד תשלום שישולם לבנק ("הסכם הניהול").

עם התקיימות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם, ביום 27 באוקטובר 2016, העסקה נכנסה לתוקפה וזאת מיום 31 באוקטובר 2016, בהתאם להוראות שנקבעו בהסכם.

לעסקה לא הייתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

ב. Bank Leumi Jersey

ביום 8 באפריל 2016 הושלמה העסקה בדבר התקשרות החברה הנכדה Bank Leumi Jersey בהסכם למכירת החזקותיה בחברה הבת שלה Leumi Overseas Trust Corporation לאחר שהתקבלו האישורים הרגולטוריים שנדרשו לשם ביצוע ההסכם.

ביום 3 באוקטובר 2016 הושלמה העסקה למכירת הפעילות של Bank Leumi Jersey, חברה נכדה של הבנק, ל-EFG Private Bank (Channel Islands) Limited, וזאת, בין היתר, לאחר קבלת האישורים הרגולטוריים שנדרשים לשם כך.

לאור היקף הפעילות המצומצם יחסית של לאומי גרסי, אשר אינו מהותי ביחס לפעילות קבוצת הבנק, לביצוע העסקה לא הייתה השפעה מהותית על פעילות הבנק.